

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз — SVOBODA — Published by the Ukrainian National Association

ЦІНА $1.00 РАЗ НА ТИЖДЕНЬ ONCE A WEEK PRICE $1.00

РІК CX П'ЯТНИЦЯ, 21 ЛЮТОГО 2003 РОКУ ЧИСЛО 8 VOL. CX FRIDAY, FEBRUARY 21, 2003 No. 8

Взаємини США і України на шляху до покращення

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – У понеділок, 17 лютого, на прохання Посла США в Україні Карлоса Паскуаля, відбулася його зустріч з Президентом України Леонідом Кучмою. Головною темою розмови, згідно з повідомленням прес-секретаря керівника держави Олени Громницької, було бажання обох країн продовжувати співпрацю.

Зміст цієї співпраці, як підкреслив Посол К. Паскуаль, полягає „у становленні України як демократичної держави, держави з ринковою економікою". Президент України Л. Кучма сказав, що позиції України стосовно двосторонньої співпраці з США є незмінними. Він також зазначив: „У програмі нашої співпраці відбулися зміни, вона стала більш реалістичною".

Під час розмови були заторкнуті питання взаємодії України і США на шляху України до Світової організації торгівлі і НАТО.

Щодо ситуації, котра склалася навколо Іраку, то Л. Кучма поінформував Посла К. Паскуаля про позицію своєї країни з цього питання: Україна вимагає повного виконання Іраком резолюції Ради Безпеки ООН і вважає за необхідне до кінця використати всі можливості рішення іракської кризи мирним шляхом.

Разом з тим, Президент Л. Кучма підкреслив, що Україна послідовно підтримує боротьбу з міжнародним тероризмом.

„Ми розуміємо тривогу американського народу у зв'язку з небезпекою, особливо після подій 11 вересня 2001 року", - сказав Президент і запевнив, що „Україна готова взяти участь у місії ООН на території сусідніх з Іраком країн, надавши у розпорядження сил ООН батальйон хемічного, бактеріологічного і радіяційного захисту". Оскільки для участи українських військових у таких заходах необхідний дозвіл українського парляменту, Президент Л. Кучма висловив надію, що „коли дійде до розгляду цього питання, Верховна Рада ухвалить відповідальне рішення, й українські військові гідно виконають цю місію".

Наступного дня після цієї зустрічі, 18 лютого, представник Міністерства закордонних справ України ствердив, що можна говорити про „потепління взаємин між Києвом і Вашінгтоном", хоч воно стосується переважно тільки намірів на майбутнє. Щодо конкретних справ, то фактом, який не сприяє цьому потеплінню, залишається зменшення американської фінансової допомоги зі 155 мільйонів до 94 мільйонів дол.

Офіційний представник МЗС також нагадав, що США не змінили своєї позиції щодо справи, пов'язаної з „Кольчугами", хоч українська сторона надала всі матеріяли для встановлення істини в цьому питанні.

Київ враховує інтереси США в можливому збройному конфлікті з Іраком. Начальник Генерального штабу Збройних Сил України Олександер Затинайко підтвердив, що українські військові спеціялісти готові взяти участь в очищенні території Іраку від хемічних і бактеріологічних речовин. Разом з тим у Києві усвідомлюють, що зміна влади в Іраку може бути пов'язана зі зменшенням товарообігу із Україною та Іраком, який минулого року становив 300 мільйонів дол.

В середу, 19 лютого, США звернулися до України з проханням надати батальйон, спроможний допомогти в ліквідуванні наслідків застосування хемічної і бактеріологічної зброї в Іраку.

Це прохання, як повідомив Посол К. Паскуаль, надіслано до Президента Л. Кучми і Міністерства закордонних справ. К. Паскуаль уточнив, що такий батальйон не братиме участи у військових діях, а лише у випадку застосування згаданої вище зброї.

К. Паскуаль висловив зрозуміння, що коли б Україна прийняла таке рішення, воно має бути розглянуте у Раді Національної безпеки та оборони, а відтак схвалене парляментом.

Американський конгресмен Курт Велдон після зустрічі 19 лютого в Києві з міністром оборони України Володимиром Шкідченком зі задоволенням відзначив у розмові з журналістами, що український міністер оборони „розуміє важливість цього запиту США".

П.Ч.

Скасовано санкції проти України

ПАРИЖ. – Міжнародна група боротьби з фінансовими зловживаннями (FATF) 14 лютого оголосила, що припиняє обмеження на фінансові акції з Україною, які іноді називали „санкціями". Так група вирішила на своєму черговому засіданні в Парижі, оголосив її директор Йоган Саньо: „Україна, яка ухвалила широке законодавство проти відмивання грошей у грудні й на початку цього року, – вилучена з так званого другого рівня, тобто переліку тих країн, щодо яких діють додаткові контрзаходи за рекомендацією „FATF". За його словами, „це важливий успіх у боротьбі з відмиванням грошей і для „FATF", і для України". Але Україна тим часом залишається у так званому „чорному списку" – переліку країн, які „недостатньо співпрацюють" із „FATF". Із нього Україну буде вилучено тоді, „коли вона дієво втілить своє нове законодавство проти відмивання грошей", мовиться в заяві Групи фінансових дій.

Питання про вилучення України з цього списку призначене на розгляд 18-20 червня. Скасування санкцій Міжнародної групи по боротьбі з фінансовими зловживаннями проти України дасть позитивний сигнал чужоземним інвесторам. Таку думку висловив голова правління Національного банку України С. Тигіпко.

Скасування санкцій дозволить українським підприємствам безперешкодно проводити розрахунки із закордонними партнерами, а українським громадянам – уникнути ускладнень при розрахунках за кордоном за допомогою платіжних карт. Політичні оглядачі пояснюють раптову зміну у позиції „FATF" тим, що Америка, котра нещодавно виявила бажання поліпшити взаємини з Україною, тихенько наполягала на скасуванні санкцій. Але С. Тигіпко висловив думку, що прийняте рішення „FATF" не було політичним кроком. „Я читав лист президента „FATF", і там увага звертається насамперед на рішення Верховної Ради, які були своєчасними, дієвими і переконливими для них. На мій погляд, ніякі політичні рішення не могли пройти з боку „FATF". Ці рішення виходили з того, що робила Україна", – сказав С.Тигіпко.

Зняття санкцій з України у цій структурі, зокрема, підтримали представники Росії, Німеччини, США.

Бі-Бі-Сі

Радянська номенклятура хоче реабілітувати себе

„Свобода" вже декілька разів редакційними матеріялами і листами читачів відгукувалася щодо намірів київської влади урочисто відзначити в Україні 85-річчя від дня народження багаторічного керівника Комуністичної партії України Володимира Щербицького, чиє ім'я заплямоване жорстокими репресіями і русифікацією всіх ділянок суспільного життя України. Це незрозуміле відзначення прокоментував в „Українській правді" Володимир Маленкович, один з відомих колишніх правозахисників. Нижче вміщуємо його коментар.

17 лютого Україна відзначила досить своєрідний ювілей – 85-річчя головного комуніста Української РСР Володимира Щербицького. Урочисті збори в Київській філармонії, документальний фільм, вінки від уряду, у перспективі – будівництво пам'ятників, перейменування вулиць. Усе в кращих (точніше – гірших) радянських традиціях. Втім, з деяким навіть перегином: адже 85 років - дата не ювілейна, далеко не всі радянські вожді удостоювалися особливої честі відзначати її всенародно. А от Щербицький удостоївся. За що? За які такі подвиги?

Можливо, він був гарним сім'янином, і непогано ставився до своїх підлеглих. От і відзначали б вони його „ювілей" у тісному сімейному й товариському колі. Але до чого тут Україна? А до того, скажуть мені, що Володимир Васильович керував Українською республікою майже чверть століття: спочатку як глава уряду, а від 72-го – як перший секретар ЦК КПУ. Україна в ці роки жила і будувалася. Питання в тім, як жила. З погляду партійно-радянської номенклятури, жила добре, а тому для них цей „ювілей" - справді свято. Але коли Щербицького славлять нібито від імені народу, значить, горезвісна номенклятура, як і раніше, – господар у моїй країні. І мене це лякає. Тому що мої змучені в умовах важкої економічної кризи співгромадяни сьогодні добром згадують радянське минуле й готові пробачити цій самій номенклятурі всі злочини застійних часів. А їх було немало.

(Закінчення на стор. 3)

УКРАЇНА ЗА ТИЖДЕНЬ

Стосовно України в Росії існують серйозні обмеження

КИЇВ. – Президент України Леонід Кучма 16 лютого в інтерв'ю російському телевізійному каналу РТР сказав, що однією з головних економічних проблем у взаєминах між Україною та Росією є фактична відсутність двосторонньої зони вільної торгівлі. Л. Кучма нагадав, що 1994 року Київ і Москва підписали документи про зону вільної торгівлі, які було ратифіковано Україною. Росія такі документи не ратифікувала. Як вважає Л. Кучма, стосовно України в Росії існують дуже серйозні дестабілізаційні обмеження. Він нагадав, що Росія наклала обмеження на експорт майже 150 видів української продукції. Президент України також згадав проблему російських енергоносіїв, звернувши увагу на обмеження, які запровадила Росія стосовно України, зокрема ПДВ (стягнення податку на додану вартість) в Росії.

Посол Ізраїлю вручила медалі „Праведник Світу"

ІВАНО-ФРАНКІВСЬК. – Надзвичайний і Повноважний Посол держави Ізраїль Анна Азарі 14 лютого в Івано-Франківську вручила дипломи та медалі „Праведник Світу" 15 жителям Івано-Франківської та Закарпатської областей. Тисячі євреїв були врятовані на Прикарпатті українцями під час Другої світової війни. Ризикуючи власним життям та життям своїх родин, галичани переховували євреїв від нацистів. На жаль, зчаста замість безпосередніх учасників тих трагічних подій на сцену піднімались, щоб отримати нагороди, їхні вже немолоді діти. За словами А. Азарі, вручення цих нагород є найпочеснішим дорученням держави Ізраїль. Посол повідомила, що понад 1800 українців вже отримали ці нагороди за те, що в роки війни не побоялися ризикувати власним життям заради порятунку євреїв. Учасники церемонії вшанували хвилиною мовчання тих праведників, які не дожили до нинішнього дня. Нагороджені говорили про те, що вони рятували євреїв „не за нагороди, а за людське християнське співчуття". На церемонії нагородження були присутні міський голова Івано-Франківська Зиновій Шкутяк, заступники голови обласної державної адміністрації, Єпископ Івано-Франківської епархії УГКЦ Софрон Мудрий, головний рабин західного реґіону Володимир Колесник.

Якби вибори президента відбулися тепер

КИЇВ. – Якби вибори президента України відбувалися наступної неділі, то найбільше голосів одержав би провідник бльоку партій „Наша Україна" Віктор Ющенко. За нього віддали б свої голоси 23.5 відсотка опитаних. На другому місці – провідник комуністів Петро Симоненко. За нього проголосували б 11.5 відсотка, третя – Юлія Тимошенко – 7.7 відсотка. Далі йдуть Віктор Медведчук – 6 відсотків, Віктор Янукович – 5.6; Наталія Вітренко – 4.3; Олександр Мороз – 4.2 відсотка. Дослідження проводилось соціологічною службою Центру імені Разумкова з 27 січня по 3 лютого в усіх реґіонах України. Опитано понад дві тисячі осіб у 122 населених пунктах.

Війна може коштувати Україні 700 мільйонів долярів

КИЇВ. – Війна в Іраку сильно вдарить по торгівлі України з країнами Перської затоки та позбавить країну можливости експорту своїх товарів на суму 700 мільйонів долярів річно, – це передбачення висловив 17 лютого міністер економіки України. „Ми вже втратили 170 млн. дол. минулого року через неспроможність експорту до Іраку. Ми втратимо 130 млн. дол. якщо розпочнуться військові акції, та майже 600 млн. дол. через неспроможність торгівлі з країнами Перської затоки", – сказав речник міністерства Піщейко. У випадку конфлікту з Іраком, уряд України передбачає збільшення закордонної торгівлі цього року тільки на 1.5 відсотка, в порівнянні до 10.4 відсотка в 2002 році. Експорт України до Іраку зменшився до 123 млн. дол. у 2002 році – з 293 млн. дол. у 2001 році. Експорт до країн згаданого реґіону минулого року становив 1.9 біл. дол.

Посол України вручив королеві вірчі грамоти

ЛОНДОН. – 14 лютого посол України у Сполученому Королівстві Великої Британії та Північної Ірляндії Ігор Мітюков вручив вірчі грамоти Її величності королеві Єлизаветі II. І. Мітюков, колишній міністер фінансів, є третім послом України при дворі Святого Якова, з часів набуття Україною незалежности.

Лавреати Всеукраїнської літературної нагороди ім. Володимира Сосюри

КИЇВ. – 13 лютого відбулося нагородження лавреатів Всеукраїнської літературної нагороди ім. Володимира Сосюри за кращу поетичну публікацію року. Церемонія нагородження проходила у Національній філармонії України під час святкування виходу п'ятитисячного номеру газети „Літературна Україна". (На сьогодні власниками нагороди В.Сосюри є вже 23 українських поети). Як зазначив на урочистому зібранні головний редактор газети „Літературна Україна" Василь Плющ, ця премія не вручалася протягом останніх п'яти років через брак грошей, які мали отримати лавреати разом із Почесними дипломами та медалями. Натомість сьогодні нагороди отримали лавреати відразу за 1998-2002 роки. Як наголосив В. Плющ, відновити премію вдалося завдяки підтримці благодійного фонду Святого Андрія Первозваного, співзасновником якого є „Літературна Україна". Отже, лавреатом літературної нагороди ім. Володимира Сосюри 2002 року став поет Валерій Гужва; лавреатами 2001 – поетеса Любов Голота та поет Борeслав Степанюк; лавреатом 2000 року – поет Олег Орач; лавреатом 1999 року – поетеса з Чернівців Галина Тарасюк, лавреатами 1998 року – Павло Вольвач та Віктор Кордун. Грошові премії лавреатам становлять по 1000 грн.

Польські візи будуть безкоштовними

ІВАНО-ФРАНКІВСЬК. – У зимовій резиденції Президента України на Івано-Франківщині „Синьогора" 13 лютого завершилися переговори Л. Кучми та польського Президента А. Кваснєвського. Розв'язано проблему віз на перспективу після вступу Польщі до Европейського Союзу. Вирішено, що візи для громадян України, які подорожують до Польщі, будуть безкоштовними. У відповідь на такий крок Україна не запроваджує віз для громадян Польщі після липня цього року. Л. Кучма заявив, що Україна високо цінує зусилля Польщі у захисті інтересів України в Европейському союзі. Президент України вважає, що українсько-польська співпраця може стати ключовою ланкою у східній політиці ЕС.

Українцям у Портуґалії „надано соціяльний захист"

КИЇВ. – Міністри закордонних справ України та Портуґалії 12 лютого підписали в Києві міжурядову угоду про тимчасову міґрацію українців для працевлаштування у Портуґалії. Текст документу ухвалили міністер закордонних справ України Анатолій Зленко та його колега з Портуґалії Антоніо Мартінш де Круж. Портуґальський міністер висловив вдячність свого уряду біля 60 тисячам українців, які працюють у Портуґалії, за внесок у розвиток економіки країни. За словами А. Зленка, цією угодою вдалося узаконити правила працевлаштування українських громадян в Портуґалії і прирівняти їхній статус до статусу сезонних робітників з інших країн. Відтак угода передбачає соціяльний захист українських заробітчан у Портуґалії. А. Мартінж да Круж назвав її „дуже сучасною і такою, що передбачає повагу до прав людини". Тепер у Портуґалії зі статусом постійного резидента перебуває 261 громадянин України і понад 60 тисяч мають статус тимчасового перебування. Раніше, під час зустрічі з Президентом Л. Кучмою, А. Мартінш де Круж заявив, що Портуґалія підтримує ідею вступу України до СОТ і – в разі досягнення Києвом необхідних критеріїв – надання Україні статусу держави з ринковою економікою.

В. Янукович не виключає участи у президентських виборах

КИЇВ. – Прем'єр-міністер України Віктор Янукович заявив 11 лютого, що не виключає можливости своєї участи у президентських виборах 2004 року. Голова парляменту Володимир Литвин назвав Віктора Януковича одним із найреальніших претендентів на посаду президента України. Стосовно свого майбутнього В. Литвин сказав, що його влаштовує посада голови парляменту, але водночас зауважив, що людина, котра йде у політику, повинна намагатися „досягти найвищої мети", інакше йти у політику „немає сенсу".

За повідомленнями інформаційних аґентств

Ціль фальшивки – пересварити опозицію

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – Президентська кампанія-2004 від самого початку стає подібною до пропаґандистської війни. Що це саме так, свідчить масове розповсюдження минулого тижня, 10-16 лютого, в Україні фальшивого звернення до виборців, нібито написаного Віктором Ющенком. Мета цього тексту, названого журналістами „чорним PR", – дискредитувати провідника „Нашої України" й унеможливити партнерство між опозиційними силами. Передусім лист розійшовся в шести західніх областях України, де популярність В. Ющенка весь час залишається високою.

Прес-служба „Нашої України" назвала цей лист „черговим зразком брудних технологій, які застосовують проти 'Нашої України' аморальні опоненти". Для більшої правдоподібности автори фальшивки дотримувалися мовного стилю В. Ющенка, а зовнішньому оформленні використали лоґотип бльоку та фото В. Ющенка.

У „зверненні до виборців" провідник „Нашої України" зокрема нібито пояснює свої взаємини з Юлією Тимошенко, але самий характер цих пояснень вже свідчить про те, що документ підроблений з провокаційною метою. Наприклад, спочатку псевдо-Ющенко запевнює, що всі успіхи в його уряді були заслугою лише Ю. Тимошенко, а далі в тексті йдуть звинувачення на її адресу і висловлюється думка, що вона повністю вичерпала свою корисність, тому було б доцільно повернути Ю. Тимошенко за тюремні ґрати, оскільки вона вносить дезорієнтацію у президетську кампанію.

Цитуємо „звернення": „Діяльність Тимошенко вносить сум'яття і хаос у свідомість наших спільних прибічників. Сам факт її існування може завадити мені стати Президентом!

Фактично вже зараз у національно-демократичному русі пані Юля стала тим, чим багато років для комуністів і соціялістів була „товаріщ" Наталія Вітренко – 'троянським конем'. Я не сумніваюся в щирості Тимошенко, в її особистій чесності, однак від цього пов'язані з нею проблеми не стають меншими. У Національного Відродження може бути лише один лідер, і кожний, хто опиняється у мене на дорозі, свідомо чи несвідомо стає знаряддям наших ворогів".

У вівторок, 18 лютого, голова Бюджетного комітету Верховної Ради, член фракції „Наша Україна" Петро Порошенко під час зустрічі з журналістами повідомив, що угоду з „Укрпоштою" щодо розповсюдження фальшивки – „звернення В. Ющенка" уклала „Українська телевізійна аґенція". Згідно з цією угодою, „Укрпошта"дала своїм службам доручення, який чином листи мають опинитися в кожній поштовій скринці якнайскоріше: в районних центрах –до 14 лютого, в селах – не пізніше 15 лютого. Лише для розповсюдження „звернення" в одній зі західніх областей було надруковано 100 тисяч примірників цього „документу", тобто фінасування такої дезінформації обчислюється мільйонами гривень.

П. Ч.

Радянська...

(Закінчення зі стор. 1)

Прихід Щербицького до влади в Україні (з волі прихильних до нього Брежнєва і Суслова) супроводжувався масовими репресіями. Під час погрому української інтелігенції в січні 72-го Петро Шелест формально ще зберігав посаду першого секретаря ЦК КПУ, але доля його вже була вирішена. Шелеста замінили на Щербицького аж ніяк не випадково, а тому, що той обіцяв розправитися з дисидентами і завжди слухатися наказів із Кремля.

І своєї обіцянки Щербицький дотримався. У табори на довгі роки відправили Василя Стуса, Вячеслава Чорновола, Івана й Надію Світличних, Івана Дзюбу, Євгена Сверстюка, Семена Глузмана, ... – усіх тих, хто насмілився любити свій народ не по-радянськи і хто не хотів жити рабським життям. Так почався культурний застій в Україні, що перетворив нашу країну в глуху провінцію радянської імперії.

Що ви таке говорите? – обуряться ті, хто святкує в ці дні „ювілей", – адже Щербицький відремонтував оперний театр, перебудовував стадіони, допомагав випускати книги з історії України (спотворюючи історичну правду!). Українська культура йому багато чим зобов'язана. Ось що писав з цього приводу у своєму табірному зошиті видатний український поет, лицар без страху й докору, Василь Стус:

„Тільки божевільний може сподіватися на те, що офіційна форма національного життя може щось дати. Усе, що створено на Україні за останні 60 років, поточено бацилою недуги. Як може розвиватися національне дерево, коли йому вврубано півкрони? Що таке українська історія – без істориків, коли нема ні козацьких літописів, ні історії Руси, ні Костомарова, Марковича, Бантиш-Каменського, Антоновича, Грушевського? Яка може бути література, коли вона не має доброї половини авторів? І авторів першокласних?..".

„Київ – то така прекрасна флора, але вже фауна!" – казав Віктор Некрасов. І як з ним не погодитися, бачачи цей „набір холуїв від літератури, обозних маркітанток естетики, які на національній трагедії шиють собі розмальовані шаровари блазнів-танцюристів, що на трупі України витанцьовують хвацького гопака". І це все про час, коли Україною правив Щербицький.

Одних цих слів справжнього, а не обвішаного „соціялістичними зірочками", героя України досить, щоб звинуватити Щербицького в злочині проти свого народу. Але Василь Стус загинув у таборі, Віктора Некрасова виштовхнули з країни, а ті, хто має нести за все це відповідальність, помпезно відзначають „ювілей" свого колишнього шефа. „Маркітантки ж естетики" якими були, такими і залишилися: знімають ювілейний фільм про тих, хто їх ні в копійку не ставив, хто перетворював письменників, режисерів, художників, як вони самі зізнаються, у гвинтики імперської пропаґандистської машини.

Успішною провінціялізацією України заслуги Щербицького, на жаль, не обмежуються. Були ще й арешти членів Гельсінської групи й інших дисидентів наприкінці 70-их. Був Чорнобиль, від якого Щербицький не зумів захистити український народ. Була першотравнева демонстрація 1986-го – у Києві, під радіоактивним дощиком. Був опір демократичним реформам за Горбачова... Багато чого було, чого не можна забути й пробачити, якщо ми хочемо жити в демократичній Україні.

Боюся тільки, що багато хто з тих, хто сьогодні крутиться при владі або ходить у провідниках опозиції, зовсім не хоче демократії і каятися в гріхах радянських часів не має наміру. Вони непогано адоптувалися до нових пострадянських умов, з комуністів і комсомольців перефарбувалися в народних, національних і соціяльних демократів, а тепер вирішили, що вже й час реабілітувати своє номенклатурне минуле. Святкування „ювілею" Володимира Щербицького – офіційна спроба такої реабілітації. Якщо ми змовчимо, мені буде соромно за свою країну.

Померла Леоніда Світлична

Іван та Леоніда Світличні

У вівторок, 18 лютого, в пообідніх годинах в Києві померла Леоніда Світлична, дружина Івана Світличного (по-мер 25 жовтня 1992 р.) – одного з наймужніших і найпослідовніших шістдесятників, багаторічного політичного в'язня, який залишив по собі не тільки взірець духовної чистоти і шляхетности, але також талановиті поезії, переклади з европейських літератур, глибокі літературознавчі праці.

Леоніда Світлична (дівоче прізвище – Терещенко, у близькому колі називали її Льолею) народилася у 1924 році в Києві, здобула професію інженера-будівельника, закінчила аспірантуру в Інституті будівельної механіки Академії Наук України.

Найперший і найвірніший друг свого чоловіка, вона не лише стійко зносила їхнє сповнене тяжких випробувань життя – обшуки, провокації, арешти, але й була для Івана незаступним джерелом моральної сили і віри у праведність боротьби зі звироднілим радянським режимом. Жорстока дійсність не давала їм змоги довго бути разом, та взаємній любові і повазі не були страшними ніякі перешкоди. Згадуючи, як вони з Іваном відзначали ювілеї, що стосувалися їхнього одруження, Леоніда писала:

„10 років (1966 р.) – Іван у слідчому ізоляторі КГБ; 20 років (1976 р.) – Іван у таборі; 25 років, „срібне весілля" (1981 р.) – Іван на засланні, нарешті ми вдвох; 30 років (1986 р.) – Іван важко хворий, про наше свято лише згадали...".

У своїх спогадах про Івана Світличого (Київ, Видавництво „Час", 1998 р.) Леоніда Світлична розповіла, як щиро і гаряче любили його ті люди, котрі усвідомлювали, що значить в наш час несхитна людська порядність. Так само любили і поважали її, так що в історію боротьби за незалежність України навіки увійдуть імена обох цих світлих особистостей.

Редакція „Свободи"

День протестів проти війни з Іраком

Під час демонстрації протесту в Києві.

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – 15 лютого, день після того, як звіт у Раді Безпеки інспекторів ООН з озброєнь в Іраку знову висвітлив розбіжності щодо погрози військового втручання, сотні тисяч людей у цілому світі взяли участь в антивоєнних вічах. Демонстрації відбулися в більш як 350 містах усього світу.

Лондонська поліція повідомила, що в столиці Британії в демонстрації взяли участь понад 750 тисяч людей. Організатори протестів твердять, що учасників було принаймні мільйон. Хода вулицями на віче у Гайд-Парку тривала більше п'яти годин. Цей протест підкреслює розбіжності між настроями громадськости Британії і позицією уряду, який підтримує заклик США до ухвалення другої резолюції ООН, що дозволить застосувати силу проти Іраку. В Римі на протест вийшли понад мільйон людей.

Протести в США зосередилися в Нью-Йорку, де понад 100 тисяч людей взяли участь у вічу перед головною квартирою ООН. Крім того, масове віче відбулося в неділю, 16 лютого, у Сан-Франціско.

У Південній Африці тисячі демонстрантів пройшли вулицями Кейптавну. Багато з них тримали плякати з гаслами типу „Зупинити Бушову війну" і „Блейр і Буш вбивають заради нафти і влади". Відбулися також протести в Австралії та Новій Зеландії, тисячі жителів взяли участь у демонстраціях протесту проти можливої війни в Іраку.

Майже 2000 людей зібрались поблизу американського і британського посольств у столиці Тайланду – Банґкоку. Більшість учасників протестів були тайландськими мусульманами.

Подібного ж розмаху демонстрація відбулась у столиці Маляйзії - Куала-Лумпурі.

У вічі протесту на Майдані Незалежности в Києві, взяли участь кількасот людей. Поміж гасел було „Ні війні в Чечні, Іраці, Палестині". Учасники протесту також влаштували марш до посольства США в Україні, біля котрого відбулось віче учасників „Маршу миру" проти війни в Іраку. За оцінками організаторів „Маршу миру" біля посольства зібралось до трьох з половиною тисяч протестуючих. Представники Міністерства внутрішніх справ назвати кількість учасників віча відмовилися.

Найбільш численна група учасників віча представлена лівими силами під червоними прапорами, а також партії Зелених України, представники якої тримали транспаранти „Ні ресурсним війнам". Серед протестуючих були присутні також представники арабської діяспори, які вигукували гасла російською, англійською і арабською мовами, антиґльобалісти і представники „Комітету миру". Київська міліція затримала 19 осіб, які мали намір влаштувати несанкціоновану акцію на підтримку війни в Іраку.

Маштабні антивоєнні виступи відбулися також в Туреччині, Парижі та Москві. В Атенах учасники протестів розмістили на Акрополі три велетенські антивоєнні транспаранти, котрі було видно з багатьох районів Атен.

Х. Ф.

АМЕРИКА І СВІТ

Европейський союз оприлюднив заяву щодо Іраку

БРЮСЕЛЬ, Бельгія. – 17 лютого, після надзвичайного засідання представників 15 країн-членів ЕС, Европейський союз, пробуючи пом'якшити гостро відмінні думки щодо ситуації в Іраку, оприлюднив заяву, в якій стверджує, що, по-перше, Ірак мусить дотриматися вимоги Ради безпеки ООН, а по-друге, хоч ясно, що громадяни Европи воліють мирний шлях розв'язання ситуації, „ми, як провідники різних держав, розуміємо, що можливо не обійдеться без війни". При тім Франція і Німеччина все ж таки твердо стоять в опозиції до підходу США та Великої Британії щодо Іраку. Заяви від Польщі, Мадярщини, Чеської Республіки і десяти інших держав, котрі є кандидатами в НАТО і ЕС, були представлені на підтримку Америки і Великої Британії. Ця позиція викликала обурення з боку президента Франції Жака Ширака, який назвав її „незрілою" і порадив, що ті країни, котрі ще не є членами ЕС, „краще б мовчали".

Німеччина, Франція і Бельгія проти допомоги Туреччині

БРЮСЕЛЬ, Бельгія. – Німеччина, Франція і Бельгія 17 лютого опублікували спільну декларацію, в якій говориться, що угода, досягнута 16 лютого НАТО щодо зміцнення оборони Туреччини напередодні війни з Іраком, „зовсім не означає, що зусилля з пошуків мирного розв'язання ситуації в рамках резолюції 1441 зупинені". В тексті декларації, поширеній в Брюселі відразу ж після оголошення про досягнуті НАТО компроміси, говориться, що „застосування сили є крайнім заходом, і всі можливості, що надаються резолюцією ООН 1441, ще не використані". 16 лютого члени НАТО досягли згоди щодо питання про допомогу Туреччині у разі початку військової акції США в Іраку, яке здавалося нерозв'язним. Про це заявив у Брюселі генеральний секретар Північно-Атлантичного альянсу Джордж Робертсон. Рішення про плянування захисних заходів в Туреччині приймав Комітет військового плянування НАТО. У нього входять 18 членів Альянсу, але не входить Франція, що виступала проти навіть такої опосередкованої участи Альянсу в акції проти Іраку.

Чергове звернення Осами бен Ладена

ЛОНДОН. – Як ствердила 16 лютого редакція газети „Аль-Хайят", що публікується у Лондоні арабською мовою, авдіозапис нового звернення бен Ладена було виявлено на веб-сайті, автори якого підтримують провідника „Аль-Кайди". У документі міститься звернений до мусульман заклик „боротися зі США до останнього". „Не треба боятися американців, – стверджує автор тексту. – США готові напасти не лише на Ірак, але й на інші арабські держави". „Аль-Хайят" – впливове видання, яке отримує фінансову підтримку із Савдійської Арабії. Газета оприлюднила лише деякі фраґменти з 50-хвилинного звернення людини, котру вважають бен Ладеном. Минулого тижня звернення бен Ладена передавала „Аль-Джазіра", і експерти Центрального розвідувального управління підтвердили, що в авдіозаписі справді лунає голос Осами бен Ладена. Міжнародний терорист закликав мусульман усього світу підтримати Ірак і застеріг арабські держави від надання будь-якої допомоги США у можливій акції проти Багдаду. „Технічна аналіза свідчить, що це майже напевне бен Ладен", – заявив представник ЦРУ, додавши, що плівка була кращої якости, ніж та, що надійшла в листопаді 2002 року.

Жертвами тисняви у нічному клюбі в Чикаго стали понад 20 осіб

ЧИКАҐО, Іл. –Внаслідок паніки в одному з нічних клюбів у Чикаґо виникла тиснява, під час якої загинула, щонайменше, 21 особа, десятки потерпілих потрапили до місцевих лікарень. Причиною паніки, що спалахнула в ніч на понеділок, 17 лютого, стала бійка між трьома відвідувачками клюбу „Epitome", в якому знаходилися більш як півтори тисяч осіб. Співробітники служби безпеки, щоб заспокоїти тих, що побилися, використали ґаз „мейс" (нервової і сльозогінної дії) і перцевий ґаз. Після цього присутні кинулися вниз головними сходам до виходу. Охороні клюбу відновити порядок не вдалося. Натовп оскаженілих від жаху людей кидався по всьому клюбі, змітаючи все на своєму шляху. Більшість потерпілих було затоптано ногами на єдиних сходах, які ведуть з другого поверху клюбу на перший.

Згинула вівця Долі

ЛОНДОН. – 15 лютого надійшло повідомлення, що вівця Долі, перша тварина, клонована з клітини дорослого організму, згинула. Лікарі прийняли рішення приспати її. Проведене ветеринарне обстеження показало, що вона мала прогресуючу хворобу легенів. Рік тому було встановлено, що вівця хвора на артрит. За словами вчених, що проводили експертизу, хвороба могла бути пов'язана із процесом клонування. Вважається, що середній вік вівці – 12 років. Багато вчених попереджали, що клоновані організми можуть мати удвічі меншу тривалість життя, аніж народжені природним чином. Вівці Долі було шість років. Нещодавно також загинула перша австралійська клонована тварина – також вівця. Вівцю Матільду, що народилася у квітні 2000 року, знайшли мертвою в її загоні. Причини смерти невідомі.

Американські і південно-корейські війська маневруватимуть разом

СЕУЛ, Південна Корея. – Війська США та Південної Кореї проведуть наступного місяця спільні маневри – на тлі міжнародної стурбованости ядерною програмою Північної Кореї. 17 лютого Представники США в Сеулі заявили, що маневри будуть виключно оборонними, спрямованими на захист Південної Кореї від будь-якого нападу. Покищо реакції від комуністичного керівництва Північної Кореї не надходило, хоча раніше державне радіо там висловило упевненість у перемозі в будь-якому ядерному конфлікті зі США.

Росія запровадила міграційні картки

МОСКВА. – Росія 14 лютого розпочала видавати спеціяльні міґраційні картки усім чужоземцям, які в`їжджають до країни, у спробі приборкати хвилю нелеґальної іміґрації. Картки видаватимуться на кордоні тим, хто в'їздить до Росії. Міністер внутрішніх справ Росії Борис Гризлов започаткував нову схему видання карток – на кордоні з Україною. За деякими даними, в Росії нелеґально мешкає майже три з половиною мільйони чужоземців, більшість з яких – з колишніх радянських республік та країн, що розвиваються. Російські офіційні представники стверджують, що саме нелеґальні міґранти коять до 40 відсотків усіх злочинів, а країна втрачає мільярди долярів через несплату ними податків і шахрайство. Як кажуть оглядачі, правила реєстрації та перебування чужоземців у Росії, зокрема в Москві, вже й зараз є надзвичайно жорсткими.

Тарік Азіз зустрівся з Папою

РИМ. –Іракський віце-прем'єр-міністер Тарік Азіз, який перебував з візитою в Італії, 14 лютого зустрівся у Ватикані з Святішим Отцем Іваном Павлом II. Іракський урядовець намагався переконати понтифіка скористатися його впливом, щоб переконати США не розпочинати війну в Іраку. Іван Павло II виступав проти війни в Перській затоці 1991 року, і тепер також сказав, що ще одна війна буде поразкою для людства. Ватикан влаштував Таріку Азізові, який є представником християнської меншини Іраку, урочистий прийом. Тим часом у Багдаді відправу за мир відслужив спеціяльний посланець Папи, кардинал Етчґерей.

Трагедія в південнокорейському місті Тґеу

СЕУЛ, Південна Корея. – У місті Тґеу щонайменше 130 осіб загинули 17 лютого внаслідок, як гадають, хемічної атаки та пожежі у підземці. Ще понад 130 осіб потерпіли. Десятки вважаються зниклими безвісти. За деякими даними, хемічної атаки не було – отруйний дим виник після загорання зовнішніх стін вагонів. Рятувальники декілька годин вели під землею пошуки людей. Поліція затримала чоловіка, який, за словами очевидців, підпалив на підземній станції каністру з вогненебезпечною рідиною і кинув її у вагон. У поїзді перебували понад 600 пасажирів.

За матеріялами ЗМІ

Інспектори ООН подали Раді безпеки звіт про Ірак

НЬЮ-ЙОРК. – Ганс Блікс, керівник міжнародної групи експертів, які інспектують збройні об'єкти в Іраку, подав 14 лютого звіт Раді Безпеки ООН про вислідки інспекцій в Іраку.

Г. Блікс на початку свого виступу зазначив, що перевірки проводилися несподівано, іракської сторони заздалегідь не попереджувалося про них : „Відколи ми прибули до Іраку, проведено понад 400 перевірок, вивчено понад 300 об'єктів. Всі інспекції проводилися без попереджень, і майже завжди нам вчасно надавали доступ до потрібних об'єктів. У жодному з випадків ми не бачили переконливих свідчень того, що іракська сторона наперед знала про приїзд інспекторів". Г. Блікс сказав, що немає даних з приводу того, куди поділася тисяча тонн хемікатів, проте сказав, що немає також доказів, що ці хемікати ще досі існують.

Він наголосив, що завданням інспекторів не є знайти матеріяли, які можуть мати відношення до створення зброї масового знищення, а завданням Іраку є надати дані з приводу наявности таких матеріялів.

Також Г. Блікс оголосив, що ракетні системи „Аль-Самуд-2" є забороненими, тому що радіюс їхньої дії перевищує дозволений ООН.

Міжнародні інспектори знову розпочали перевірку іракських військових і промислових об'єктів після того, як Багдад зобов'язався безапеляційно і чесно співпрацювати з інспекцією ООН. З початку тижня, на підставі останніх даних, військові фахівці вважають, що Ірак, порушуючи міжнародні санкції, серед іншого розробляє нові ракетні системи. З'ясовано зокрема, що ракети „Аль-Самуд 2" перевищують дозволені Іракові межі у дальності лету до 150 кілометрів. На початку тижня інспектори знищили 10 артилерійських набоїв і чотири контейнери з гірничим ґазом, виявлені ще у грудні минулого року на хемічному заводі неподалік від Багдаду. Ці озброєння Багдад повинен був знищити ще 1998 року. Сполучені Штати і Великобританія знову звинуватили багдадський режим у порушені резолюцій Ради безпеки ООН, зокрема у зв'язку з дальшим виготовленням ракетних систем.

Керівник атомного аґентства ООН Мохамед аль-Барадей сказав, що військові інспектори не знайшли жодних доказів наявности в Іраку програми виготовлення ядерної зброї. Він додав, що МАҐАТЕ плянує збільшити кількість інспекторів як у самому Іраку, так і поза його межами, які займатимуться пошуком будь-яких слідів, які могла залишити програма створення ядерної зброї.

Обидва звітодавці зазначили, що Ірак дозволив лети розвідувальних літаків, представив нові документи та уможливив перевірку колишніх складів зброоі – як доказ того, що співпраця Багдаду з ООН значно поліпшилася.

Незважаючи на це, секретар Державного департаменту США Колін Павел закликав членів Ради Безпеки ООН не зважати на нові обіцянки Іраку, але якнайшвидше вимагати його роззброєння. Свій заклик він базував на доказах того, що Ірак зовсім знехтував вимоги Ради Безпеки роззброїтися. К. Павел домагався, щоб не дозволити Іракові знову сховати зброю масового знищення. Він закликав членів Ради безпеки ООН не вірити хитрощам і обманові Садама Гусейна та прийняти нову резолюцію щодо Іраку, котра б дозволяла на використання військової сили. Одначе його заклики були даремними.

Міністер закордонних справ Франції Домінік де Вілепін з підтримкою Росії, Китаю та Німеччини, запропонував збільшити кількість інспекторів та продовжити час для їхніх перевірок. Його пропозицію підтримано гучними оплесками, що було досі нечуваним виявом почуттів у приміщенні Ради Безпеки.

Х. Ф.

ДО СОРОКОВИН З ДНЯ СМЕРТИ СЕРГІЯ НАБОКИ

„Наша газета – перша!"

Це інтерв'ю зі Сергієм Набокою я записав 1 листопада 2002 року. Говорили ми довго, залишилося дві повні касети його голосу. Сергій охоче погодився розповісти – „все, що пам'ятаю, старий" – для майбутньої книги про український самвидав кінця 80-их років. У роки української „оксамитової" національно-демократичної революції йому довелось водночас бути і громадським діячем (голова Українського культурологічного клюбу), і політиком (член Всеукраїнської координаційної ради Української Гельсінської Спілки), і, ясна річ, журналістом. Сергій вважав, що самвидавний „Голос відродження", який він редагував у 1989-1991 роках, був першою незалежною антикомуністичною газетою в Україні. Це не зовсім так. Справді то була одна з перших непідцензурних газет, але не перша. Проте, саме його „Голос" став криголамом, який величезними – як на ті часи – накладом у десять, а то й двадцять, тисяч примірників ламав стереотипи, подавав масу цікавої, об'єктивної інформації, відкрито проголошував: наша мета – самостійна Україна.

Я впевнений, що у підручнику з історії української журналістики XX століття, в розділі „Сучасна українська журналістика" поруч з іменем редактора журналу „Український вісник" Вячеслава Чорновола має стояти ім'я Сергія Набоки. Він був суперҗурналістом – розкутим, вільним. Думав легко, говорив цікаво, іронічно, відверто. Ось його мова:

Сергій Набока

– ...Тоді ми з дружиною ходили в Хрестовоздвиженську церкву на Подолі, куди вчащала частина української інтеліґенції і частина „отсідєнтов". Серед парафіян цієї церкви було кілька достатньо й тоді, і зараз відомих людей, і один із них - мною на той час високошанований Євген Сверстюк. Я дуже добре пам'ятаю той момент, коли наша четвірка – ми тоді ще спілкувалися – Леонід Мілявський, Лариса Лохвицька, Інна Чернявська і я (*всі – засуджені за справу так званого Київського демократичного клюбу 1981 року* – **В.К.**) - звернулися до нього, просто як до старшого товариша, який довго сидів, багато більше, ніж я, що треба щось робити, щось організовувати. Кажу: Україна є мертвою, ось Прибалтика, Москва, давайте щось закрутимо. Мені тоді сказали: „Народ за вами не піде! Рано! І взагалі викиньте такі думки! Нічого не буде!". Я тоді плюнув на старших таваріщей – і тоді ми закрутили цей УКК. Було це зроблено в основному силами оцієї четвірки. Ще приєдналися до нас двоє цікавих євреїв – це Мар'ян Бєлєнький, який зараз тримає дуже популярний сайт в Ізраїлі та Росії, і Олександр Карабчієвський, теж такий білялітературний хлопець. Теж у цьому взяла участь член Української Гельсінської групи Ольга Гейко-Матусевич. На останніх етапах приєднався Олесь Шевченко, і ще кілька людей, яких зараз я вже точно не назву. В основному або „отсідєнти", або близькі до того. Карабчієвський і Бєлєнькій крутилися в різноманітних колах, мали гарні знайомства на рівні райкомів комсомолу, а може, на рівні міськкому, чи навіть ЦК, я точно не знаю. Ми вирішили використати це і саме на цих зв'язках й народилася можливість зняти кав'ярню і провести там диспут. На моїй друкарській машинці наклацали маленькі запрошення – такого-то числа відбудеться те-то, щось про українську культуру. Прийшло стільки народу... ми не чекали такого ажіотажу. Це було, здається, кафе „Любава", на якихось висілках типу Оболоні.

– Коли це сталось?

– ...87-ий рік. Звичайно, туди прийшли і „старшиє таваріщі", взяли участь в обговоренні. Вийшло блискуче – може, не за формою, а за сміливістю. Потім, звичайно, почалися непорозуміння. Приходимо на призначену зустріч у якусь кав'ярню, а там зачинено – сантехніки закрили... І досі, між іншим, все це продовжується – особливо перед виборами. Тоді ця технологія була відпрацьована й досі чинна, на жаль. Тоді ми збиралися під відкритим небом. Знаходились цікаві люди, хтось тепер поетом став, хтось романи пише, хтось пішов священикувати, хтось виїхав за кордон. В основному це були й активні, і розумні люди.

– Про назву Український культурологічний клюб. Хто був її автором?

– Очевидно, я.

– Слово „культурологічний" у назві організації, яку створювали колишні політв'язні, це лише прикриття?

– Безперечно, це була ширма. Ми всі чудово усвідомлювали, що це організація „антісовєтская", антикомуністична й націоналістична. Але ми мали намір трошечки подурити ідеологічну владу – і комсомол, і компартію – і нам це вдалося на початковому етапі. Ніколи не забуду, якось, коли ми збирались у приватній хаті на Подолі, у Дмитра Федорова, до нас прийшов тодішній перший секретар Подільського райкому партії Іван Салій, із яким ми вели тоді дуже серйозну, навіть злобну, дискусію. Але він нам дуже сподобався – принаймні, пішов на діялог. Ми на нього всі наїхали, накричали, а потім я подумав, що можна було спокійно поговорити. Але він не боявся, один із небагатьох, який не боявся вступати в діялог і намагався реально щось зрозуміти.

...Мене таки обрали головою цього клюбу. І я був його головою до самого кінця, доки ми де-юре не стали колективним членом Української Гельсінської Спілки, і не розчинилися в УГС. Хоча народ (*ідеться про членів УКК* – **В.К.**) хотів зберегти організацію, зупинитись на культурологічній функції, але мені це було нецікаво. Якось мене викликав на розмову „нєкій" полковник КДБ, уже не пам'ятаю – якесь російське, Смірнов чи Іванов, прізвище. Мені завжди було цікаво, що вони від мене хочуть. Він сказав: Ви – а я тоді вже був членом Всеукраїнської координаційної ради УГС –у нас номер чотири або три на „посадку". Я потрапив у симпатичну компанію - з Хмарою, Чорноволом і іншими. Мені це дуже сподобалося, але ж він ще сказав - ви ж не екстремісти в культурологічному клюбі, ви ж не ставите питання „самостійної України". Наступного дня я скликав клюб у Федорова і сказав: давайте не будемо забувати, яка наша мета. Всі це знають, всі розуміють, що ми за самостійну Україну, за від'єднання від Совєтського Союзу, чому ж тоді вголос ніхто не каже?... В той день було не стільки зібрання, скільки „нагадування" - не забуваймо, чиї ми діти і яка у нас мета. Наша мета - самостійна Україна. І все...

Коли В'ячеслав Чорновіл відновлював свій журнал „Український вісник", а може, вже й випустив – уже не пам'ятаю – перше число, він запросив нас увійти до редколегії. Ми подумали – а ми були доволі нарвані – і сказали: ні, не підемо в редколеґію „Українського вісника, бо ви там заявляєте, що не проти марксизму, а ми – віруючі християни, це раз, націоналісти - два, антикомуністи – три. Який марксизм? У Чорновола це теж „фішка" була – це зрозуміло, така ж, як наш „культурологічний клюб".

– Сергію, події, про які Ви щойно розповіли, стосуються 1987-1988 років. Але ж ви звільнились з ув'язнення за декілька років до того?

– Після відсидки ми продовжували триматися разом – „четвіркою", товаришували, кінець кінцем, закохались й побралися – вийшло дві пари. За нами весь час стежили. Ми з Мілявським вийшли на волю у 1984 році. У 85-му, ми з Інною Чернявською одружилися і поїхали провести медовий місяць у Прибалтику. Не було жодної секунди, щоб за нами не ходили топтуни. По всій Прибалтиці: Таллін, Рига, Вільнюс, села якісь, костьоли, Тракай. Все абсолютно було під контролем. Точно так потім продовжувалось у Києві. А крім того, до нас була приставлена одна людина зі Львова, яка працювала на КДБ, і в якій ми, на жаль, серйозно помилилися. Через неї ми намагалися щось передавати в певні львівські кола, на Захід. Але згодом виявилось, що то все робота „гебух" (*від „ГБ", тобто органів державної безпеки* – **В.К.**).

– Ви, звичайно, не назвете її імені?

– Скажу так. Ця людина була посаджена в тюрму, відсиділа практично все, і її поставили перед вибором: або працюєш на КДБ, або родина просто загине. Людину змусили погодитись працювати і, я думаю, що, можливо, й її діти теж погодилися працювати на КДБ. Це страшна трагедія. Мені зі Львова знайомі казали: не спілкуйся з нею, це провокатор – у гіршому разі, у кращому – це просто „стукач". Ну, не вірилося – така щира людина, хороша, нещасна і так далі. Я повірив остаточно в те, що ця людина точно „стукачка", тільки після того, як прикупив собі шматочок ґебістського архіву і порівняв там деякі події, вирахував кличку цієї людини і переконався.

- Це часом не той документ, який ви показували пару років тому в програмі у Миколи Вереся? Той папірець?

– Угу, угу (*курить люльку*). Там не один папірець, там багато всяких. Ну, та добре.

– А як з'явилась ідея видавати свою газету?

– Тоді налагоджувались зв'язки: Київ-Мінськ, Київ-Вільнюс, Київ-Таллін, Київ-Рига, і частенько мені надходили запрошення – на найрізноманітніші з'їзди, тусовки у Прибалтику. І я зауважив, як у них розвинена підпільна преса. Почав приставати до керівництва УГС, ставити це питання на координаційній раді – треба, „рєбята", треба! Уже пора видавати „боєвой лісток." Всі погоджувалися, але ніхто і не ворушився. За грудки просто хапав старших – білоруси вже кілька газет видають!... Так-так, пане Сергію, час, час (*Набока когось перекривляє зміненим голосом* – **В.К.**). І нічого. Проходить тиждень, два, ніхто не кує, не меле. І тоді ми з дружиною сідаємо: я пишу тексти, дружина вирізає, клеїть, робимо макет. Я везу тихцем, тишкомнишком, електричками, з пересадками, через Мінськ у Вільнюс. Даю – я вже не пригадую, здається, сто рублів чи сто „баксів"... Яких тоді „баксів"? Ні, сто рублів. Пробний наклад – тисячу примірників. Так ми зробили „Голос відродження".

Кілька номерів ми випустили вдвох із дружиною вдома. Я ні в кого не питав дозволу, на власні гроші... Мені це хотілося робити, мені це було цікаво робити. Як зараз пам'ятаю – „дипломат" був, макет у нього поміщався, великий такий дипломатик, і я з ним їздив. А на чому газета розмножувалась? Щось вискочило в мене з голови. Не ксерокс. Я забув як цей спосіб називається.

– Може, гектограф?

– Нє! Гектограф – це вручну... А це в державній друкарні, але підпільно все це робилося, так би мовити, бандитським способом.

– Перший номер „Голосу відродження" вийшов у березні 1989 року. Днями я записав у Львові інтерв'ю з Романом Турієм, це людина, яка возила до Литви „Поступ", він мені розповів, а буквально вчора Сашко Кривенко підтвердив, що їхня – згодом суперпопулярна – газета вийшла на кілька тижнів раніше, ніж „Голос відродження". Але львівські „старшиє таваріщі", як Ви кажете, теж наполягали, що не треба нічого поширювати, це тільки збільшить репресії проти неформалів. І газета вже віддрукована лежала кілька тижнів у Львові, і тільки коли Турій з Києва привіз „Голос відродження", почали поширювати. Мовляв, чого чекаємо, скільки можна! Ось Київ уже видає!

– Значить, у будь-якому разі наша газета – перша!

Вахтанг Кіпіані

22 лютого – день народження УНСоюзу

Ми вступили в рік, на котрий припадає 110-річчя „Свободи". Наступного року, 22 лютого, таку саму дату відзначатиме Український Народний Союз – і не тільки його багатотисячне членство, а всі українці в США. Як справедливо пише предсідник УНСоюзу Стефан Качарай у передмові до Альманаху-2003, ми заслужили ці славні ювілеї, бо „з певністю і довірою далі прямуємо тією ж дорогою, яку промостили для нас наші діяльні, мудрі, відповідальні перед власним сумлінням, перед громадою, перед Україною і перед Богом попередники". Ці річниці є особливими навіть на загальноукраїнському тлі, бо й в усій Україні нема жодної допомогової, братської чи громадської організації, котра б переступила через сторічний поріг, мала б велику історію і водночас жила і діяла сьогодні.

На яких ідейних, духовних і матеріяльних засадах виникли „Свобода", а черз шість місяців і Український Народний Союз, що є джерелом сили і найголовнішим рушієм у їхній діяльності? Відповідь одна: усвідомлення правости, ясний, твердий і безкомпромісний вибір правого шляху. Не простий це випадк чи збіг обставин, що серед співзасновників і перших активістів УНСоюзу бачимо довгу низку священників – о. Григорія Грушку, о. Теофана Обушкевича, о. Івана Констанкевича, о. Нестора Дмитрева, о. Івана Ардана, о. Олексу Товта, о. Антона Бончевського, о. Миколу Стефановича, о. Стефана Макара та багато інших. В саму генезу УНСоюзу вони вклали ідею чесного і невтомного служіння громаді, ідею її єдности і її розвитку. І ця правість ідей і цілей відкрила добру дорогу в майбутнє.

Зайве тут говорити, що не була та дорога гладенькою. Треба було її промощувати величезними зусиллями, бо кожне українське серце мусіло увібрати в себе новий, американський світ і водночас не зректися старокраєвого, українського. Це надзвичайно тяжке завдання, цю конечну науку годі було осягнути поодинці, а тільки разом, гуртом, у братському союзі. Донині зберігає свою правдивість і вичерпність характеристика, яку залишило для нас перо незабутнього союзовця, багатолітнього головного секретаря УНС Володимира Сохана:

„Український Народний Союз є українським, бо він поставив собі за ціль об'єднати всіх українців та взяв на себе завдання допомагати нашому українському народові в його змаганнях до волі. Український Народний Союз є народним, бо ним кермує народ і він працює для нашого народу. Український Народний Союз є союзом ідей і праці. Союзом ідей, плеканих у нашому народі віками, та союзом праці для здійснення цих ідей. Наш союз є поєднанням духовних і матеріяльних цінностей, з ціллю найкращого їх використання для добра нашого народу".

Ці підстави витримали випробування навіть в найтяжчі періоди американської і української історії, в силі зостаються вони й тепер, після 35-ої Конвенції УНСоюзу, важливі рішення якої підпорядковані найновішому часові, його проблемам і завданням, що стоять і перед УНСоюзом, і перед усією українською громадою США. Актуальним залишається поєднання духовних і матеріяльних цінностей, з ціллю найкращого їх використання для добра наших людей, наших родин – зокрема тих сотень і тисяч новоприбулих українців, котрі поповнили громаду за останнє десятиріччя.

Разом, гуртом ми спроможні ступити зі стодев'ятирічного порога на ще вищу сходинку у праці і її вислідах, тобто не тільки збережемо набуте нашими попередниками, але й розвинемо його, вдихнемо в наші надбання нове життя – щоб знову розквітла Союзівка, щоб на ній діяли пластові, спортові, мистецькі, вчительські табори і курси, щоб українські студенти далі мали в особі УНСозу дбайливого опікуна і, звичайно, щоб Україна, як завжди раніше, відчувала нашу присутність і нашу допомогу.

СВОБОДА

Пам'ятаймо про Україну!

Видає Український Народний Союз SVOBODA Published by the Ukrainian National Association

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published weekly on Fridays by the Ukrainian National Association, Inc. at 2200 Route 10, P. O. Box 280, Parsippany, NJ 07054

Svoboda: (973) 292-9800; Fax: (973) 644-9510, UNA Fax: (973) 292-0900
E-mail: svoboda@att.net Web-site: www.svoboda-news.com

Postmaster, send address changes to: Svoboda, P. O. Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Periodicals postage paid at Parsippany, NJ 07054 and additional mailing offices.

Передплата на рік $55.00, на півроку - $35.00. Для членів УНСоюзу $45.00 річно, на півроку - $30.00. За кожну зміну адреси - $1.00. Чеки і грошові перекази виставляти на "Svoboda".

Головний редактор – Ірена Яросевич
Редактори: Ольга Кузьмович, Христина Ференцевич, Левко Хмельковський, Петро Часто.

Адміністрація „Свободи"
Адміністратор Володимир Гончарик (973) 292-9800 (дод. 3041)
Керівник відділу оголошень
Марійка Осціславська (973) 292-9800 (дод. 3040)
Передплата – Марійка Пенджола (973) 292-9800 (дод. 3042)

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про сніговію, що навістила Нью-Йорк

Навістила вона не тільки Нью-Йорк та його довкілля, але й усе східнє узбережжя, і то саме у День Президентів, 17 лютого, що є в США державним святом.

Несподівано ця сніговія стала найголовнішою новиною і „побила" усі інші сенсаційні новини, зокрема величезну демонстрацію проти війни, що відбулася в суботу, 15 лютого, не лише в Нью-Йорку, але у цілому західньому світі, від Австралії починаючи, а також висліди спортових змагань, що завжди для багатьох людей є найважливішими.

Ось і довелося цілий день одним оком споглядати на телевізор, що безперервно подавав картини і новини про сніговію, а другим дивитися крізь вікно на заметені снігом вулиці та вершки авт, які були запарковані біля хідників і цілковито засипані білим пухким накривалом.

Розуміється, картини сніговії були в телебаченні драматично підкреслені, як також короткі повідомлення, що їх можна було читати внизу. Але все ж це не міняло факту, що сніг був сильний та ще разом з вітром, що й дало їм разом назву „блізар", на яку, на жаль, не можна знайти у словнику точного пояснення українською мовою, хоча такі сніговії в Україні – не диво і не рідкість, тільки що про них не розголошують так широко, як ось про цю, що ми саме пережили.

Чи тут винні такі, як ми, журналісти, що завжди і всюди шукають за сенсаціями, а зокрема телевізійні журналісти? Бо таки ці телевізійні журналісти точно подавали впродовж цілого дня про силу сніговії, показували раз-у-раз картини, повні снігу та вітру, поруч із засипаними до верху снігом колонами авт, і давали раз-у-раз інформації про силу сніговії, про те, як довго Нью-Йорк такої навали не переживав, а з ним ціле східнє узбережжя, про те, які ще працюють засоби транспорту та що зачинене серед крамниць чи імпрез. І саме завдяки телебаченню про сніговію в Нью-Йорку та на східньому узбережжі дізналися негайно в усій Европі – в першу чергу ці, що оглядали найновіші новинки на телебаченні чи тільки слухали їх по радіо.

Ось і було поруч з небезпекою війни з Іраком – друга сенсація, Нью-Йорк, а з ним ціле східнє узбережжя, засипані снігом, височина якого до вечора встигла побити записаний в книгах рекорд.

Нагло виявилася друга небезпека, яку викликали не політики, а природа. І так, як перед кількома днями, було проголошено в Нью-Йорку майже найвищий ступінь небезпеки ворожої атаки, – так тепер проголошено небезпеку з приводу сніговії.

Розуміється, усі ці небезпеки у журналістичному слові, а ще поєднені із картинами, видаються більше небезпечні, як вони є насправді. І так було із цією сніговією – чи вона аж так небезпечна? Можна назвати її радше неприємною і недогідною для щоденного життя.

А все ж якось зворушливо тепло на душі стало, коли приятелька з Німеччини потелефонувала, щоб запитатися, як я переживаю цю сніговію, і чи все тут гаразд, а з далекого Львова хтось близький, що знає мої шляхи з Нью-Йорку до Парсипані, просив, щоб не їхати наступного дня автом туди, бо небезпечно.

Таки добре, що існує телебачення, а то б про нашу сніговію довідалися в Европі за тиждень чи два, картин із засніженого Нью-Йорку ніколи не побачили б, а з цим не переживали б нашої чергової „небезпеки".

О–КА

У світі зростає міґрація

ПРАГА. – Згідно зі статистичними даними ООН, протягом останнього часу міграція населення у світі різко зростає, створюючи серйозні політичні й економічні проблеми. Кількість людей, що живуть поза межами країн свого народження, протягом останніх 30 років збільшилася від 70 мільйонів до 185.

Головна тенденція міграції: більшість мігрантів прибувають до промислово розвинених демократичних західніх країн з бідних або перенаселених країн третього світу, особливо з тих, де правлять деспотичні, скорумповані режими. Незважаючи на те, що протягом останнього десятиріччя західні країни впроваджували обмеження на іміграцію, число шукачів політичного притулку і нелегальних іміґрантів, які прибувають до цих країн у пошуках праці, невпинно зростало. Найчастіше люди міґрують до найдоступніших країн, де рівень демократії й соціяльно-економічні умови вищі, ніж у їхніх власних країнах.

Нещодавно у Новій Зеляндії оприлюднено звіт про дослідження іміграції у цій країні за 2002 рік. Згідно з цим документом, протягом 11 місяців сюди прибуло понад 38 тисяч леґальних іміґрантів, переважно з Китаю й Індії. Ці люди спричинилися до деякого економічного пожвавлення у місцях свого поселення, зокрема зріс попит на житло, меблі та інші товари першої необхідности. Однак, як пише в коментарі на цю тему газета „Інтернешинел Геральд Трібюн", тут зросли також антиіміграційні настрої серед значної частини населення.

Антиміграційні настрої ще більшою мірою поширені в Европі, де останнім часом уряди обмежують навіть надання біженцям і вигнанцям політичного притулку. Порівняно з іншими категоріями мігрантів, кількість шукачів політичного притулку зростає найшвидшими темпами. Протягом останніх десяти років, тобто від 1990 до 2000 року, їхнє число зросло на 50 відсотків, сягнувши 22 мільйонів осіб.

До категорії нелегальних іміґрантів належать молоді жінки з країн третього світу і Східньої Европи, які поповнюють публічні доми у західних країнах. Згідно з даними Держдепартаменту США, щороку злочинні групи контрабандою перекидають на Захід приблизно 700 тисяч осіб, переважно молодих жінок і дітей. Головною причиною міграції фахівці вважають репресивні, скорумповані режими і тяжкі соціяльно-економічні умови. Ці два чинники, як правило, завжди ідуть у парі.

Василь Дарчук,
Радіо „Свобода"

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Набуті у США знання передаємо вчителям України

Було це вже майже десять років тому, але здається, що лише вчора. Я була молодою вчителькою англійської мови, – щойно закінчила навчання в Ніжинському педагогічному інституті (тепер – Державний університет) і працювала викладачем в середній школі села Сухополова. З перших днів праці відчула, що не помилилася у виборі професії, що це – моє. Побачила, що праця з дітьми надихає, заохочує до самовдосконалення, до постійного підвищення кваліфікації та взагалі роботи над собою.

Попрацювавши близько двох років, почула про конкурс на звання кращого вчителя області і вирішила взяти участь у ньому. Конкурс складався з усної співбесіди англійською мовою, письмового іспиту на знання англійської та співбесіди з української мови. Ця програма проводилася за сприяння фонду „Відродження" та „Американці за демократію в Україні". Результати тестування виявили вісім переможців, яким було надано можливість пройти навчальний курс у „Sienna College", в Лавдонвіл, Н. Й., з 16 червня до 26 липня 1994 року.

На летовищі нас зустріли керівники програми з американської сторони – Гелен Улицька та Лідія Тарнавська. Спочатку ми мали кілька днів на знайомство з Нью-Йорком. Саме тут ми познайомилися з українськими родинами, які гостинно привітали нас на американській землі. Мені та моїй подрузі Ірині пощастило зустрітися з Анною та Романом Байляками. Перебування у родини Байляків у Нью-Йорку тривало недовго, але їхню підтримку, розуміння, співчуття та всіляке сприяння я відчуваю й досі. Ми листуємося, пані Анна цікавиться нашими справами, усіляко допомагає. Мої колеги та я особисто вдячні за підручники та різноманітні посібники, які ми отримали завдяки її турботі. Обласний та міський пологові будинки вдячні за одяг, іграшки та пелюшки для немовлят. А скільки потребуючих людей отримали необхідне з посилок від Союзу Українок в Америці та особисто від Анни Байляк!

Після короткого перебування у Нью-Йорку ми поїхали до Олбані. Знання та практичні навички, отримані під час навчання, а також велика кількість навчального матеріялу дали нам змогу значно вдосконалити рівень викладання англійської мови в Україні. Знання з методики та практики викладання дозволили нам досягати значних успіхів у набутті та вдосконаленні учнями комунікативних навичок, у їх самореалізації. Кожен етап у процесі навчання вимагає нестадартного творчого підходу, що, на мою думку, є необхідним для розкриття особистості.

Під час навчання кожен з нас жив в окремій американській родині, щоб уникнути спілкування рідною мовою. Я жила у місті Трой, в родині Кента і Джо О'Браєнів. Вони були надзвичайно гостинні. Наше листування триває, мені приємно, що є люди, яких я можу назвати своїми друзями, які були в моєму житті і підтримали мене. По закінченні навчання ми отримали дипломи і завдання та повернулися в Україну.

Вдома ми заснували Асоціяцію вчителів англійської мови, проводимо семінари для наших колеґ, ділимося досвідом, вирішуємо проблеми, спілкуємося. За цей час кількість членів нашої асоціяції збільшилась у кілька разів. Багато викладачів з „Sienna College" приїздили в Україну для проведення семінарів. Ми спілкуємося, співпраця триває, навчання продовжується. Крім того, мої колеґи стають учасниками подібних програм та проходять навчання або стажування в Америці і Англії. Завжди є чим поділитися, чому навчитися, що обговорити. Сподіваюся, що така плідна співпраця триватиме надалі. Бо тільки так можливе народження нових ідей, творчі здобутки, вдосконалення.

Хочу ще раз подякувати тим, хто навчав, підтримував, допомагав: Анні та Романові Байлякам, Надії та Гарі Сембратам, Марії та Надії Касянчукам, Гелен Улицькій, Лідії Тарнавській, Барбарі Радка, Луїз Дінаполі, Дебі Суарез, Карен Хес, Патриції Уілер, 35-му Відділові СУА в Озон-Парку, Н. Й.

Світлана Пузан,
м. Прилуки, Чернігівської обл.

Чи лиш без надії сподіватись?

Вісті про події в Україні, які доходили до нас минулого року різними дорогами, чи то через повідомлення у нашій та чужинській пресі, чи з електронних засобів інформації, заохочують до призадуми: яка дальша доля України?

Суспільство України – багатоетнічне, і Україна перебуває в процесі формування української нації на державно-політичній основі. Для дослідників у світі – друзів чи недругів – ще далі існує поважна проблема: історична ідентичність української держави при загально поширеній дискримінаційній імперіялістичній історіографії Росії та її лженауки.

Україні дуже важко в короткому часі трансформувати збірну психіку народу, вилікувати її з російсько-комуністичної травми та впровадити до всенаціонального відродження.

В порівнянні зі західніми державами, слабкість української історії є ще в тому, що кордони України упродовж століть були проникливі для інших антиукраїнських спрямувань, що залишили тривалий слід по собі. А найбільшою небезпекою був, є і буде потужний сусід із його вічними зазіханнями.

У сучасну пору настирливо напрошуються особливі думки: чи є у світі ще будь-який народ, що цілі століття аж таким тернистим, кам'янистим шляхом прямував до своєї, мільйонами жертв освяченої, мети? Чи є інший народ, який від тисячоліть, на власній землі, так важко змагався за права і привілеї своєї рідної мови? Наприкінці цих роздумів постає ще одне питання: чи є ще десь інша держава на світі, щоб обраний всенародною волею парлямент держави мав стільки депутатів, які є відкритими ворогами держави, українського народу, з якими треба постійно вести боротьбу, бо вони заперечують основні права і майбутнє України?

Міркуючи про несподівану і недавню, 11 років тому, появу України на карті Европи, її прямування із століть небуття до самоствердження і проголошення державної незалежности, її стремління, через негаразди і муки, стати сильною державою між вільними народами світу, ми пригадуємо сина селянина зі села Заздрість, що на Теребовлянщині, в Галичині.

Колишній в'язень-каторжник, після 18 років страждань в сибірських таборах примусової праці, приїздить до Риму. З волі Божої, за Божим промислом, неочікувано для всіх, він стає оборонцем своєї Церкви і українського народу у найбільш грізний час, коли Москва цю Церкву зліквідувала. Колишній каторжник обстоює права і привілеї смертельно загроженої Церкви, оживлює її, промощує шлях до відродження Христової Церкви, з'єднаної, на землях вільної України. Хто міг це передбачити?

Не сміємо зневірюватись! З вірою, надією та любов'ю до всього рідного, невпинною працею й витривалістю, без перебільшеної критики і безперебійного шукання невдач, поборемо усі труднощі, які ще стоять перед нами.

Ми маємо вистраждане право на повагу серед своїх людей та чужих, право, заплачене мільйонами жертв голодомору, розстрілів, загиблих в морозах Сибіру, право на повагу власну та чужу, що зуміли в таких жахливих, несамовитих обставинах зберегти себе як народ, вистояти та перейти згодом у коло вільних народів світу, як незалежна держава Україна.

Дарія Миндюк,
Гюстон, Тексас

Подарунки для сиріт

Хочемо через „Свободу" подякувати організаторам Товариства допомоги сиротам України Марії Йовик, Михайлові Луцишинові, раді директорів, усім жертводавцям за допомогу сиротам і напівсиротам України. До дня св. Миколая хлопчики отримали теплі черевики, а дівчата – чобітки. Це була для них не тільки матеріяльна, а й моральна підтримка!

Ольга Фітель,
Львів

Як нас змушували вітати В. Путіна

У день приїзду президента Росії В. Путіна до Києва, 27 січня, напередодні мого іспиту з української літератури усіх 28 студентів, які мали складати іспит, попередили, що треба прийти з пашпортами та студентськими квитками. Для нас було це незрозумілою несподіванкою.

28 січня всі зібралися біля деканату. Нам оголосили, що ми всі маємо йти на зустріч з В. Путіним, якого, за словами директора Інституту повинні були „гаряче обійняти". Викладачі попросили скласти списки усіх, хто не прийшов, і погрозили нам, що той, хто не піде вітати В. Путіна, не складе іспиту. І довелося всім іти без жодного бажання. Ми годину простояли на сходах у страшенному натовпі студентів та викладачів. Наша група була в кінці, тому нам не вистачило місць і ми пішли в свій корпус. І вже з вікна бачили, як приїхав В. Путін зі своїм почетом, а через 20 хвилин поїхав назад. Ми раділи з того, що нам не вистачило місця і ми не чекали 2,5 години на російського президента. Але ми до вечора сиділи в університеті та чекали директора і викладача, щоб скласти йому іспит.

Ось картина підлазбузництва до уряду Росії. І все це збіглося з днем пам'яті тих молодих українців, які загинули в битві під Крутами. Хіба свідомого українця це не обурює? Мене ще вжалило те, що Рік Росії в Україні відкривався не нашим гимном, а гимном Радянського Союзу. І розмовляли, і співали всі тільки російською мовою. До чого ми йдемо?

Оксана,
Київ

Листа переслав до „Свободи" Анатолій Лисий з Фльориди.

СТОРІНКА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ

Для Евгена Іванціва - нова громадська посада

Заступник предсідника УНСоюзу Евген Іванців

ПАРСИПАНІ, Н. Дж. – Заступник предсідника УНСоюзу Евген Іванців недавно був обраний президентом ради „Inter-Service Club Council" в Арлінґтоні, Вірджінія. Згаданий клюб є „парасольковою" організацією для 32 громадських добродійних органозацій типу „Оптиміст", „Ківаніс", „Ротарі", „Лаєнс", „Чембер оф Комерс", „Американського леґіону" та „Армії спасіння" (Salvation Army).„ISCC" засновано 1940 року, він став зв'язком між різними добродійними організаціями у Арлінґтоні. Нещодавні досліди вказують, що згадані організації дають річно понад 100,000 годин добровільної праці, (що дорівнює 50 на повний час затрудненим працівникам) для необхідних потреб молоді та дорослих. Крім того, щорічно жертвують майже мільйон долярів для проведення різних програм в громаді.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 2 БЕРЕЗНЯ 2003 р.

Річні збори 364-го Відділу УНС Товариства св. Василія відбудуться о годині 1-ій по полудні, в домівці СУМ, 7425 West Pleasant Valley Rd, Cleveland, OH. Всі члени є зобов'язані прийти на збори.

В. Владика – секретар

РІЧНІ ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ЧЕТВЕР, 27 ЛЮТОГО 2003 р.

Річні збори 174-го Відділу Т-ва „Ватра" відбудуться о 7-ій годині веч., за адресою: 3825 Sunflower Lane при „Rayn road", Warren, IL. За довідками звертатися по телефону 1(586) 759-2724. Проситься членів прибути на збори.

Зенон Василькевич – предсідник
Віра Крива – секретар

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ, 23 ЛЮТОГО, 2003 р.

Південний Бруклин, Н.Й. Річні загальні збори 293 Відділу, Братства св. о. Николая, відбудуться зразу після Служби Божої, о год. 1-ій по пол. в приміщенні церковної залі при 261 19 вул. Просимо численно прибути та вирівняти залеглі вкладки. На порядку нарад: звіти управи та вибір нової управи на 2003 р. Після зборів товариська гутірка.

Управа

З РЕДАКЦІЙНОЇ ПОШТИ

Наша сила – у єдності

Добра українська перспектива є неминучою і закономірною. Поза повсякденними клопотами, протистояннями, політичними суперечками, благодійна пора таки наступає. Туман розвіється, а з-під нього постане Україна в усій своїй красі і величі. Те, що потрясає нині Україну, є нормальний політичний процес у постколоніяльній, післякомуністичній, значною мірою деградованій національно державі. Без вітру не родить жито, без бурі ліс не тріщить. Немає лиха без добра...

16 вересня я був на Европейській площі в Києві, все бачив на власні очі й чув своїми вухами. Але зупинюся лише на кількох моментах, котрі здивували чи вразили мене дошкульно. Стояв я на сходинах Українського дому за 5–7 метрів від трибуни, з якої виступали провідники опозиції. Уявіть собі таку сценку: стоїть В. Ющенко, В. Яворівський, Слава Стецько, а над ними лопотить штандарт КПСС з писком В. Лєніна-Ульянова і закликом „Пролєтарі всєх стран, соєдіняйтєсь!” Що це? Парадокс доби?

Найчисленнішою, довгою, мов червона гадюка, звивалася і сунула по вул. Грушевського з Печерська колона комуністів, демонстративно розцяцькована червоними транспарантами і прапорами кольору крові. Державної української символіки в руках комуно-протестантів не було.

Либонь, щоб примирити чи розвести ідеологічних суперників, під кінець віча було оголошено, що комуністи з соціялістами підуть з площі однією колоною угору по вул. Грушевського, а „нашо-українці” з БЮТ – іншою колоною й по іншій вулиці – Інститутській.

Невже комуністи чи соціялісти, якби зіпхнули Л. Кучму, то допустили б можливість вільних виборів президента? Ні, вони б на повний хід запустили б свій колосальний досвід обману, демагогії, віроломства, відступництва, цинізму... Отож, ні Симоненко, ні Мороз отоді б уже не випустили свого шансу – адже саме вони розбурунили „маси”. Зрозуміло, їхня „революційність” сьогодні – це є ніщо інше, як розчищення стартового майданчика для смертельної боротьби у провідництві за крісло президента. Останнього вони ні за що не віддали б ні Юлії, ні Ющенкові.

Я абсолютно не вірю вічевим закликанням комуно-соціялістів про прихильність до „української незалежности”, про „відстоювання” національних прав українців”, і, що найсмішніше, то це заява П. Симоненка про „готовність і потребу захищати українську мову”. Як у нас кажуть: „Чиє б нявчало, а чиє б мовчало”. Ще не давно непохитні послідовники „дєла Лєніна-Сталіна” запечерчували нашу незалежність, паплюжили (та й паплюжать далі!) українську мову в парляменті.

Я аніскільки не хочу хвалити нинішню владу, її оцінить історія. Але якби 1999 року в президентське крісло сів був Симоненко, то всім отаким „грамотіям”, як я та інші, уже давно потрусили б доріжку пісочком аж на „архіпелаг ГУЛаґ, і сиділи б решта мовчки, як у рота б води набрали. За тим активізувалися б комуністи Росії і при підтримці „молодшого брата” – вірного служаки, захопили б владу, відновивши „союз нєрушимий”. А так скільки хочеш, можеш кляcти Кучму, уряд, парлямент, як хочеш висловлювати своє незадоволення, ходити на віча, мати свою думку і не жахатися, що вночі прийдуть і тебе заберуть до „білих ведмедів” або відправлять без суду і права на той світ. Це вже ми проходили і дивом вижили. День має очі, ніч має вуха. Слід орієнтуватися і вдень, і вночі, допоки бачиш і чуєш. Щоб не пошитись у дурні.

Передбачити розвиток подальшого протистояння політичних сил в Україні сьогодні важко. Одначе я вірю, що український народ мудрий і все розставить на свої місця. Гірше, коли в наші справи так агресивно втручаються москалі чи настійливо прагнуть „приструнчити” Україну певні кола США, адже страждає від того понад усе український народ. Проте збити Україну з праведного шляху незалежности, соборности, демократії вже ніхто не владен.

Натерпітися і попрацювати нам доведеться ще чимало. Зате правда історії – за нами. Переборювали далеко складніші загати. Сьогодні треба об'єднати все українство світу; зосібна молодшу генерацію українських патріотів у світі, бо простежуємо значну роз'єднаність юних поборників української справи на різних континентах. Це животрепетна проблема. Гуртом і батька бити легко. А нам же українську державність розбудовувати належить. Україна воскресає по всіх параметрах.

По добрих або й не зовсім добрих справах Україну вже знає вся плянета. Ми переживаємо важкі „хвороби росту”. До того ж за дуже складних міжнародних обставин. Сьогоднішній українець до того ж розплачується і за віки рабства й неволі своїх предків. Не будемо їх звинувачувати. Вони чинили, скільки могли. І нам, сучасникам, передали не кайдани, а свою славу і вирятувану, хоч знеможену й збезчещену, поруйновану, але живу, воскресаючу матір – Україну. В нашого покоління створилися сприятливіші умови, то даваймо зробимо більше.

Та до справи державобудівництва треба підходити розсудливо і зважено, враховуючи наш гіркий історичний досвід, не забуваючи про дуже небезпечні хронічні болячки українського доброго, трудолюбивого, хліборобського добродушливого характеру. Ми всіх любимо, готові в пазусі пригріти. А тоді наші „друзі”, дещо пізніше, жили з нас висотують.

Пора нам давно вкмітувати: сила – тільки у нашій національній єдності. Без своєї держави, без моноліту світового українства ми були б приречені. Ми пережили і подолали загрозу, коли лиховісний молох українознищення смертельно завис був над Україною.

Порівняно з отруйним часом московсько-большевицького лихоліття, коли чингізиди-зарізяки добивали рештки українського духа в найменших його проявах, – нині ми працюємо, боремося, будуємо Український храм мало не в тепличних умовах. Право так стверджувати я маю, бо за Україну, за материну мову і пісню пройшов нелегкі випробування.

Михайло Іщенко,
м. Канів

Свято на честь УПА

За роки незалежности України в нашому краї сталося багато змін: руйнували церкви – тепер будують, нищили приватну власність – тепер до неї заохочують, „розпинали” інтеліґенцію за почуття національної гідности, за українське слово, тепер всі школи зросійщеного Дніпропетровська відзвітували українською мовою. Але усе ще діє комітет боротьби з ОУН–УПА при обласному військовому комісаріяті.

Братство ОУН–УПА, яке нараховує 20 комбатантів віком близько 80 років, не може протистояти цій силі. А тому ветерани ОУН–УПА свої ювілеї святкували в Києві чи в інших містах на теренах західньої частини України, а в Дніпропетровську обмежувались застіллям у тісному колі.

Відроджене на початку 2001 року Дніпропетровське відділення міжнародної організації „Жіноча громада” спершу провело конференцію „Жінка в УПА”. До конференції підготували літературно-музичну композицію „Образ жінки-патріотки у виданнях журналу „Бористен”. Сценарій цієї композиції пізніше був представлений науковій конференції в Києві, присвяченій 60-річчю УПА.

У нашому місті комбатанти УПА Степан Андрушків та Петро Войтюк почали готувати великий святковий концерт патріотичної та повстанської пісні, присвячений 60-річчю УПА.

Голова міської організації Українського Народного Руху Іван Шулик допоміг використати велику концертну залю обласної філярмонії. Заля була майже повна. На сцені – заслужена хорова капеля, яку організував і якою опікується Петро Войтюк.

Перші звуки пісні зачарували залю, а коли співали „Ще не вмерла Україна”, „Ой у лузі червона калина”, заля вставала.

В Дніпропетровську є учнівська та студентська молодь, яка одержує допомогу з Америки від Товариства допомоги сиротам в Україні. Таких спонзорованих дітей є 80, але за 6 років старшоклясники і студенти, на жаль, жодного разу не брали участи у наших патріотичних заходах. Тим часом комітет боротьби з ОУН–УПА залучає до себе молоденьких вояків і активно діє.

„Жіноча громада”, щоб виставити тому комітетові якусь альтернативу із науковців, створила лекторську групу, яка читає цикл лекцій з теми ОУН–УПА.

На конференції були вручені нагороди комбатантам ОУН–УПА і грамоти, якими відзначені Клавдія Мірецька, Орися Сокульська, Іван Шулик, Володимир Заремба.

Громада вдячна голові РОДУ УККА Іванові Буртику, бо це ж із його статті в газеті „Свобода” за 29 вересня 2000 року все почалося, Дам'янові Ґечі, почесному голові управи Комітету допомоги Україні в Центральному Ню-Джерзі, завдяки опікуванню якого відродилась у Дніпропетровську „Жіноча громада”.

Жодна окрема організація не змогла б провести таке національне свято у Дніпропетровську, яке провели ми всі разом: Братство ОУН–УПА, „Жіноча громада”, Товариство політв'язнів і репресованих, Союз Українок, Товариство „Просвіта”, Всеукраїнське об'єднання ветеранів, Український Народний Рух, при посередньому сприянні українців зі західньої діяспори – Івана Буртика, Дам'яна Ґечі, газети „Свобода”.

Клавдія Мірецька,
Дніпропетровськ

Батько посилав „Свободу” з Америки

Всі альманахи УНСоюзу є дуже гарно видавані для нашого народу. Я їх читав колись ще, як жив в Україні, в селі Данильче, на Рогатинщині.

Мій батько посилав мені газету „Свободу” і альманахи. Я не міг дочекатися, коли пошта їх до мене принесе.

Приїхавши до Америки 1935 року, досьогодні я читаю „Свободу” і всі інші видання. Не лише читаю тижневик, але й часами до нього дописую. „Свобода” багато разів поміщувала мої дописи, за що я дуже вдячний. „Свобода” зробила в Америці нашому народові багато доброго. Вона була для нас провідником-учителем, мамою, що несла нам віру, надію і науку, як жити, працювати і про рідний наш край, Україну, не забувати.

З „Свободою” ми дожили волі і правди в нашій Україні. Америка нас прийняла, як сиріт, до своєї хати, дала нам притулок, працю на життя і повну свободу. За це ми любимо Америку, шануємо її і присягаємо боронити Америку перед ворогами.

Микола Горішний,
Линдгорст, Н. Дж.

Прошу надсилати мені „Свободу“

Впродовж тривалого часу я діставала змістовну та інформативну газету „Свобода“, яку для мене передплатила Марія Герус з Флориди. Але вона померла рік тому, і передплата на тижневик скінчилася. Моя пенсія в перелíку становить 37 долярів на місяць, і я не можу сама передплатити газету. Може хтось подарує мені таку передплату?

Моя адреса: вул. Євгена Коновальця, 135/8, Івано-Франківськ, 76014 Україна.

Христина Козак,
Івано-Франківськ

ЖИТТЯ ГРОМАДИ

Йордан в Пармі

ПАРМА, Огайо. – Морозна погода в Огайо вможливила вирізьбити з льоду і поставити перед входом до українського православного собору св. Володимира в Пармі високий трираменний хрест на свято Богоявлення.

17 січня Михайло Добронос, його сини Михайло, і Стефан, шестирічний внук Михась (три покоління родини є членами 358-го Відділу УНС) і Євген Бойко вирізьбили з льодових плит хрест. В суботу, 18 січня, перед надвечір'ям Богоявлення, після ранньої Літургії, 80 учнів Школи українознавства при катедрі взяли участь у Великому освяченні води. Вечором на Богослуженні Великого Повечір'я співав церковний хор, а читання виконували члени Української Православної Ліги – молодечого відділу, і учні недільної школи. На Богослужения завітав несподіваний гість – Владика Сава, Єпископ Сербської Православної Церкви в Хорватії. З благословенням Митрополита Константина, Владика Сава відправив Литію, в сослуженні його секретаря і священиків.

В неділю, 19 січня, духовенство катедри відправили Богослужения свята Хрещення Господнього і Велике освячення води. Співали разом український і англомовний церковні хори. По Богослуженні відбувся „Хід на Йордан". Процесія вірних і вівтарні прислужники з хоругвами вийшли з храму на освячення Льодового хреста.

Іван Норка

Священики і вірні Українського православного собору св. Володимира, в Пармі, Огайо, під час освячення хреста перед собором.

Презентація перекладу 8-го тому „Історії України-Руси"

Проф. Ф. Сисин інформує в Науковому Товаристві ім. Шевченка в Нью-Йорку про видання перекладу 8-го тому „Історії України-Руси" М. Грушевського.

НЬЮ-ЙОРК. – В приміщенні Наукового Товариства Шевченка 1 лютого відбулася презентація 8-го тому „Історії України-Руси" М. Грушевського в перекладі на англійську мову. Презентований том є також найбільшим і охоплює історію України від 1626 до 1650 року.

У презентації взяв участь д-р Франк Сисин, головний редактор видавничого проєкту, перший директор Центру імені Петра Яцика в Університеті Альберти і директор Канадського інституту українських студій.

У своєму вичерпному слові д-р Сисин подав генезу цього великого проєкту, яким ми завдячуємо покійному меценатові Петрові Яцикові. Це він у 1980-их роках виніс на науковий форум важливість перекладу історії України Михайла Грушевського і подарував на цю велику ціль два мільйони долярів. На жаль, досі, як інформує д-р Сисин, появилися тільки три томи, але повільність у виконанні цього наукового завдання доповідач пояснює складною мовою автора історії, що викликає труднощі у перекладах. Це стало причиною, що до перекладу треба було включити великий науковий колектив. Д-р Сисин, як один із головних знавців праць М. Грушевського, проаналізував не лише цей твір, але і його самого, як історика, людину і українського патріота. Для нього М. Грушевський – корифей української історії та її дослідження.

Після тонкої аналізи М. Грушевського, як автора історії України і як людини, доповідач поінформував ще про цікаву деталю виготовлення цього перекладу 8-го тому історії України, на обкладинці якого можна побачити українські прапори з XVII сторіччя, які збереглися у музеї Стокгольму.

Слухачі довідалися також, що в часі писання цього тому історії, який повставав між Віднем а Львовом, у різних періодах життя, автор зазнав депресію, відчуваючи свою відмінність від галицької інтелігенції. Він завжди уважав, що для народу найважливіше висловлення нових ідей, але ця думка не завжди зустрічала широке розуміння.

Закінчуючи доповідь, д-р Ф. Сисин підкреслив, що електронні носії інформації не сприяють появі нових підручників з історії у вигляді книжок.

О. К.

Де придбати книжку „Злочин"?

Повідомляємо жертводавців та українську громаду, що книжка-альбом „Злочин" про комуністичний терор в Україні вже друкується і перших 5000 примірників будуть вислані в Україну для безкоштовного передання до бібліотек та депутатам Верховної Ради в Києві. Книжку „Злочин" можна буде придбати також в Америці.

Замовлення приймає представник видавництва – Мирон Лущак, телефон: (847) 359-0467. Адреса: Myron Luszczak, 215 S. Forest Ave, Palatine, IL 60074.

Мирон Лущак,
секретар 379-го
Відділу УНСоюзу

Зустрінуться берхтесґаденці

Зустріч учнів Берхтесґаденської гімназії відбудеться 19-22 травня 2003 року на Союзівці. Ініціювали її Володимир Шарко та Ігор Лисий. Взяли участь в плянуванні зустрічі також Ольга Савчук, Христина Масюк, Лариса Музичка, Ігор Гайда, Богдан Марків, Ігор Раковський та інші. Як і всі попередні, зустріч 2003 року матиме центральну тему – вклад учнів нашої школи у відбудову української державности в ділянках освіти, політики, урядових справ, безпеки, виховання молоді за 12 років незалежности Української держави.

Оскільки багато наших шкільних товаришів взяло активну участь у процесах відродження України, то їхні доповіді допоможуть узагальнити успіхи і невдачі діяспори в справі утвердження української державности. На підставі цих підсумків ми спробуємо прогнозувати взаємини між діяспорою і Україною на майбутнє.

Матеріялу до такого розгляду і прогнозування є багато. Учні нашої школи взяли участь у відбудові Української держави як дорадники парляменту, уряду, в тому числі прем'єр-міністра і членів Кабінету міністрів, наукових інституцій, правоохоронних органів та молодечих організацій. Беручи під увагу той факт, що Берхтесґаденська гімназія за весь період свого існування мала лише 321 учнів, це є визначним досягненням.

Доповідь, присвячену академічній історичній науці виголосить д-р Любомир Винар, голова Українського історичного товариства, головний редактор журналу „Український історик". Тема його доповіді: „Український історик" і стан історичної науки в Україні".

Доповідь на тему політичного розвитку на початках незалежности України виголосить Ераст Гуцуляк, відомий канадський підприємець і філантроп. В перші роки незалежности України він був дорадником прем'єр-міністра країни. Ераст Гуцуляк – співосновник і перший голова Канадського товариства прихильників Руху, співпрацівник Руху в Україні.

Ігор Раковський виголосить доповідь про боротьбу з організованою злочинністю в Україні. Після успішної кар'єри в армії Сполучених Штатів він працював в органах безпеки США. Після проголошення незалежности України був дорадником Міністерства внутрішніх справ України, а також викладачем в академії МВС. Він був організатором багатьох міжнародних конференцій на тему боротьби з організованою злочинністю і продовжує активно працювати в цій ділянці.

Доповідь про відродження Пласту в Україні виголосить д-р Любомир Романків, який тісно пов'язав свої осяги в професійному житті з вихованням молоді, зокрема з розвитком Пласту. Сьогодні д-р Романків як Начальний Пластун керує світовим Пластом.

Огляд нашого минулого відбудеться на загальних зборах учасників зустрічі у вівторок, 19 травня. Питання майбутнього обговорюватимуться на загальних зборах у середу, 20 травня. Сьогодні Україна стоїть на переломовому етапі. Досвід останніх років показав, що факт незалежности країни сам по собі не задовольняє вимог створення цивілізованих засад суспільства на зразок европейських країн. Сьогодні Україна перебуває на порозі складного процесу створення громадянського суспільства, яке було відсутнім в її комуністичному минулому. Нові обставини вимагають перегляду пріоритетів діяспори у стосунках з Україною.

Товариська частина зустрічі включатиме дружній вечір у „Веселці", ватру і забаву. Богдан Марків, музикант, диригент, концерт-майстер і музичний критик, виконуватиме ролю маестра церемоній на забаві.

До зустрічі на Союзівці!

Ігор Лисий

На повоєнному роздорожжі.
Учні української гімназії в Берхтесґадені в 1948 році.

Нам не можна цього забути!

НЬЮ-ЙОРК. – Головна управа Організації оборони чотирьох свобід України, під патронатом Українського Конґресового Комітету Америки, разом з Всеукраїнським товариством „Меморіял" в Україні, заплянували цілорічну програму відзначень 70-ліття голодомору – в США, Канаді і в Україні.

Ми віримо, що не буде ні одної української людини, яка не бажатиме бути учасником вшанування пам'яті мільйонів жертв комуно-російського терору від 1917 до 1990 років.

Почавши від половини березня, в Америці перебуватиме голова „Меморіялу" Роман Круцик з Києва з виставкою 70 картин, які зображують 70-літню хроніку комуністичної інквізиції.

Розмова журналіста Томаса Волкера з маленькою дівчинкою біля Києва в 1933 році – це скарга мільйонів українських жертв, що закарбувалась у серці нації. Томас запитав: „Дівчинко, де ти живеш?" – „Ніде". „Де твої батьки?". „Мертві". „Де вони померли?" – „В Чернігові". – „Чому вони померли?". „Ми не мали що їсти". „Коли ти їла останньо?". „Я не пам'ятаю". „Чи ти хочеш бути комуністкою?" – „Ні, я хочу померти й бути з мамою".

Чи можна нам забути ці слова? Чи можна забути пляново заподіяну страшну кривду нашому народові?

Зокрема українській діяспорі не можна цього забути, бо вона, завдяки Томасові Волкерові, була тією рушійною силою, що інформувала світ про комуністичний злочин. Вона відкрила перед світом приховане Москвою убивство мільйонів людей, – тотальне знищення українського народу. В пошуках правди й суду вона розбудила приспане сумління Заходу та з трудом переконала уряд вільної України визнати голодомор злочином Москви.

Хоч світ вже знає про цей голодомор, і навіть спеціяльна комісія Конґресу США визнала цей злочин геноцидом, але ще досі не відбулося суду над комуно-московськими злочинцями.

Тому в пам'ять цього сумного 70-ліття світове українство мусить спільним зусиллям довести всім, хто ще сумнівається, що це не було стихійне лихо, а організований чужовладниками геноцид проти українського народу.

Головна управа ООЧСУ

Для кандидатів на громадянство США

Інформаційне бюро ЗУАДК-у проводить 8-тижневий безкоштовний курс приготування до іспиту на отримання громадянства США.

Новоприбулі, які мають право на постійне перебування в США, проживають у США щонайменше два роки і одружені з американськими громадянами, та всі інші, які проживають в США чотири роки, можуть готуватись до іспиту на громадянство.

Реєстрація відбудеться у приміщенні ЗУАДК-у: 1206 Cottman Avenue, у Філядельфії, в суботу, 1 березня 2003 р., від 10-ої рано до 1-ої по полудні. Кошт реєстрації 15 дол.

Просимо зголошуватись на реєстрацію або телефонувати на (215) 728-1630.

Курси відбуватимуться щосуботи від 1-ої до 3-ої по полудні в ЗУАДК-у, але на бажання курсантів дні або години курсу можуть змінитися.

ЗУАДК

Він був за українську Україну

До 70-річчя самогубства Миколи Скрипника

Здається, цю людину з маленькою борідкою, козацькими вусами та очима, в яких завжди зоріли доброзичливі, розумні вогники, а безупинне покашлювання ще здаля сповіщало про його наближення, я знала завжди, відколи живу. Бачила на портретах, засіданнях, театральних виставах, сходинах, де мені, молодій журналістці, доводилось бувати.

У Миколи Олексійовича Скрипника, улюбленця українського народу, поготів інтеліґенції, коли він був народним комісаром (наркомом) освіти України, мені довелося побувати навіть вдома. Наближався 1931 рік і мені, 19-річній працівниці дитячої республіканської газети „На зміну", редактор доручив піти додому до Скрипника, щоб він підписав складене у редакції привітання школярам країни з успішним закінченням навчального півріччя та побажання весело провести зимові канікули. Тоді існувала така мода: бажати навіть абсолютно нездійсненне... Чого саме мені, дівчині, котра лічені місяці працювала в редакції, випало таке відповідальне доручення, я не збагнула, але пішла.

Від центра Харкова, тоді столиці України, до аристократичного району міста, де мешкала в особняках еліта міста, жив і нарком Скрипник. Я йшла пішки і мала досить часу на роздуми. Місто завалював важкий мокрий сніг, під ногами було брудно і слизько, і я встигла впасти. А мій жебрацький одяг! Виношене, з чогось перешите, як-то кажуть „семисезонне" пальтечко, набралось вологою; на голові кумедно стирчав фетровий капелюх. А ноги!.. Про це розповім, коли нарком Скрипник у своєму передпокої допомагав мені роздягатися...

А я тим часом йду. Нарешті ось він, потрібний мені будинок. Натискую дзвоник, двері повільно відчиняються, а за ними нікого немає. Я від подиву заніміла. Це спрацювало реле, про яке я тоді ще нічого не чула. За дверима побачила ще кілька сходинок, де стояв Микола Скрипник і весело мене гукав:

– Чого ж не йдеш? Сміліше!..

Допомагаючи мені роздягатися, Микола Олексійович журливо дивився на мене, а коли діло дійшло до мого взуття, точніше дірявих калошів, котрі, хоч вмри, не хотіли „розлучатися" з такими ж старезними намоклими туфлями, він з болем запитав:

– В тебе батьки є? Працюють?

– Є. Татко кравець, але втратив зір... А мати вдома порядкує.

– Не журись, в тебе все попереду! Станеш досвідченою журналісткою, допомагатимеш їм і сама житимеш гідно, – і запросив до кімнати.

Не мене війнуло теплом, затишком, гостинністю. Не зупиняючись, ми зайшли до кімнати з великим письмовим столом, книжковими шафами, фотелями: кабінет видатної людини України!

– Сідай, і я тебе слухаю.

Я розповіла, за якою справою прийшла, і простягнула йому два аркушики з привітанням, котре він мав підписати. Нарком сів за стіл і двічі уважно прочитав, а тоді глянув на мене:

– Отже, дівчино, ти починаєш шлях до журналістики. А тобі доводилося вже своє, власне, публікувати?

– Доводилося. Кілька дописів та навіть ілюструвати їх власними фото.

– Молодець. А під тим, що хтось інший написав, ти б підписалася?

– До цього ще не дожила...

– І я не дожив! Пишу все сам, і так все життя... Ходімо, познайомлю тебе зі своєю дружиною... Побалакаєте, може, у вас знайдуться спільні інтереси, а я тим часом напишу поздоровлення українським школярам. Згода?

Я, звичайно, згодилась, і ми опинились у кімнаті, де я побачила молоду, вродливу жінку, котра, напівлежачи на канапі, читала. Це була Скрипникова дружина. Вона привітно всадила мене поруч, натиснула на дзвоник – і до кімнати ввійшла молодичка з тацею, на якій було щось, певно, смачне. Я не помилилася. Дружина наркома частувала мене кавою з тісточком та досить компетентними розмовами про новини в літературі, театрі. А поруч, в кабінеті, її чоловік стукав на друкарській машинці. За кілька днів привітання наркома освіти України до школярів було опубліковано на першій сторінці газети „На зміну".

Микола Скрипник серед харківських школярів.

А час біг. Микола Скрипник – вже заступник Ради міністрів та голова Держпляну України... В країні ж шаленіє сталінський терор проти діячів культури. Щодня зникають у безвість видатні письменники, серед яких були мої близькі друзі. І нараз, неначе землетрус, Україну вразила звістка про самогубство Миколи Хвильового.

Що думав видатний діяч країни М. О. Скрипник – один з найстаріших мрійників-революціонерів? Його вразливе серце не могло не відчувати, що сталінські пазурі наближаються до нього. Та чи лякало це його? Певніше, ним володіли інші почуття: протест, зневага до Сталіна – організатора голодомору, котрий у 1932–1933 роках поклав до могил мільйони українських селян.

Найголовніше розходження у Скрипника зі Сталіним було в питаннях національної політики. Особисто для мене, людини в ті часи юної, було абсолютно незрозумілим, чого ставлення Скрипника-політика до мови республіки, до її вивчення, називалося „примусовою українізацією". А яка державна мова мусила бути у республіці, що називалася Україною? Проте й примусу ніякого не було. Пам'ятаю, в українських містах було чимало шкіл, де діти всі предмети вивчали навіть єврейською, польською, німецькими мовами.

Особисто я, закінчивши семирічку російську, вступила до чотирирічного технікуму, в якому на кожному курсі було дві групи. В одній всі предмети викладалися російською мовою, в другій – українською. Я, тоді 14-річна дівчинка, неукраїнської національности, пішла до української групи, звичайно, і своєю рідною мовою вважаю українську, бо все моє життя – творче, родинне, товариське, людяне – українське, без усякого примусу.

Щоразу дискусії Скрипника з тогочасним Політбюро з питання мови республіки гострішали. Починає організовану, продуману компрометацію Скрипника серед молоді республіки голова Ради міністрів Панас Любченко, котрий, до речі, у 1937 році, щоб уникнути арешту та розстрілу, за прикладом Хвильового, – сам застрелився. Боже, як зумів Сталін, обернути таку велику країну на справжнє пекло? Проте Скрипник не корився, – виступав на з'їздах, різних республіканських нарадах, доводив, що ніякий він не націоналіст, що кожна національна республіка у СРСР мала право жити, творити, спілкуватися своєю рідною мовою. Але його не чули, а цькування тривало.

Останнім днем життя цієї видатної людини стало 5 липня 1933 року.

Голова Держпляну України Скрипник прийшов на працю чимось дуже стурбований. Попросив свою секретарку нікого до нього не пускати. А саме в той час юрисконсультові Держпляну Наталі Хмельницькій, котра через два роки стане дружиною мого рідного брата Михайла, потрібно було, щоб Микола Олексійович негайно підписав якийсь важливий документ.

– Микола Олексійович працює, просив його не турбувати, – відказала секретарка. – Сідай, почекай!

І в ту мить тишу Скрипникового кабінету порушив незвичний звук. Секретарка нічого не зрозуміла, але скочила зі стільця та кинулась до кабінету. Наталя слідом за нею. Відкривши двері, дівчата скам'яніли: голова Скрипника лежала на столі, по якому червоніла кров, а рука ще тримала револьвер...

Ходили чутки, наче він написав дружині та урядові України прощальні листи. Але хто їх бачив? Додому, дружині, він дзвонив справді. Вона розповідала, як ласкаво розмовляв Скрипник зі своїм семирічним сином, про долю якого мені нічого не відомо, як і про долю вдовиці. Так закінчилося життя одного з видатних державних діячів, котрий хотів бачити Україну українською.

В липневий сонячний день сотні тисяч людей проводжали в останню путь людину, котра за „Повідомленням ЦК ВКП (б)", впала „жертвою тих буржуазно-націоналістичних елементів, які, прикриваючись своєю формальною приналежністю до партії, увійшли до нього в довіру й використали його ім'я для своєї антирадянської націоналістичної мети...".

Чого тільки у тому „повідомленні" не було! Звинувачувався небіжчик в політичних зв'язках, „в яких заплутався, і хоч, до речі, їх визнав, але не знайшов в собі мужности побільшовицькому їх визнати" тощо.

Коли Микола Скрипник убив себе, йому сповнився 61 рік. Він вдався до самогубства, бо був певен, що коли не зробить цього сам, – це вчинять сталінські наймити.

Жах, що тривав тоді у країні, здатний відчути лише той, хто тоді жив...

Софія Черняк,
Ланґорн, Пенсильванія

Сліпий В. Єрошенко – леґенда Японії

Серед численних імен, які записані в „Енциклопедії української діяспори" (ЕУД), є Василь Єрошенко, майже незнаний серед українського загалу. Особливо прикро, що минуло 11 років незалежної української держави, а молодь в Україні мало знає про таких людей, і владні структури мало працюють для того, щоб їхні імена та осяги передати сучасному українському поколінню.

Василь Єрошенко народився 1890 року в селі Обухівці Білгородської области, і помер там же 1952 року. Цей високоосвічений вчений і письменник з самого дитинства був сліпим. Закінчив він Лондонську музичну академію (ЛМА) для сліпих, вивчив англійську, німецьку, французьку, японську мови, володів також мовами Далекого Сходу, а крім того російською і польською.

Закінчення ЛМА вивело українського культурного діяча в перші ряди знавців музичного мистецтва і споріднило у зв'язках з найвидатнішими музикологами. Як педагог він викладав в японських університетах, між іншим, – мову есперанто, цікавився музикою.

Японці його прізвище вимовляли Айлосянко, як ось тепер з труднощами вимовляють прізвище проф. Стефана Костика, який викладає в японських університетах.

В. Єрошенко не лише мав живі контакти з провідними вченими Японії, але зумів написати англійською мовою книжки „Оповідання про ліхтарик", „Пісні досвітньої зорі", „Останнє зітхання", „Заради людства". Його твори, зібрані в Японії у тритомнику, користувалися великим зацікавленням і були перевидавані.

Численні документи засвідчують, що жоден з представників інших національностей світу не мав такої дивовижної слави, як Василь Єрошенко. Про його творчий талант Т. Ітіро написав монографію „Сліпий Ярошенко". Він зробив таке велике враження на японців, що імператор наказав повісити його портрет у свому палаці.

Чому ж нам, українцям, не пишатися таким талантом? Коли ж, як не тепер, в час відновленої держави, є нагода розповідати про таких велетнів? Постать В. Єрошенка сповнена нез'ясовного чару, який в дивовижний спосіб промовляє до нащадків. А це ж лише одне з імен ЕУД, і таких імен є значно більше.

Ярослав Стех

МОВА ПРО МОВУ

Звідки взявся суржик?

В листах до редакції з приводу теперішньої мовної ситуації в Україні наші читачі не раз слушно нарікали на так звану суржикізацію розмовної української мови. Нещодавно ми одержали листа від Анатолія Донця з Бруклину, Н. Й, в якому він просить пояснити походження „суржику" і причини розповсюдження цього карикатурного явища. На наш погляд, найкраще задовольнить це прохання вміщений нижче уривочок з „Триптиху про мову" незабутнього професора Юрія Шевельова. Ця цінна філологічна праця увійшла була у видання „Поза книжками і з книжок" (Київ, Видавництво „Час", 1998 рік).

„... Починаючи від приблизно 1930-их років, усі чужі слова, що входять до російської мови, тим самим автоматично входять до української.

Приблизно з того ж часу до української мови не входить жадних чужих слів іншими каналами. Таке становище не створилося наказами київських мовних „нормалізаторів", воно випливає із справжнього загального стану української мови і наявних умов контактування України з іншими народами. Інакше кажучи, ця ситуація виникла в наслідок загального політичного стану, а не просто спеціяльної мовної політики.

...Міський слен, відмінний від російського (за винятком звичайних фонетичних субстанцій), фактично не існує в сучасній українській мові. Слен здебільшого не включається до радянських словників, але для української мови доволі численні приклади можуть бути виявлені в деяких творах красного письменства.

Я тут скористаюся з виписів Віктора Свободи з роману Гончара „Собор", матеріяли здебільшого не подавані в радянських словниках української мови. З різноманітного й лише почасти клясифікованого матеріялу, що його обговорює В. Свобода, вибираю тут слова, що їх можна розглядати як сленові. Ось вони: *блатняк, наївняк, бабеха, фабзайці, малахольний, калимник, показуха, кукльтовик, шабашка, збути налівіо, радіо Єреван, мерзавчик, забігайлівка.* Серед цих слів нема ні одного, що не входило б до російського слену. Звичай, це випадковий добір, знайдений у романі Гончара, але нема підстав сумніватися в його типовості.

... Не розвинувши власного міського слену, українська мова на Україні виробила інше своєрідне явище, що дістало там і свою власну назву – суржик, суміш українського з російським при більш-менш довільному вживанні складників того чи того шару, де складники другої мови підносять експресію вислову. Суржик уживається широко, почасти по містах, далеко типовіше – по селах. Це живе явище, і воно заслуговує на вивчення, чого воно не дочекалося на радянській Україні. Але тоді, як міський слен націлений у майбуття мови, прогнози щодо суржика мали б бути протилежного характеру.

...У мовному мисленні сучасної української творчої інтеліґенції чимраз помітніше стає рабське копіювання російських зразків, небажання відійти від дослівности.

Колись Микола Куліш пустив крилату фразу про те, що українська нація, мовляв, складається з дядьків і перекладачів. Сьогоднішні „дядьки", говорячи суржиком, бодай вносять до вњого елемент іронії. Натомість сучасні „перекладачі" не відходять і на крок від російського зразка. Вони воліють удатися до впровадження чужих словоформ краще, ніж дозволити собі „переклад", що відповідає значенням, а не формою.

Це помилка: дієприкметник з суфіксом „ч"

Практика українського мовлення хибує скаліченими словосполученнями внаслідок відкидання доцільних прикметників і заміни їх штучними („пробірковими"!) дієприкметниками з суфіксом **-ч**; нижче подаємо приклади для виправлення: отой помилково вжитий дієприкметник виділяємо, а далі в дужках – природне слово для виправлення: **оточуюча** природа (*навколишня*); **оточуючі** сусіди (*навколишні, близькі*); багато **оточуючих** людей (*сторонніх*); **оточуючі** м'язи (*кругові, навколишні*); **забруднюючі** речовини (*отруйні, шкідливі*); **всеперемагаючий** голос Божий (*всепереможний*); **переважаючі** прикмети (*найвиразніші, найважливіші, головні, основні*)); **процвітаюче** суспільство (*квітуче*); **ведуче** місце в галузі (*провідне*); **вражаючі** темпи (*разючі*); **швидкодіючий** комп'тер (*швидкісний*); **діючі** правила (*усталені, узвичаєні, звичні, теперішні*); подарунок від **люблячого** чоловіка (від *коханого*); **діюче** законодавство (*чинне*); **дикоростучі** трави (*дикі, дикорослі*); підтримувати **відстаючих** (*відсталих*); **запобігаючі** заходи (*запобіжні*); **зростаючий** авторитет (*посилений*); **існуючі** кошти (*наявні*); **домінуючий** критерій (*головний, найважливіший*); **конфліктуючі** сторони (*конфліктні, сторони конфлікту*); **вищестоячі** організації (*вищі*); **пануюча** культура (*панівна*).

(З циклу статтей київського мовознавця Марії Каранської „Якби-то вчили нас, як треба" у газеті „Молодь України, 1997 рік).

Б. Мелець: „Чи російська мова має майбутнє?"

Не зрікаючись великодержавної „любови" до України, Москва намагається й надалі залишити її в колі свого визначального впливу. І їй це покищо вдається, адже проти якихось дванадцяти років української державної незалежности стоїть „собірательний" досвід трьохсот з гаком імперських літ – досвід соціяльно-економічного, культурного, церковного, психологічного підпорядкування сусідніх народів. Одним з найефективніших засобів в цьому процесі було зросійщення. Тому й сьогоднішні „собірателі" хочуть зберегти й увічнити панівний статус російської мови, виходячи з оманливого постуляту її „вищости". Сказав-бо клясик: „Вєлікій і могучій русскій язик!". Був „могучий" в закритій і недемократичній системі – а нехай спробує бути таким у вільному світі. У той час, як лукаві представники „рускоязичного насєлєнія" знову й знову домагаються визнання російської мови як другої державної в Україні, бо вона, бач, „незамінна", „світова", щодо неї висловлюються й цілком інші думки. Сподіваємося, що в цьому сенсі наших читачів зацікавить нижче вміщена стаття Бориса Мельця, яку ми переклали, дещо ущільнивши текст, з російськомовного тижневика „Вечірній Нью-Йорк":

Тепер багато говорять про майбутнє російської мови, пропонують різні реформи, від ортографічної до граматичної, запроваджують різні поліпшення, вигадують нові слова і т. д. Проте ніхто ще не посмів сказати, що король голий. Хоч як його не одягай...

Спробуйте передати по-російськи такі елементарні поняття, як *„site", „server", „office"*. Язик заніміє, тому що у своєму запасі він просто не має таких слів. Ось і доводиться позичати *„сайт", „сервер", „офіс"*. Практично всі слова в науковій, інтелектуальній, політичній, економічній, культурній мові – запозичені. Досить поглянути на газетний текст – там російськими залишаються тільки слова побутового вжитку, фізичних дій, емоцій, а майже все, що стосується культури, техніки, інтелекту, взяте з інших мов.

В романо-германських мовах також багато латинських коренів, але вони для них рідні, а для нас – чужі. І стирчать ці непроковтнуті слова, як кістки в горлі. *„Комунізм", „соціялізм", „партія", „капіталізм", „менеджмент", „ваучер", „приватизація"*. Слова ці нерідні, і ми ними користуємося, мов заклинаннями, не вникаючи у зміст. Тому виникають у нас хибні ідеології – системи слів, якими ми не вміємо користуватися. Вони нас кудись ведуть, щось наказують, і ми, як дурні, будуємо незнаний комунізм чи капіталізм, не розуміючи, що й нащо.

В англійській – величезна кількість слів, і кожне слово має величезну кількість значень. За всіма цими параметрами російська на цілий порядок поступається перед англійською. Там, де в російській мові – одне слово, в англійській – декілька, тому процес мислення значно точніший. Ось хоч би взяти слово *„точний"*: воно в нас одне. А в англійській – *„exact", „precise", „accurate", „punctual"*. І кожне має свій відтінок точности. Ми дещо запозичили – *„акуратний", „пунктуальний"*, однак для них в англійській є свої слова, які точніше передають, наприкад, поняття акуратности: *thorough, tidy, neat*. Якщо застосувати взаємний залік слів між російською і англійською, то російська спіткнеться відразу на другому слові. Це як два решета з різним розміром дірочок. В російській мові вони широкі, й крізь них тонкі речі провалюються, не знаходять вияву в мові. А англійська – дрібне сито, воно все на собі втримує, найтонші відтінки...

Російська мова була добра для середньовічного, феодального суспільства, коли говорилося про якісь конкретні речі: про рослини, тварини, домашнє начиння, родинне буття, прості ремесла. Але для висловлення ідей російська зле пристосована, тяжко дає собі раду з абстрактними поняттями... Щоб з'єднати два слова в російській, потрібні неабиякі зусилля! Тут і узгодження за родом, числом і відмінком, і дієслівне керування. Вся енергія йде на синтаксу і морфологію, а на семантику вже не залишається часу. Росіянин радий, коли йому якось вдається зліпити слова докупи згідно з правилом, а що вони означають – це вже десята справа. Звідси – словоблуддя. Англійською були б неможливі такі „оратори", як Брежнєв чи Горбачов, яким вдавалося говорити годинами і нічого не сказати... По-англійськи неможливо так тягнути, товкти воду в ступі. Кожне слово має свою власну вагу, і якщо нема думок, то й говорити нема чого... Те, що просто висловити англійською, передається російською з тяжким трудом, неоковирно, невиразно. Це мова пісні, а не думки... Недаремно вся комп'ютерна техніка – техніка обчислення, інформації – говорить англійською... Російська мова вміє звеличувати, підлещуватися, зачепити, образити. В неї велике серце, хоч ледве чи добре. Однак у світі техніки, інформації, штучного розуму вона не має шансів на виживання... Навіть частинне засвоєння англійської привело мене до думки про обмеженість російської мови, її непристосованість до завдань технічного і наукового прогресу... Вже тепер, за десять років вільного розвитку (без залізної завіси) вона наводнилася тисячами, коли не десятками тисяч, англійських слів. За своєю кількістю і питомою вагою вони вже от-от переважать властиві російські слова. Можна передбачити, що за два-три покоління станеться незворотна еволюція, котра приведе до поглинення російської англійською... Англійська стане в Росії тим, чим вона стала в Індії – і без ніякої політичної колонізації. Технічна, культурна, мовна колонізація діє набагато ефективніше.

Чому треба писати – „рівенський"

Майже рік тому („Свобода", 15 березня 2002 року, ч. 11) ми вмістили пораду нашого відомого мовознавця д-ра Наталії Пазуняк з того приводу, що треба писати „Рівенська область", а не „Рівненська". На сторінках „Мова про мову" („Свобода", 20 грудня 2002 року, ч. 51) інж. К. Ґоздава-Дидинський висловив справедливе бажання прочитати на цей рахунок наукові арґументи, а не тільки посилання на „говір місцевого населення".

Нижче подаємо докладніше, оперте на наукові арґументи вияснення д-ра Н. Пазуняк.

Коли згадано було, що до Другої світової війни і під час її тривання всі мовляни на Волині, в Рівенщині вживали форму без додаткового **н** (**рівенський**, а не *рівненський*), то це є свідчення про форму „*рівенський*" у всіх сферах населення – міського і сільського. Те додаткове **н** і не могло природно появитися, якщо б його офіційно не встановили і не зобов'язали вживати на межі 1950–1960-их років. Ці приписані мовні зміни зовсім не виявляють мовного розвитку. Це були політично умотивовані зміни: для того, щоб робити кроки до „єдиної радянської мови", в основному російської, з певними українізмами, треба було зближати її до російської, спотворювати нормальні умови й творити неоправдані розвитком мови форми, штучні й немилозвучні, щоб можна було мати основу зневажати її (філолог Святослав Караванський називає такі штучні форми „мовними динозаврами").

Тепер пояснимо, чому треба писати і говорити „*рівенський*". Ця похідна форма (дериватив) витворилася від форми Рівне, що виступало в давнині у виді короткого прикметника: **ровьнъ** (короткий-первісний прикметник чоловічого роду). В формі прикметника середнього роду було **Ровьно**, що сприймалося як іменник – топонімічна назва. Одначе творення деривативa проходило з короткого прикметника чоловічого роду: **ровьнъ**. Було тут три склади, бо між IX і XII ст. діяв закон відкритого складу в слов'янських мовах, чого ж було в інших індо-европейських мовах, наприклад, в німецькій, литовській.

Закон відкритого складу, закінченого на голосний звук, перестав діяти десь на межі XII ст.. Півголосні „*єри*" (**ь, ъ**) втратили своє звучання у слабкій позиції, а стали повними голосними у сильній позиції. Отож: у слабкій позиції півголосний був тоді, коли виступав на кінці слова або був перед складом з голосним звуком; у сильній позиції були півголосні „*єри*" тоді, коли вони були у складі, який попереджував склад з півголосним. У формі ровьнъ другий склад слова був у сильній позиції „*єр*" **ь** став голосним **е**: *ровен*; до цієї форми долучено суфікс (наросток) **ск** для створення прикметникового деривативa; до цієї форми додавано вже тоді родове закінчення, яке походило із вказівного займенника. Є це **-ий, -ая, оє**. Тому вже в XII–XIII ст. форма деривативу була: *ровен*-**ск-ий** (у чоловічому роді). У повній формі жіночий рід прикметника був *ровен*-ск-**ая**, а середній рід – *ровен*-ск-**оє**. Саме слово – назва міста було *Ровно*.

Отож було двоскладове – **Ровно**. Також треба згадати, що у нових закритих складах, після занику „*єрів*" (**ь, ъ**) – етимологічні (первісні) голосні **е, о** перейшли в звук **і**. Це типова українська риса. На межі XII ст. звук **е** перейшов у звук **і**: *печь* перейшов у форму **піч**, але у відкритому складі: **пе-чі**. Натомість звук **о** у новому закритому складі перейшов у звук **і** аж десь у XVI ст. (Переходив він поступово через двозвук (дифтонг): **уо**; згодом **і**; у північних говорах: **у**).

Тоді вже була форма **Рівне**; кінцеве е постало із закінчення прикметника середнього роду **ое (оє)**; отож: *Рівне*. За аналогією також дериватив (похідна форма) зберігла звук **і** в першому складі: **рі-вен**-*ский* (**рівенський**), хоча тут **і** виступило у відкритому складі **рі-вен**-*ський*. Тому-то, очевидно, немає ніякої причини вставляти додаткове **н** „*рівненський*". Звук **н** у другому складі не допускає -*сь*-**ний**, бо невмотивований мовними законами.

Додатково пригадаємо, що у польській мові, ані в російській немає того другого **н**: *Równo, ròwienski* (поль.), *Ровно, ровенский* (російська форма).

Д-р Наталія Пазуняк

Визбутися – позбутися

В 60-ті роки щойно проминулого сторіччя професор Панталеймон Ковалів, автор багатьох мовознавчих праць і підручників, оглядав у журналі „Сучасніть" мову української преси, виокремлюючи при цьому найхарактерніші помилки. На жаль, вони досі з'являються на сторінках україномовних газет і журналів в США й Канаді. Тому поради проф. Ковалева все ще залишаються актуальними. Ось деякі з них:

Визбутися – треба: **позбутися**;
Виповідження (війни) – треба: **оголошення війни**.
Заіснувати – треба: **почати, розпочати;**
Запізнатися: треба: **познайомитися;**
Під час побуту – треба: **під час перебування;**
Ощадності виносять – треба: **становлять;**
Наука втішалася повагою – треба: **користувалася повагою;**
Проти себе стояти – треба: **стояти один проти одного;**
Учні і їхні родичі – треба: **учні і їхні батьки**
(родичі – це рідня, а не батьки);
Розговірна мова – треба: **розмовна мова;**
Книжка уявляє собою (щось там) – треба: **є** (чимось там);
Оснувати – треба: **заснувати;**
Принимати – треба: **приймати;**
Оживлення – треба: **пожвавлення.**

„Чужі" слова стали нашими

У „Свободі" з 20 грудня 2002 року в розділі „Мова про мову" є два листи. Один від Володимира Колюбінського: „Без чужих слів обійтися годі", а другий – Мирослава Драгана: „Замість берегти, як зіницю ока...", де автор висловлює розчарування, бо знайшов багато слів англійського походження у відповідях д-ра Павла Гриценка в альманасі УНС-у на 2002 р. – „За українськість українського правопису".

Грецька і латинська, дві найстаріші европейські мови і їхні літератури, поезії, героїчні епоси („Іліяда", „Одисея", „Енеїда") вплинули на розвиток різних европейських мов, включно з українською. Але грецька і латинська позичили і прийняли багато слів зі семітської та єгипетської мов. Тому етимологічні студії мов стверджують факт, що кожна мова позичає чи присвоює собі чужі слова і тим самим збагачується і розвивається.

Євангелія св. Йоана зачинається: „У почині було слово" (переклад П. Куліша, І. С. Левицького і д-ра Ів. Пулюя). Слово, по-грецьки – **лоґос** (*logos*), що його вживали в давніх перекладах Біблії, породило безліч нових слів, що всі західні народи і також ми, українці, часто вживаємо. Наприклад, слова що відносяться не тільки до мови чи слів: **етимологія, філологія, діялектика, лексикологія** і тим подібні – але це слово є також підставою для слів у багатьох інших галузях наук, як: **біологія, космологія, сінологія** і т. п.

Слова, що їх подав М. Драган (**константувати, теза, ґеґемонія, доктрина**) походять de facto з грецької або латинської мов, бо англійська мова і її слова в загальному походять з двох джерел: латинської (грецької) і англо-саксонської. Всі вище згадані слова М. Драгана є прийняті до української мови, і їх можна знайти у майже всіх правописних словниках української мови.

Візьмім слово „**доктрина**" (латинське: *doctrina*, – „doctor"-учитель). Воно вживане в усіх европейських мовах. „Тлумачний словник чужомовних слів в українській мові" (Сліпушко, Київ 1999 р.) пояснює це слово так: 1. Теорія, наука, яке ґрунтується на певних засадах і принципах. 2. Помилкова, хибна теорія. Американський словник Вебстера має аж чотири різні пояснення, ось одне з них: офіційна заява національної політики щодо інших націй (наприклад, „доктрина Монро – Америка для американців). Отже, треба вживати дев'ять (9) слів або й більше, щоб пояснити тільки одне значення слова „**доктрина**".

Професор і поет Володимир Павлусевич, що вчив українську літературу в гімназії в Холмі в 1941–43 роках, оповів нам, студентам, такий анекдот: наші „філологи" десь при кінці XIX століття не хотіли вживати слова „**краватка**", бо, мовляв, це з французького (*cravate*), то вони пропонували замість цього слова вживати: „*умо-удо" (чи тулуб) соєдінітєльних частєй перевяжчік*".

Отже, проблема з „чужими" словами, про які ми говоримо, є така, що кожне слово представляє різні поняття, що їх треба було б описувати, вживаючи багато слів, бо їх не можна заступити одним словом. Однак без уживання цих чужих слів, в якій-небудь ділянці (медицини, літератури, журналістики, політики, економіки) обійтися годі, як пише В. Колюбінський. Я маю запитання до українських етимологів і філологів: „Чи словникові мови, зокрема українська мова, мають кореневі слова, що дають багато „похідних" (походжених) слів, як, наприклад, вище згадане слово **лоґос** (*logos*)?

Мирослав Бурбело,
Вестерлі, Ровд-Айленд

Корисно повторити

У сторінках „Мова про мову" в 1970-ті і 1980-ті роки „Свобода" вміщувала багато цінних порад з ділянки українського правопису і граматики, однак помилки і в нас, і в наших авторів, трапляються дотепер, тому буде доцільно час від часу нагадувати з колись уже надрукованого в „Свободі". Отож починаємо наше „перевидання":

„...Не слід вживати слово „*зараз*" у значенні „**тепер**". Воно означає тільки „*негайно*", „*цієї миті*", „*відразу*" тощо".

„Свобода", 7 жовтня 1979 р.

„..Нема сумніву, що слово „*глава*" повинно вийти з нашого мововжитку як очевидний русизм, а його місце треба заступити літературним словом „**голова**". Отож не *Глава*, а **Голова** Української Католицької Церкви".

26 серпня 1987 р.

„... Невиправданим є часте сплутування слів „*пам'ятник*" і „*пам'ятка*". Перше слід уживати тільки щодо архітектурних або скульптурних споруд на пам'ять якоїсь особи (пам'ятник Шевченкові, пам'ятник на могилі), події (пам'ятник на честь битви), тоді як предмети матеріяльної культури давнини „археологічні пам'ятки), а також твори давньої писемности („Слово о полку Ігоревім" – пам'ятка давньоруської літератури"), треба називати пам'ятками..."

„Свобода", 13 грудня 1980 р.

„...Як писати прізвища *Вінтонів, Мисів* у множині?

Вінтонів – мн. **Вінтонови**, Мисів – мн. **Мисеви**, так само, як Іванів – **Іванови**, Степанів – **Степанови**, Паньків – **Панькови**, Луців – **Луцеви**, Кравців – **Кравцеви**, Кузів – **Кузеви**, Лесів – **Лесеви**. У наростках цих прізвищ (**-ів**) зобов'язує правило т. зв. чергування **о** та **е** з *і*: голосні **о** та **е**, які стоять у відкритому складі, чергуються з **і** в закритому складі. Наприклад, *столи – стіл*".

„Свобода", 10 березня 1982 р.

„... Треба писати: *дім Василя й Анни Панчишинів*, бо родовий відмінок множини має закінчення **-ів**. Щоправда, київські мовознавці тепер рекомендують писати форму „*Петришиних*", пішовши тут за зразками російської мови. За традиціями українських мовознавців 20-их років, зокрема Ол. Синявського, прізвище на **-ин** „цілком перейшли на іменникову відміну" і в усіх відмінках ці іменники чоловічого роду з твердим закінченням: наприклад, – панів, столів. Отже, в родовому відмінку множини маємо форми – *Опанасів, Петришинів, Семчишинів*".

„Свобода", 22 липня 1983 р.

Розділ „Мова про мову" веде редактор Петро Часто

Постійний Синод єпископів УГКЦ

РИМ. – Від 3 до 6 лютого в Римі відбувалися засідання членів Постійного Синоду єпископів Української Греко-Католицької Церкви. У перший день праці Синоду його учасники мали авдієнцію у Папи Івана Павла II. В зустрічі зі Святішим Отцем взяли участь Верховний Архиєпископ УГКЦ Любомир кардинал Гузар, Митрополит Філядельфійський Стефан Сорока, Єпископ Самбірсько-Дрогобицький Юліян Вороновський, Єпископ Вроцлавсько-Ґданський Володимир Ющак, Єпископ Івано-Франківський Софрон Мудрий, Апостольський Екзарх для українців Франції, країн Бенілюксу та Швайцарії Михаїл Гринчишин, Екзарх Києво-Вишгородський Василь Медвіт.

Спеціяльне запрошення до участи у праці Постійного Синоду єпископів УГКЦ отримали Митрополит Перемисько-Варшавський Іван Мартиняк та Єпископ-помічник Львівський Гліб Лончина. У своєму слові під час високої зустрічі у Ватикані Владика Любомир окреслив найголовніші проблеми в житті УГКЦ і наголосив на потребі визначення її юридичного статусу, який засвідчував би тисячолітню ідентичність нашої Церкви.

Привітавши учасників авдієнції, Святіший Отець через них передав вітання усім вірним УГКЦ, а також усім християнам України, які тепло зустрічали його під час візити до України в червні 2001 року. Святіший Отець підкреслив необхідність сопричастя як всередині Вселенської Церкви між римо-католиками і греко-католиками, так і між Церквами різних конфесій в Україні. Святіший Отець сказав, що вважає Україну містком для досягнення єдности Христової Церкви, тому що вона кров'ю своїх дітей заслужила це право.

5 лютого відбулися дві важливі зустрічі. Перша – в Конґреґації у справах святих. Владика Любомир та члени Постійного синоду зустрілися з префектом Конґреґації кардиналом Хосе Сараїва Мартінсом, секретарем Конґреґації Єпископом Новаком та іншими представниками. Наші єпископи представили актуальні проблеми, які виникають у процесах беатифікації та канонізації. Окрему увагу на засіданні було присвячено питанню беатифікації Митрополита Андрея Шептицького, справа якого тепер перебуває на заключній стадії. Відтак учасникам зустрічі було представлено список новомучеників УГКЦ, беатифікаційний процес яких тепер буде розпочато. Також працівникам Конґреґації у справах святих було передано необхідні документи для проведення беатифікації Патріярха Йосифа Сліпого.

6 лютого, напередодні похорону о. Веренфріда ван Страатена, учасники засідання Постійного Синоду єпископів УГКЦ відслужили Божественну Літургію і Панахиду за спокій його душі. Літургія відбулася у церкві Жировицької Богоматері та святих мучеників Сергія і Вакха в Римі. Цей храм належить Українській Греко-Католицькій Церкві.

о. Ігор Яців

Нова польська книжка про Україну

ВАРШАВА. – 27 січня на книжковому ринку Польщі з'явилася антологія „Ми не українофіли. Польська політична думка щодо українців та України". Цей збірник, виданий Колеґією Східньої Европи при Вроцлавському університеті, містить статті польських публіцистів, науковців і політиків про польсько-українські взаємини, починаючи від середини XIX століття і до часів антикомуністичного руху „Солідарність".

В антології зібрані тексти тих авторів, які не мали антиукраїнських упереджень, а у своїх працях намагалися знайти шляхи вирішення польсько-українських конфліктів та схилити читача до спроби зрозуміти арґументи української сторони. Назву книзі дав однойменний есей дещо призабутого нині публіциста Влодзімєжа Бончковського, що творив на еміґрації у Лондоні. Упорядник антології Павел Коваль зізнався, що спочатку мав сумніви, чи комусь такий збірник буде потрібен, але переконався в його необхідності під час читання своїх лекцій студентам Варшавського університету.

Палкий прихильник польсько-українського поєднання Яцек Куронь у рецензії книжки на сторінках „Газети виборчої" написав: „Треба було пережити радянську й нацистську окупацію, різню в польських і українських селах, депортацію десятків тисяч людей, але також провести велику інтелектуальну працю, яку виконали паризька „Культура" і широка демократична опозиція, щоб через роки поляки зрозуміли джерела української ворожости і приклали зусилля для подолання перешкод, що нас розділяють".

Володимир Павлів
Радіо „Свобода"

УВКР – Центр світового українства

У серпні 1992 року у Києві, з ініціятиви світової української громадськости, відбувся І Всесвітній форум українців. Одне із найважливіших його рішень – створення в Україні Української всесвітньої координаційної ради (УВКР). 24 січня 1993 року установчі збори поклали початок її діяльності, а 3 травня того ж року організацію було зареєстровано Міністерством юстиції України. Отож, 2003 рік – рік 10-річчя УВКР.

Сьогодні УВКР об'єднує понад 400 українських громадських організацій – з України і закордонних. Щороку до неї вступають нові громадські об'єднання українців усього світу. УВКР – своєрідний громадянський парлямент світового українства, якому під силу позитивне вирішення будь-яких проблем, пов'язаних із життям українського соціюму.

З часу заснування Українську всесвітню координаційну раду очолював відомий поет, нині депутат Верховної Ради України Іван Драч. На III Всесвітньому форумі українців, що відбувся у серпні 2001 року, головою УВКР було обрано громадського та політичного діяча Михайла Гориня. У періоди між всесвітніми форумами українців організацією керують загальні збори представників організацій-членів, які скликаються не рідше одного разу на рік. До складу учасників зборів входять 48 представників – по 16 від України, західньої та східньої діяспори. Між зборами органом управління УВКР є президія з чотирьох осіб – голови УВКР (Михайло Горинь) та заступників від України (Павло Мовчан), від західньої діяспори (Аскольд Лозинський, США), від східньої (Михайло Парипса, Казахстан).

Фактично до 2002 року УВКР діяла у тісній співпраці з Товариством зв'язків з українцями за кордоном „Україна-Світ". Торік секретаріят Координаційної ради отримав окреме приміщення в центрі Києва. З цього часу праця помітно активізувалася. Протягом року вивчено життя і проблеми українських громад Берестейщини (Білорусь), Молдови, Росії, Югославії, Болгарії, країн Балтії, Швеції, Польщі тощо. У 2002 році, вперше за всі роки існування, згідно з рішенням Верховної Ради України, уряд надав УВКР 600 тисяч гривень допомоги.

Координаційна рада виступила співорганізатором та взяла участь у ряді міжнародних семінарів в Росії, Естонії, Польщі з питань розвитку культурного парнерства державних закладів культури з недержавними організаціями.

Найкращі україномовні програми зі Словаччини та Румунії отримали від УВКР нові українські енциклопедії, які допоможуть нашим журналістам з діяспори.

Найважливішими акціями, організатором яких була УВКР, можна вважати І-ий і ІІ-ий етапи українського европоходу „Консолідація-2002". Протягом цього двотижневого походу було вивчено життя українців країн Центральної Европи, проведено ряд офіційних зустрічей на вищому рівні, де обговорювалися проблеми національних меншин країн, які незабаром увійдуть до Евросоюзу. Ця акція докладно висвітлювалася вітчизняними і закордонними ЗМІ. За підсумками подорожі опубліковано книгу. Було також створено документальний фільм „Разом в Европі" (автор Віктор Чернишук, режисер Ромена Ражинскайте), який транслювався у декількох країнах Східньої Европи.

Другий етап відбувся у другій половині грудня 2002 року. Маршрут проліг автохтонними українськими землями сусідньої Росії – Білгородщиною, Курщиною, Вороніжчиною, Ростовщиною та Кубанню.

Проїхавши чотири тисячі кілометрів, учасники делегації, до якої входили відомі журналісти, вчені, представники влади та громадських організацій, були вражені жахливим становищем самосвідомости українських громад на українських етнічних землях, низьким рівнем їхніх культурно-етнічних потреб. УВКР звернулася зі заявою до президентів України та Росії, центральних органів влади про допомогу українцям російсько-українського прикордоння щодо збереження етнічної ідентичности.

УВКР розповсюджує поза межами України різноманітну інформацію про українську культуру, історію, сьогодення. Напередодні 11-ої річниці Незалежности України і 10-ої річниці І Всесвітнього форуму українців відбувся „круглий стіл" на тему „Незалежність України: геополітичні реалії і українська діяспора".

Нині УВКР вже має свій вебсайт, на ньому, крім інформації про діяльність секретаріяту та організацій-членів, українці світу та інші зацікавлені особи можуть знайти діючу електронну версію „Вісника УВКР".

Керівництво УВКР переконане, що без широкого залучення діяспорної молоді до навчання у вищих школах України, її участи в загальноукраїнському русі протистояти асиміляційним процесам у діяспорі буде нелегко. Але наша влада недооцінює важливости цього питання. Вона ще не спроможна систематично займатися проблемами багатомільйонної української діяспори. Хоча й прийнято Національну програму „Закордонне українство на період до 2005 року", та втілити її в життя неможливо не тільки через нестачу ресурсів, а й через відсутність організаційних засобів.

Під час зустрічей з представниками українських громад у Києві та за кордоном часто можна почути, що для здійснення цікавих ідей вони не знають, до кого звертатися в Україні. У тих же випадках, коли досягається певна домовленість про співпрацю, українська сторона дуже часто не виконує своїх зобов'язань.

Закордонні українці сподіваються на співпрацю в галузях освіти та культури, на тісний інформаційний зв'язок. Також важливо, щоб на митницях спростили процедуру проходження кордону, скасували декларації (що зробив весь демократичний світ) і не зустрічали гостей російською мовою.

Україна повинна активно допомагати нашим громадам, які всіма силами зберігають етнічну ідентичність за кордоном. Оскільки координація діяльности громадських організацій діяспори може здійснюватися тільки з центру світового українства – суверенної і незалежної України – держава має підкріплювати цю ідею реальними справами, а УВКР – стати справжнім виконавчим органом громадського впровадження національної ідеї за кордоном.

Світлана Остапа

„Просвіта" діє в Україні

ЧИКАҐО. – Товариство української мови ім. Т. Шевченка особливу увагу звертає на Луганщину. Тільки за останні два місяці звідти надійшло ряд листів з інформацією про діяльність та пляни на майбутнє.

Харківська „Просвіта" працює над виданням книжки композитора Т. Сівченка, розробляє плян перекладів української літератури на чужоземні мови. Голова „Просвіти" проф. Анатолій Кіндратенко закінчив дві праці: про предків України – антів-черняхівців і голодомор 1921-23 рр. У квітні буде проведено обласну конференцію про голодомори в Україні.

Запорізька обласна „Просвіта" видає газету „Дніпрові пороги", яка виходить неперіодично через брак коштів. До 60-ої річниці УПА тут провели наукову конференцію і видали збірки „Українські повстанські пісні" та „Слово, що стало зброєю" – поезії маловідомих поетів УПА, що віддали життя за волю України.

У листопаді відбулось вічереквієм коло каменя, що стоїть на місці поховання людей, закатованих більшовицьким режимом. Готується книга спогадів про голодомор на Гуляйпіллі.

У Хмельницькій області осередки „Просвіти" існують майже в кожному районі, вся праця проводиться на громадських засадах. „Просвіта" не має свого приміщення. Тут є можливість спорудити в центрі Хмельницького просвітянську світлицю з книгарнею, але бракує коштів.

Рівненська „Просвіта" у жовтні 2002 року відзначила своє 85-ліття. Були публікації в пресі, на радіо і телебаченні, лекції у школах, гімназіях, ліцеях, технікумах міста та області, виставки в бібліотеках і ювілейний вечір 17 листопада. Всі ці заходи тривали аж до 8 грудня – Дня Всеукраїнської „Просвіти". Під час виступів „Просвіта" дарувала „Кобзар" у школах та інших навчальних закладах. Відзначення 60-ліття УПА теж пройшло урочисто: у Рівному поставлено пам'ятник Климові Савуру, а воякам УПА – пам'ятник в селі Гутвин, де базувались сотні УПА. Для патріотичного виховання молоді було проведено конкурс пісні „Червона калина" та учнівські експедиції „Повстанська ватра" з 5-денним таборуванням у лісах.

Готуються до друку етнографічні записи весілля на Поліссі (1885 р.) та збірка лемківських пісень, готові до друку книжечка „Пам'ятаймо свої корені" та „Маруся" Марка Вовчка.

Проф. Віра Боднарук

Учасники автопробігу на підтримку бльоку „Наша Україна", який організували „Просвіта" і Народний Рух України, в селі Морозівці Луганської обл.

НОВИНИ ЛІТЕРАТУРИ І МИСТЕЦТВА

Український фільм дістав нагороду

БЕРЛІН. – На 53-му міжнародному кінофестивалі українська анімаційна стрічка „Йшов трамвай дев'ятий номер" Степана Коваля відзначена „Срібним ведмедем" в категорії конкурсних короткометражних фільмів. „Золотого ведмедя" отримав словенський фільм „(А)Торція" Стефана Арсенієвича, дія якого відбувається в Сараєво під час облоги міста 1992-1995 років.

Перемога українського фільму на такому престижному кінофорумі – визначна подія. Досі лише одного разу, у 1990 році, режисер Кіра Муратова дістала „Срібного ведмедя" за стрічку „Астенічний синдром". Фільм Степана Коваля був представлений серед 17 короткометражок, відібраних з усього світу. Але він став єдиною стрічкою із 17, що демонструвалася без англійських написів. В Міністерстві культури України немає служби, яка готувала б фільми до участи на фестивалях. „Трамвай" здобув також найширшу симпатію глядачів.

Вийшло п'ятитисячне число „Літературної України"

КИЇВ. – 13 лютого вийшло п'ятитисячне число щотижневої газети українських письменників „Літературна Україна". На урочистому зібранні з цього приводу головний редактор газети Василь Плющ нагадав, що 21 березня цього року „Літературній Україні" виповниться 76 років. За час свого існування газета переживала нелегкі часи, зокрема, коли відстоювала проукраїнські державницькі позиції в умовах тоталітарного режиму.

Голова Національної спілки письменників України, народний депутат Володимир Яворівський зауважив, що наприкінці 80-их на початку 90-их років, у період становлення української незалежности, газета була „бойовим листком", який читали українці навіть за кордоном. Він також повідомив, що Спілка письменників України переказала на рахунок газети певну суму коштів, яких зараз вона дуже потребує.

На екрані – „білі плями" історії України

КИЇВ. – 8 лютого відбулась презентація першого фільму циклу „Окаянство. ХХ століття". На презентації повідомлялося, що цикл складатиметься з п'яти фільмів. Перший фільм цього циклу присвячений поколінню, що було народжене в роки голодомору та громадянської війни, пережило всі випробування тоталітарного сталінського режиму.

У фільмі використано унікальну хроніку: вперше глядач побачить заборонені раніше зйомки Й. Сталіна, його справжнє обличчя, молодого Г. Жукова на навчанні у Білорусі, маловідомі зйомки Л. Мехліса, К. Ворошилова і Власова. У фільмі також використано документальні кадри, які було показано на Нюренберському процесі.

Автор ідеї створення такого циклу – голова Ради фонду сприяння розвитку мистецтв Анатолій Толстоухов зазначив на презентації, що „пам'ять – не абстрактна категорія, тому, відкриваючи „білі плями" історії, ми розчищаємо дорогу в майбутнє". За його словами, у фільмі автори осмислюють минуле з погляду загальнолюдських цінностей та християнської моралі, намагаються очистити його від ідеологічних наліпок та зла. З появою цього фільму є можливість по-новому оцінити історію революції, війни, створення та розвалу Радянського Союзу.

УНІАН

Виставу заборонили у Львові, але показали в Києві

КИЇВ. – 4 лютого у вщент переповненій залі театру ім. Лесі Українки відбулась прем'єра вистави режисера Романа Віктюка „Давай займемося сексом!". Ця прем'єра у Львові була заборонена рішенням комісії з гастрольно-концертної діяльности при обласному управлінні культури. Рішення, як і саму комісію, скасували, проте через цю прикрість львів'яни не стали першим українським містом, яке побачило нову виставу. Про наслідки цього яскраво свідчить порівняння двох вистав у виконанні театру Р. Віктюка і львівського театру „Гаудеамус" Бориса Озерова. Яскраве дійство, показане на сцені Р. Віктюком – самобутнє видовище, комплекс візуальних, звукових та смислових асоціяцій, кожна з яких ретельно продумана і допасована до решти. І нуднувата, „буквальна" інсценізація Б. Озерова, у якій актори виконують роль статистів, завчено повторюючи репліки непереконливими голосами, а ідеї звукового та візуального ряду – на рівні аматорських постановок.

Вистава театру Р. Віктюка була смішною, дотепною і трохи сумною. У вишуканому чорно-білому просторі зі спалахами червоного, над яким панувала гігантська стилізована гамівна сорочка, актори розігрували історію про самотність. Усі вони – пацієнти божевільні, за стінами якої – ще більша божевільня, де люди мріють про нездійсненне, де за закликом „Давай займемося сексом!" стоїть туга за чимось простим, потрібним і таким далеким.

Вистава Романа Віктюка, зберігаючи всі притаманні його режисерському почерку риси – вишуканість візуального малюнку, музичний ряд, що працює блискуче, прекрасно дібрані акторські типажі, – має таку сильну сумну ноту, як мало яка з його вистав. Актори та режисер говорять про любов. І опинившись за лаштунками та підслухавши розмови під час акторської вечірки, усвідомлюєш, що в цьому театрі справді панують любов і ніжність. Вони мають право говорити не лише про секс, а в першу чергу – про кохання.

Катерина Сліпченко

Виставка скульптора Юрія Багаліки

КИЇВ. – Широко відомий за кордоном київський скульптор Юрій Багаліка відкрив свою першу в Україні персональну виставку 14 лютого в музеї Варвари та Богдана Ханенків.

Народився художник 1958 року в Києві, навчався в художній середній школі. У 1982 році закінчив факультет скульптури Київського державного художнього інституту, майстерню Василя Бородая. Твори цього мистця є в Національному музеї образотворчого мистецтва, у фондах міністерств культури України і Росії, у приватних колекціях в Україні, Польщі, Австрії, Італії, США.

Видано перший том творів В. Чорновола

КИЇВ. – У грудні 2002 року, до 65-річчя з дня народження Вячеслава Чорновола, в Україні вийшов друком перший том запланованого десятитомника його творчої спадщини „Літературознавство. Критика. Журналістика". До цього тому ввійшли літературознавчі праці Вячеслава Чорновола, рецензії, критичні начерки, ранні журналістські спроби, статті. В основному це праці з архіву В. Чорновола, які раніше не друкувалися – про Т. Шевченка, Б. Грінченка, В. Самійленка, матеріяли про П. Грабовського, опрацьовані автором в Якутському архіві.

Розділ „Літературознавство. Критика" охоплює 1963–1970-ті роки, 1983–1984 та кінець 1980-их років. „Журналістика" подана за 1956–1966 роки. В додатках подано список статтей В. Чорновола.

Книгу видав Міжнародний благодійний фонд Вячеслава Чорновола у видавництві „Смолоскип".

Десятитомник підготовляє редакційна колегія у складі: Атена Пашко (голова), Валентина Чорновіл, Тарас Чорновіл, Михайлина Коцюбинська, Осип Зінкевич, Лесь Танюк, Роман Корогодський, Михайло Косів, Ірина Волицька-Зубко, Нелі Корнієнко. Відповідальний редактор – Михайлина Коцюбинська, упорядкування та коментарі Валентини Чорновіл, передмова „Так починався Вячеслав Чорновіл" Василя Яременка і „Грані творчої особистости" Михайлини Коцюбинської. Є у книзі стисла біографія Вячеслава Чорновола і передмова від видавництва.

Перший том ілюстрований 21 фотографією і має іменний покажчик. Книга нараховує 634 сторінки, у твердій обкладинці, вийшла тиражем 3000 примірників. Ціна книги 17.25 ам. дол. (або 27 канадських дол.) У ціну включений кошт поштової оплати. Книгу можна замовляти у представництві видавництва „Смолоскип" на Західню діяспору, надсилати замовлення і пожертви разом з чеком або „мані-ордером" на адресу: „Smoloskyp", P.O. Box 8041, Bridgewater, N. J., 08807, USA.

Весь прибуток і всі пожертви призначені для Міжнародного фонду Вячеслава Чорновола на видання наступних томів.

Видавництво „Смолоскип"

НОВІ ВИДАННЯ

Віховий довідник з історії і археології

Юрій Шилов. „Джерела витоків української етнокультури XIX тис. до н. е. – II тис. н. е.". Видавництво „Арата", 2002 р., Київ.

Протягом останніх двохсот років дослідження мовознавцями та археологами походження індоевропейців та їхньої мови часто перекручувалися з політичних причин.

Одначе, за останнє десятиріччя у цю галузь науки увійшли геологи, генетики, імунологи, палеокліматологи, морські біологи та підводні дослідники нової доби, чиї відкриття звільнили науку від політичних пут.

У своїй книзі „Джерела витоків української етнокультури XIX тис. до н. е. – II тис. н. е." професор Ю. Шилов робить перегляд дотеперішніх відкриттів, повідомляє про останні досягнення археології.

Ще дитиною Юрій Шилов збирав уламки старовинного посуду, що їх навесні розкривав дідів плуг за рідним селом, недалеко від Кам'яної Могили, біля Озівського моря. Не диво, що згодом він став провідним українським археологом, автором десятків статтей і книжок. Від 1980-их років, слідом за своїм учителем, доктором історичних наук В. Даниленком, Юрій Шилов вивчав безліч наскельних зображень у Кам'яній Могилі. У 1994 році він звернувся до московського шумеролога Анатолія Кифішина з проханням перевірити припущення археологів В. Даниленка та Б. Михайлова щодо наявностинаписів серед зображень Кам'яної Могили. А. Кифішин розшифрував написи, зроблені прашумерською писемністю.

У своїй книзі Ю. Шилов пов'язує прочитані А. Кифішиним написи зі своїми археологічними відкриттями. Ці дослідники відсувають углиб дату появи писемности від IV–III тис. до н. е. в Шумері (як вважалося дотепер) до XII–VIII тис. до н. е. в Україні. Найдавніші наскельні написи в Кам'яній Могилі, що піддаються відчитанню, перемішані зі зображеннями мамонтів та носорогів, які тут у той час вимирали. В Кам'яній Могилі є також знаки, які належать до часів перед XII тис. до н. е. і не піддаються покищо розшифруванню.

Шилов і Кифішин вказують на поступовий розвиток написів в Кам'яній Могилі, знання про які було приблизно в 3500 р. до н. е. передано до Шумеру, який тоді почав утворюватися. В Шумері це письмо розвинулося далі в клинопис. На деяких із брил Кам'яної Могили є справжні шумерські (але не клинописні) написи, які засвідчують шумерсько-праукраїнські взаємини. Відомо вже щонайменше два (біля Великої Олександрівки та Надеждіно, у пониззі Дніпра) поховання шумеріян, що час від часу приходили сюди як на прабатьківщину.

Ю. Шилов дійшов висновку, що прашумери (арати, за писемністю Шумеру, санскриту та старовинного Ірану) – це пращури українських хліборобів. Вони пішли у південну Месопотамію після того, як 7550 років тому колишнє Чорне озеро було затоплене водами Середземного моря, що прорвалися через Босфор і створили більше Чорне море. Доказами тривалих зв'язків між шумерійцями і праукраїнцями є археологічні відкриття та наскельні написи в Кам'яній Могилі, а також дуже подібні назви шумерських та українських міст (Кіш, Умань, Ума) та традиційних одиниць ваги і виміру, які в обох випадках основані на 60-значній системі.

У західньому світі загально визнано, що астрономію і геодезію почали єгиптяни, розвинули римляни, а удосконалили голяндці і англійці винаходом телескопу і секстану у XVIII ст. Проф. Ю. Шилов у „Джерелах" пояснює, що українським археологам віддавна відомо, що тисячі років тому наші предки вивчали геометрію та астрономію з допомогою чорних глечиків, у яких рівень води відбивав зорі та встановлював умовний (невидимий) обрій, що дозволяв на дальші астрономічні обчислення.

Шилов вважає, що приблизно в 3000 р. до н. е. деякі протоукраїнські землероби під тиском довготривалої посухи, переселилися до в той час вологої та родючої долини ріки, де вони створили високорозвинену Харапську цивілізацію. В свою чергу, ця мирна та писемна землеробна цивілізація занепала приблизно в 2000 до н. е. через чергову посуху, а її творці розбрелись по Індійському півострові. Ще через 500 років знову сюди прийшли з південньосхідньої України племена аріїв на чолі з брахманами. Погляди Ю. Шилова підтверджують знайдені ним протослов'янські символізми в санскритом писаних ведах та археологічні подібности між Україною і Пенджабом.

Книжка „Джерела" цікава у графічному відношенні, оскільки Шилов описує безліч символів, спільних Араті (трипільській культурі) приблизно з 3000 до н. е. і українському фолкльорові XIX ст. Спільність образотворчих символів, що знаходяться на предметах трипільської культури і у взорах української вишивки та оздобах на великодніх писанках дає докази культурних, зв'язків між трипільськими аратами та сьогочасними українцями.

Відкриття Ю. Шилова–А. Кифішина щодо праслов'янської писемности покищо недосить популяризовані серед українців. Сучасні українські історики далі довіряють писанням Геродота (484–425 до н. е.), який мешканців території, що сьогодні становить Україну, принизив – змалював як „неписьменних, бездержавних і варварських". Ю. Шилов присвячує щонайменше два розділи Трипільській культурі і описує її зв'язки з сучасним українським фолкльором. Книжка розвіює численні наукові упередження. Енциклопедичний твір, безумовно, стане віховим авторитетним довідником з історії, археології та антропології.

Адреса видавництва „Арата": вул. Фрунзе, 19, Київ, Україна. Тел.: (380-44) 417-2172.

М. Драґан

ПРЕСОВИЙ ФОНД „СВОБОДИ", січень 2003 р.

100 дол.	Шмагала Тарас	Клівленд, Огайо
	Томоруги Ярослав і Марія	Кренфорд, Н.Дж.
55	Куляс Юліян	Парк Рідж, Іл.
50	Ґуран Богдан	Сарасота, Фл.
45	Гарасимяк Андрей	Нью-Йорк, Н.Й.
	Когут Дарія	Три Ріверс, Миш.
30	Мельник Люба	Елмгерст, Н.Й.
27.80	Цап Орест	Вініпеґ, Ман. Канада
25	Бенеш Роман	Торонто, Онт. Канада
	Ціх Михайло	Лондон, Онт. Канада
	Каркоць Михайло	Мінеаполіс, Мін.
	Коропецька Оксана	Балтимор, Мд.
	Криштальський Ярослав	Форест Гілс, Н.Й.
	Слюсарчук Надія	Мерсейсайд, Англія
	Пундій Павло	Чикаґо, Іл.
	Рудник-Акензі Романа	Лос Анджелес, Каліф.
	Щеснюк Орест	Нью-Йорк, Н.Й.
	Воловодюк Володимир	Чатем, Н.Дж.
	Ясінська Татіяна	Сілвер Спрінґ, Мд.
	Зизномирський Зенон	Юніверсіті Парк, Фл
20	Гайовий Микола	Лудлов, Мас.
	Баніт Віра	Ст. Ленорд, Кве. Канада
	Гошовська Ірина	Добс Фері, Н.Й.
	Яцюк Анатоль	Рівієра Біч, Фл.
	Ковач Василь	Стретфорд, Кон.
	Новосад Наталія	Кортіс, Онт. Канада
	Стахів Михайло	Рокпорт, Текс.
	Томащук Данило	Кензас Сиґі, Міз.
15	Барон Дарія	Кергонксон, Н.Й.
	Бобяк Олександра	Асторія, Н.Й.
	Бойчук Марія	Дрешер, Па.
	Дячуки Уляна і Володимир	Ратерфорд, Н.Дж.
	Фен Алекс	Калґарі, Алб. Канада
	Кліш Неонілія	Філядельфія, Па.
	Лепцан Василь	Вудборн, Н.Й.
	Марущак Ілько	Дірборн Гайтс, Миш.
	Мулик Михайло	Бруклин, Н.Й.
	Очеретко Аркадій	Сан Сиґі Вест, Аріз.
	Павлюк Микола	Гантсвіл, Ал.
	Ратич Єфрем	Філядельфія, Па.
	Шепилявий Данило	Скенектеді, Н.Й.
	Сосяк Василь	Форест Гілс, Н.Й.
	Сидорак Ярослав	Гілсборо, Каліф.
10	Мандич Петро	Ролінґсфорд, Н.Г.
	Бабська Таня	Вудгейвен, Н.Й.
	Гуглевич-Ворох Хризанна	Нью-Йорк, Н.Й.
	Дяків Марія	Ворен, Миш.
	Дудар Микола	Ворен, Миш.
	Думка Анна	Нью-Йорк, Н.Й.
	Ґордон Валентина	Норт Порт, Фл.
	Глинська Віра	Кентон, Огайо
	Горішний Никола	Лендґурст, Н.Дж.
	Гринчук Текля	Дітройт, Миш.
	Януш Люба	Сомонак, Іл.
	Кінаші Богдан і Галина	Ґарденвіл, Нев.
	Косяк Михайло	Сиракюз, Н.Й.
	Кріль Юліян	Джерзі Сиґі, Н.Дж.
	Куропась Богдан	Гіколі, Н.К.
	Лещишин Петро	Рочестер, Н.Й.
	Марчук Б.	Норт Порт, Фл.
	Марцинів Богдан	Бербенк, Каліф.
	Масній Микола	Філядельфія, Па.
	Овечко Лідія	Аврора, Кольо.
	Розак Петро	Філядельфія, Па.
	Сапоровченко Микола	Карбондейл, Іл.
	Савка Ляриса	Дес Плейнс, Іл.
	Шепель Павло	Елдред, Н.Й.
	Солук Йоанна	Лос Анджелес, Каліф.
	Щербак Степан	Найлс, Іл.
	Татарська Олена	Ворен, Миш.
	Злупко Андрій	Львівська обл., Україна
7	Сербин Ольга	Монреаль, Кве. Канада
5	Дудар Микола	Ворен, Миш.
	Фотій-Токе А.	Норт Порт, Фл.
	Базиляк Ярослав	Ст. Петерсбурґ, Фл.
	Біла Олена	Вунсокет, Р. Ай.
	Бойко Іван	Палатайн, Іл.
	Чайківська Лусі	Бостон, Мас.
	Хміляк Василь	Клівленд, Огайо
	Хоревич Антонія	Лейкпленд, Мін,
	Данилюк Анна	Ворен, Миш.
	Данилишин М.	Вудсайд, Н.Й.
	Дуда Ровз	Гартфорд, Кон.
	Федак Іван	Астон, Па.
	Гайовий Микола	Лудло, Мас.
	Ганкевич Тиміш	Добс Фері, Н.Й.
	Гованський Степан	Вілтон, Кон.
	Гусак Марія	Нью-Йорк, Н.Й.
	Ярко Микола	Юніон, Н.Дж.
	Качун Василь	Бронкс, Н.Й.
	Кінах Миколай	Розел, Іл.
	Клос Марія	Даймонд Пойнт, Н.Й.
	Когут Степан	Ворен, Миш.
	Колачко Іван	Твін Лейкс, Віск.
	Кологривенко Степанія	Ґейлсбурґ, Іл.
	Коропей Ніна	Джонстон, Р. Ай.
	Косачук Сергій	Вайнленд, Н.Дж.
	Криси В. і І.	Парма, Огайо
	Кривулич Мирослав	Амстердам, Н.Й.
	Квасовська Ірина	Таберґ, Н.Й.
5 дол.	Кирилів Наталія	Чикаґо, Іл.
	Льорх Степан	Гантер, Н.Й.
	Лоско Іван	Чикаґо, Іл.
	Лоза Уляна	Бафало, Н.Й.
	Максимів С.	Віл Ла Сел, Кве. Канада
	Мазяр Евстахій	Блумінґдейл, Іл.
	Могила Іван	Ріджвуд, Н.Й.
	Музика Іван	Філядельфія, Па.
	Ніньовський Михайло	Ворен, Миш.
	Олійник Степан	Чикаґо, Іл.
	Полатайко Осип	Бетл Парк, Па.
	Поритко Дамян	Гантер, Н.Й.
	Швейко Лена	Фулертон, Каліф.
	Седлярчук Анна	Бафало, Н.Й.
	Сеник-Коваль Надія	Вітінґ, Н.Дж.
	Стешин Ірина	Ронкомкома, Н.Й.
	Шпак Іван	Джексон, Н.Дж.
	Тополюк Степан	Рочестер, Н.Й.
	Тороус Емілія	Рочестер, Н.Й.
	Тур Степанія	Асторія, Н.Й.
	Верхогляд Микола	Бервин, Іл.
	Волф Марія	Нептун Сиґі, Н.Дж.
	Волошин Никола	Парма, Огайо
	Захаріясевич Віра	Ветерсфілд, Кон.
	Захарків Тамара	Потомек, Мд.
	Запутович Роман	Гілсдейл, Н.Дж.
3	Ваверчук Володимир	Норт Порт, Фл.
2.50	Ратич Єфрем	Філядельфія, Па.
	Разом	**1,700.30**

Щиро дякуємо всім за фінансову підтримку „Свободи" – найстаршої української газети в світі.

Давні кам'яні хрести Волині

Давній хрест в с. Стіжку (XIII ст.).

Хрест – символ християнства, від народження людини був з нею, а по смерті довершував могилу як символ спасіння і воскресіння. Вже з X ст. маємо на Волині могильні хрести – символи християнського поховання. У південній і центральній Волині вони виготовлялися з каменю, в той час як на Поліссі були дерев'яні хрести. Тому південна і, в меншій мірі, центральна Волинь багатші на ці монументальні пам'ятки давнього християнства.

За формою кам'яні хрести Волині були різні, проте їх призначення зводилось до кількох груп – могильні кам'яні хрести на цвинтарях, хрести на окремих могилах визначних осіб, на символічних могилах знищених поселень, храмів Божих, монастирів, самих цвинтарищ, в пам'ять про якусь важливу подію і на відзначення ювілейної дати. На Волині, біля міста Володимира, ще й дотепер височіє монументальний кам'яний хрест на могилі Клима Христинича, вояка короля Данила, який загинув 1218 року, захищаючи рідну землю від поляків. Про це є запис в „Літописі Руському".

Король Данило на державному рівні поховав свого відважного воїна-героя, а могилу відзначив монументальним кам'яним хрестом, який пережив віки і прийшов пам'ятником-свідком до нас, щоб засвідчити про безсмертні героїчні діла наших предків. Можна стверджувати, що таких хрестів на могилах полеглих героїв княжої доби було більше, але, на жаль, вони не збереглися.

Хрестами, як правило, з чорного каменю, відзначали могили спочилих митрополитів, єпископів, ігуменів, архимандритів. Пізніше місцем їх поховань, а також князів, бояр, фундаторів, стали катедральні, монастирські святині, храми Божі, які вони побудували. Але маємо їх поховання й біля святинь, позначені кам'яними хрестами.

Літопис розповідає про існування біля старого Шумська монастиря св. Симона в 1233 році. Король Данило молився в тому храмі перед битвою. „А назавтра, – читаємо в літописі, – перейшов він ріку Велю на Шумськ і, поклонившись Богу і святому Симону та приготувавши до бою полки свої, рушив до города Торчева". Монастир св. Симона змила монголо-татарська повінь 1240 року, але місце, на якому стояла святиня, відзначене високим хрестом з чорного каменю. Того періоду кам'яні хрести знаходимо на монастирському кладовищі в містечку Підкамінь, на горі біля відомого каменю, де був перший православний монастир ще в домонгольський період. Сліди його відшукали нещодавно археологи зі Львова.

З другої половини XIII ст. є кам'яний хрест на місці літописного княжого граду Стіжка, сліди якого губляться в літописах після 1288 року, коли слуга помираючого Володимира Васильковича на ім'я Рачша знайшов брата князя Мстислава в Стіжку: „Рачша ж і знайшов Мстислава в городі Стіжку і сказав йому річ братову...". Місто Стіжок, як і сусідній Данилів, разом зі своїми монастирями і храмами зникло з історичної карти Волині і більше в літописах не знаходимо згадки про нього. В пам'ять про знищені княжі гради з храмами й вірними є давній кам'яний хрест на теперішній садибі вже покійного Михайла Устича. Цей хрест, витесаний з дикого каменю, від часу осів по самі рамена в землю, а самі рамена посічені природними факторами.

В межах історичного Збаражу є село Чернихівці з його давнім храмом св. Троїці, 1340 р., і цвинтарем-пантеоном, на якому виявлено кількаразові поховання з первісними хрестами другої половини XIV ст., знайденими в землі.

Давня монастирська святиня в княжому граді Пересопниці знана своїм писаним 1561 року „Учительним Євангелієм". Саме в цьому монастирі створено український рукописний твір, якому не маємо рівних. На ньому давали присягу президенти незалежної України. Сам монастир не зберігся, а на місці, де стояла святиня, височіє монументальний кам'яний хрест з XVI ст. Такими хрестами відмічені місця колишніх святинь у Валево, Обичі, Рахманові біля Шумська Крем'янецького повіту.

Місце ще однієї святині з міста Крем'янця – призамкової церкви XV ст. – позначено монументальним кам'яним хрестом, на якому вирізьблено ще три хрести.

В місті Збаражі ще в XIII ст. був відомий монастир св. Онуфрія – найбільша святиня південної Волині, знищений татарами разом зі Старозбаразьким замком 1589 року. 1600 року на його місці вибудовано храм Преображення Господнього, біля якого є давні кам'яні хрести.

Масивні кам'яні хрести є також у містечку Вишнівець біля храму Вознесіння Господнього, 1530 року, в якому поховані найвірніші з цього роду українські князі, великі будівничі храмів і монастирів – Михайло і його дружина Раїна Вишневецька. Хрести – з білого каменю, тесані, з чітко окресленими прямокутними раменами. Від часу вони осіли в землю, але їх надмогильне призначення не викликає жодних сумнівів. Подібні кам'яні надмогильні хрести з XVI–XVII ст. є в Олеську, Бродах, Підгірцях, а також в інших містах, містечках і селах південної Волині.

Низку хрестів-пам'ятників на південній Волині залишила національно-визвольна війна українського народу 1648–1654 років, особливо Берестецька битва – в Пляшевій, Плоскому, Крем'янці з його П'ятницьким кладовищем – масовим похованням загиблих у Берестецькій битві козаків. В околицях села Пляшевої їхні могили відзначені монументальними кам'яними хрестами ще в XVII ст. Ці хрести-пам'ятники на могилах безіменних козацьких лицарів є свідками пам'яті і шани, яку берегли волиняни відразу після Берестецької битви.

Автор статті біля хреста Клима Христинича в Зимно.

В селі Жуків, на давньому місцевому цвинтарі, є кам'яні хрести надмогильного типу з прямокутними і трикутними раменами. Виготовлені вони з місцевого каменю, місцевими майстрами-каменотесами. Кам'яний хрест в селі Садів з різаними трикутними раменами вражає своєю монументальністю і становить особливий взірець цих християнських пам'яток нашої землі. Його надмогильне призначення пояснити важко, скоріше це була якась особлива символічна могила.

Наприкінці XVIII ст. з'явились на південній Волині, особливо тієї, що опинилась після 1772 року в складі Австрійської імперії, кам'яні хрести на перехрестях вулиць сіл, містечок, роздоріжжях, на місцях нещасної кончини вірних, біля джерел та інше. Цей звичай прийшов зі західньої Европи. Ці хрести, як правило, були з розп'яттям Спасителя, з фігурами Богородиці, апостолів, святих ангелів.

Кам'яні хрести Волині чекають на нових дослідників, які збагатять своїми працями рідну науку.

Володимир Рожко,
історик-архівіст,
м. Луцьк

Книжки, надіслані до бібліотеки „Свободи"

Іван Багряний. „Листування", том 1-ий і 2-ий. До двотомника відомого поета, прозаїка і громадського діяча, який помер в Німеччині 1963 року, ввійшло понад 560 листів до відомих осіб культурно-громадського та політичного світу діяспори. Листування зібрав, упорядкував та підготував примітки Олексій Коновал. Видання здійснене коштом фундації ім. Івана Багряного (США). Видавництво „Смолоскип", Київ, 2002 року.

Володимир Макар. „Спомини та роздуми" – зібрання творів у чотирьох томах. Том четвертий – „Береза Картузька, роки неволі та боротьби". В. Макар, багатолітній журналіст та публіцист, в ім'я свого героїчного покоління здійснив справжній археографічний подвиг. Він зумів зберегти живий голос епохи, її неповторний образ, а головне – подав своєрідний літопис формування української самосвідомости та національної ідеї у цілого покоління українців XX сторіччя. Торонто – Київ, 2001 рік.

Літопис УПА. Нова серія, том 4 - ий. Боротьба проти УПА і націоналістичного підпілля: інформаційні документи ЦК КП(б), обкомів партії, НКВС–МВС, МДБ–КДБ 1943-1959. Книга перша: 1943-1945. Київ-Торонто 2002.

Петро Й. Потічний. „Літопис Української Повстанської Армії", том 38-ий. Архітектура резистансу: криївки і бункри УПА в радянських документах. Текст українською, російською та англійською мовами. Видавництво „Літопис УПА" Торонто-Львів 2002 рік.

Дмитро Малаков. „Оті два роки... у Києві при німцях" – документальна повість нарешті дає відповідь на запитання, як 778 днів і ночей Київ жив „при німцях"? Яким чином вижив? Пожежа Хрещатику. Підрив будинків. Торгівля на ринках. Праця в німців. Пошук їжі, мила, одягу. Преса і чутки. Спротив і покора. Про все це і багато іншого розповідається у повісті. Видавництво „Амадей", Київ 2002 рік.

Видання журналу „Бористен". „Українізація чи продовження русифікації" – художньо-публіцистичний збірник. Упорядник Ф.А. Сухоніс. До збірника увійшли роздуми, статті, інтерв'ю, нариси та замальовки як добре знаних в Україні майстрів пера, так й маловідомих. Але всім їм болить за наше сьогодення, за стан української мови та культури, становлення державности. Видавництво „Пороги", Дніпропетровськ, 2002 року.

Микола Горішний. „Україна в моїм серці" – поезії. Джерела поезії М. Горішнього слід шукати в народному мелосі, невичерпному багатстві українського фолкльору. Головні мотиви творчости поета – любов до рідної України, мелодійної мови, оспівування героїв, що полягли за свободу рідного краю. Книга розрахована на студентів, вчителів-словесників, широке коло читачів. Тернопіль, 2003 рік.

Іван Франко. „Мойсей", поема, в перекладі на німецьку мову Ірини Гузар. Торонто, 2002.

Біблійні теми в оперному мистецтві

Від 1996 році декан факультету для християнських вчителів Слов'янського біблійного інституту в Сиракузах, Н. Й., Леонід Якобчук викладає в Острозькій академії курс з основ християнської етики для вчителів біблійних шкіл. Академія запропонувала йому наступної літньої сесії почати викладання курсу „Біблія – джерело культури". Подаємо одну з тез цього курсу – „Біблійні теми в оперному мистецтві".

Біблія була джерелом творчого надхнення для видатних творців клясичної музики, зокрема опери і балету. Створений ними ряд опер має чітко визначені біблійні сюжети або відтворюють теми, навіяні оповідями з Біблії. Досить часто мистці зверталися до образу Мойсея.

Українська опера порівняно з европейською молода, але теж має в своєму доробку опери з цієї теми. Варто згадати твір **Миколи Лисенка „Різдвяна ніч"**, який він написав у 1874 році як оперету, але у 1876-му переробив на оперу.

Помітною подією у оперному мистецтві стала поява опери **Мирослава Скорика „Мойсей"** (лібрето Богдана Стельмаха за однойменною поемою Івана Франка), створеної до візити в Україну Папи Івана Павла II і 100-річчя Львівської опери. Це перша українська опера нового тисячоліття. У ній було зайнято 240 акторів. Прем'єра відбулася 23 червня 2001 року. Прикметою цього твору є зіставлення долі поневоленого єврейського люду з долею українського народу, який теж дочекався волі.

Образ Мойсея відтворює опера **Арнольда Шенсберґа** (1874-1951) **„Мойсей і Арон"**, у якій подано біблійний сюжет з Книги „Вихід". В пустелі Бог промовляє до Мойсея співом шестиголосого хору і сповіщає про ласку Божу до вибраного народу, провідником якого стане Мойсей, а устами – його брат Арон. Проте з Ароном виникає у Мойсея розходження: Мойсей знає, що не повинно бути зображень Бога, а Арон має протилежну думку, бо народ хоче мати ідола. Народ теж поділений між Єговою і язичництвом. Коли Мойсей розповідає людям про Бога, вони заявляють, що хочуть Бога побачити. Але три чуда Божі, здійснені Ароном, переконують людей: Арон обертає палицю Мойсея на змію, зцілює проказу і перетворює воду на кров. Мойсей сходить на гору Синай або Хорив, де Бог дає йому 10 заповідей. У його відсутності народ знову бунтує і хоче вбити Мойсея, але Арон підказує людям думку створити собі образ Бога. Так з'являється Золоте теля, якому вклоняються юдеї. Коли Мойсей спускається з гори, то бачить дику оргію довкола золотого ідола. Дівчата в еротичному танці вдаються до жертвенного самогубства в ім'я ідола. Мойсей докоряє Аронові і у розпачі розбиває таблиці з Божими заповідями. Але Бог посилає на землю вогняний стовп і люди йдуть за ним, повертаючись до єдиного Бога.

Сюжет опери є майже точною ілюстрацією Біблії. Лише оргії можна назвати припущенням, оскільки в Біблії говориться лише, що народ бавився, були танці. Опера не показує, як Мойсей зійшов з гори і гукнув Левіїних синів, щоб вони повбивали ідолопоклонників. І вони вбили близько трьох тисяч осіб. Також у Біблії згадується не вогняний стовп, а хмара перед першою церквою - скинією, коли Бог говорив з Мойсеєм. Це явище переконало людей і вони знову навернулися до живого Бога.

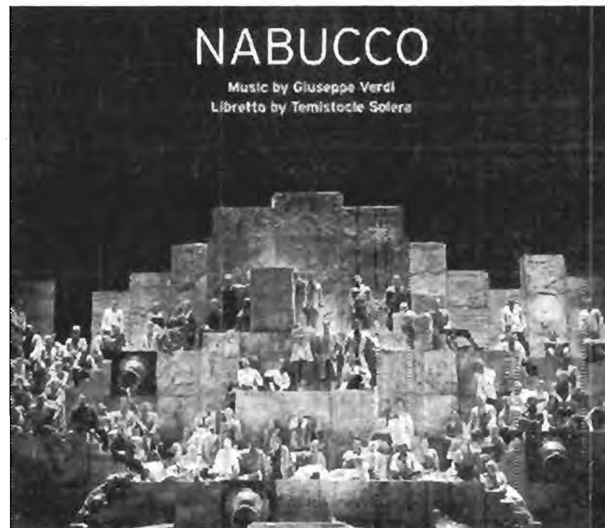
До біблійного образу Мойсея зверталися й інші італійські композитори. Зокрема, у 1818 році **Россіні** написав оперу **„Мойсей в Єгипті"**, яка тривалий час йшла на сценах Італії, Франції та ін. У 1905 році до образу Мойсея звернувся Джакомо Орефіс з Міляну. Відповідає біблійній Книзі суддів (розділ 16) і опера **Каміля Сен Санса** (1835 - 1921) **„Самсон і Даліла"**, яку вперше поставили у Ваймарі в 1877 році. Сен Санс писав цей твір сім років, спершу як ораторію. Самсон був суддею Ізраїлю, тобто провідником юдейського народу, останнім суддею перед настанням часу царів. Бог дав йому покликання визволити Ізраїль від філістимлян, яких тепер називають палестинцями. Проте філістимлянка Даліла спокусила Самсона, випитала у нього таємницю його надприродної сили і виказала її філістимлянам. Позбавлений сили, Самсон став їхнім рабом, але під час переможної оргії, на яку його привели вороги, щоб потішитися з його безсилля, Самсон покаявся і звернувся до Бога з проханням дати йому силу хоча б ще один раз. І Бог виконав це прохання, після чого Самсон завалив храм ідола Дагона, де тривала оргія, в руїнах якого загинув разом з ворогами.

Ще одна опера-ораторія на теми біблійної Першої Книги царів має назву **„Цар Давид"**. Її написав швайцарець **Артур Гонеґер** (1892 - 1955). Твір передає події великого періоду з історії юдейського народу, але дуже стисло, у трьох частинах. У першій з них пастух-поет Давид перемагає велета Голіята, але цар ізраїльтян Саул заздрить його славі і хоче вбити юнака, котрий тікає і звертається до ворожки, яка викликає дух померлого пророка Самуїла. Самуїл провіщає швидку загибель Саула, і це пророцтво збувається. Після цього народ обирає Давида царем. Радісні танці супроводжують цю подію. Але Давид не втримався від спокуси і скоїв перелюб з дружиною вояка Урії, красунею Вірсавією. Щоб позбутися чоловіка коханки, Давид посилає його на смерть. Бог карає за цей гріх Давида: його син Авесалом повстає проти батька і гине, після чого Давид у відчаї поступається владою на користь свого сина Соломона. Той хто знає Біблію, помітить, що події в опері дещо спрощено, показано схематично, але в цілому правильно. Оперу вперше поставили у 1921 році в Швайцарії. Її позначає зрозуміла, легка музика, яка була рисою творчости цього композитора.

У часи Старого Заповіту приводить глядача також опера **Джузепе Верді** (1813 - 1901) **„Набуко"** (також вона має назву „Навуходоносор"). Сюжету, який передає опера, немає в Біблії, але події твору переносять нас у біблійні часи. До Єрусалиму наближається армія Вавилону, і юдеї біля Храму просять Бога врятувати народ. У місті перебуває донька вавилонського царя Набука або Навуходоносора - Фенена, яка звільнила з полону молодого царевича Ізмаїла і втекла з ним до юдеїв. На чолі війська прибуває перворідна дочка Набука - Абіґейл, яка теж любить Ізмаїла і тепер тріюмфує, коли бачить Фенену, здану на її ласку. Але Набуко рятує доньку Фенену і ставить її зверхницею у Єрусалимі. Далі йде складна інтрига проти царя Набука, який у вирішальну мить звертається до Єдиного Бога і дістає Божу підтримку. Від його меча гинуть язичницьке божище і підступна донька Абіґейл, увесь народ юдейський дістає порятунок від загибелі.

На час появи цієї опери Верді був уже славетним композитором і нову оперу прийняли дуже добре, але нові його твори відсунули її на дальший план. Проте недавно театр Метрополітен-опера в Нью-Йорку знову поставив „Набуко".

Дещо далека від Біблії за сюжетом опера **Жака Галеві** (1799 - 1862) **„Єврейка"**, створена ним у 1835 році. Дія відбувається у часи Середньовіччя, в Констанці. Опера відтворює конфлікт між ортодоксальним юдеєм і християнами, передає жахливі жорстокості того часу: провідні персонажі гинуть, зварені в окропі. Проте до початку Першої світової війни ця опера належала до числа найпопулярніших у світовому оперному репертуарі.

Реклямний плякат опери „Набуко" в ньюйоркському театрі „Метрополітен-опера"

Відома також опера **Штравса** (1864 - 1949) на новозаповітні теми. Її назва **„Соломія"**. Вперше поставлено оперу у Дрездені в 1905 році. Штравс теж був самоуком, його вчив музики батько, музикант з мюнхенської оркестри. Опера продовжує традиції Вагнера і, до речі, вимагає великої, стоособової оркестри. Сюжет її близький до Нового Заповіту, але передає його не дослівно. Як відомо, Іван Хреститель був страчений за наказом царя Ірода на прохання його доньки, котру намовила до цього її матір Іродіяда, ображена на Івана. У опері відтворено танець Соломії, так названо у опері доньку царя, але несподіваною є закоханість Соломії у в'язня Івана, котрий осуджує і відкидає її пристрасті. Тоді Соломія у нагороду за танець просить у батька голову Івана лише дя того, щоб поцілувати його, вже мертвого. Після цього за наказом враженого її вчинком царя, Соломію вбивають його вояки. Звісно, автор твору має право на художній домисел і з цим ми зустрічаємось у цій опері. Проте вибачимо авторові, бо без такого домислювання біблійний сюжет міг би видатися театралам малопривабливим. Нетиповим для Євангелії від Матвія, звідки узято сюжет опери, є розгул еротики, який становить відчутне тло твору. Однак безсумнівно, що створено цю оперу під впливом першоджерела, яким стала Біблія.

Балет не дає таких можливостей для передання біблійних сюжетів як опера, тому вони менше зустрічаються у цьому жанрі мистецтва. Проте не можна залишити поза увагою балет **Сергія Прокоф'єва „Марнотратний син"**, який вперше поставив театр Дягілева у Парижі на сцені театру Сари Бернар 21 травня 1929 року. Партію марнотратного сина танцював славетний Сергій Лифар, який виріс в Україні і у 1923 році емігрував до Франції. Відновлено балет в Нью-Йорку в 1950 році. Відомий сюжет притчі про блудного сина доповнено у балеті сценами гулянки в далекому краї і танцем чарівної Сирени, яка спокусила і довела юнака до руїни.

Ще один відомий балет **„Трійця"**, навіяний біблійною темою, написали американські композитори **Алан Раф і Лі Ґолдрідж.** Вперше його поставлено у жовтні 1969 року. Балет складається з трьох частин –„Воскресіння", „Літо" і „Субота". Саме у третій частині найяскравіше виявлено у танці „Меса закінчена" урочистість католицького Богослуження. Танцюючі юнаки підносять руки у ритмі органу, кожен ставить на підлогу свічу, світло згасає і на сцені залишаються лише урочисті вогники свічок.

СПОРТ

Футбол

Свою першу гру у новому році проти бронзових медалістів чемпіонату світу – команди Туреччини національна збірна України завершила 12 лютого внічию 0:0. На цю гру були викликані найсильніші, і більшість гравців з когорти майбутніх виборювачів путівки до Евро-2004 вийшли у стартовому складі. Українці зробили перший удар до воріт, але прямісінько до рук турецького воротаря.

Турки також були близькими до успіху. На 20-ій хвилині гри єдиний нападаючий турецької команди Ільхан вийшов вперед, але пробив повз ворота.

* * *

В останній товариській грі на португальському зборі київське „Динамо" 12 лютого без проблем перемогло місцевий „Імортал" з рахунком 3:1. Два голі української команди на рахунку Діого Рінкона, ще один раз відзначився Флорин Чернат.

* * *

12 лютого на засіданні УЕФА був розглянутий проєкт нового правила „срібного голя", яке буде введене у змаганнях Ліги чемпіонів наступного сезону, а також – на Евро-2004. Суть „срібного голя" полягає у тому, що якщо після основного часу гри рахунок у протистоянні рівний, то призначається перший додатковий час у 15 хвилин. Якщо рахунок і після нього залишиться незмінним, то буде проведена друга 15-хвилинка. Але якщо вже у першому додатковому періоді одна зі сторін доможеться переваги, то другий період призначений не буде. Досі команди в будь-якому випадку грали два рази по 15 хвилин.

* * *

Футболісти запорізького „Металурга", що взяли участь 13 лютого у турнірі „Norcia Winter Cup – 2003" в Італії забили чотири м'ячі до воріт румунської „Політехніки" з Тімішоари. Рахунок відкрив Іраклій Модебадзе, а потім відзначився Марчел Решітка. У підсумку – 4:2.

Велоспорт

На етапі Чаші світу з трекових велоперегонів у Москві українці зуміли тричі піднятися на п'єдестал пошани. Так, у командній гонці переслідування на 4 км, чоловіча збірна України випередила голяндців і здобула бронзову нагороду.

Перше місце дісталося росіянам, на другому команда – Німеччина. Єдину золоту нагороду для української команди виборола Олена Випирайлоу змаганнях на 10 км. Ще одна медаля – срібна на рахунку жіночої збірної України у командному спринті.

Баскетбол

14 лютого, увечорі, в Стокгольмі відбулося жеребкування фінальної частини чемпіонату Европи з баскетболу серед чоловічих команд, що відбудеться 5 – 14 вересня цього року у шведських містах Лулео, Норчепинґе, Седертельє, Борасе і Стокгольмі.

На початку процедури жеребкування всі 16 команд-учасниць були розсіяні по чотирьох кошиках. Збірна України потрапила до групи „D" (Борас) і гратиме з командами Греції, Туреччини та Хорватії. Збірна Туреччини вже знайома українцям: у відбірковому турнірі турки обіграли українську команду вдома 80:67, а потім українські вболівальники навіч побачили, як збірна України реабілітувалася на своєму майданчику, обігравши Туреччину 74:73.

Збірна Греції є чемпіоном Европи 1987 року, а двома роками пізніше ця ж команда завоювала срібні медалі. Хорвати – срібні медалісти Олімпіяди 1992 року, бронзові переможці Чемпіонату світу 1994 року і чемпіонатів Европи 1993 і 1995 років.

Першу гру українці проведуть 5 вересня проти турків, наступного дня зустрінуться з хорватами, а 7 вересня – зі збірною Греції.

Легка атлетика

16 лютого у Донецьку відбувся черговий, 14-ий міжнародний легкоатлетичний турнір зі стрибків із жердиною „Зірки жердини". У турнірі взяли участь 14 атлетів з 8 країн світу. Міжнародні змагання „Зірки жердини" проводяться з 1990 р. Перші змагання відбулися як українсько-французька зустріч у Донецьку і Гренобли (Франція). З 1991 року організатором змагань є Донецьк. У 1997 році цей турнір включений в офіційний спортивний календар міжнародної федерації легкої атлетики „IAAF".

На фото внизу: *Засновник міжнародного легкоатлетичного турніру „Зірки жердини" Сергій Бубка (праворуч) і директор змагань „IAAF" Сандро Джованеллі (Італія) у палаці спорту „Дружба" в Донецьку.* *Фото УНІАН*

Тім Лобінгер (Німеччина) став переможцем турніру з результатом 5. 81 м.

Мініфутбол

В еспанському місті Казерті 16 лютого почався третій чемпіонат Европи з футзалу (міні-футболу). У матчі-відкритті збірна України, яка є діючим віце-чемпіоном континенту, розгромила бельгійську національну команду з рахунком 7:2. Бельгійська команда просто не встигала за швидкими українцями, хоча бельгійцям усе ж вдалося відкрити рахунок. В черговій грі українці розгромили з рахунком 7:4 команду Портуґалії і достроково вийшли до півфіналу. В останньому матчі групового турніру навіть поразка від команди Еспанії не зможе скинути збірну України з першої сходинки.

Кращим бомбардиром першости є українець Сергій Коридзе, на рахунку якого сім м'ячів у двох змаганнях.

Пожертви на розвиток спорту в Україні просимо надсилати до УСЦАК на адресу: 680 Sandford Avenue, Newark, NJ 07106.

Great rates,
low fees,
free checking,
and now...
free online account access

Check our financial services and attractive rates

- Vehicle Loans
- Mortgage Loans
- Signature Loans
- Business Loans
- Certificates&IRA
- Free checking
- Youth Accounts
- Direct Deposit
- Credit, debit and ATM cards
- International wire transfers
- Audio Response System
- Notary Service
- Many other beneficial services

Rochester UKRAINIAN FEDERAL CREDIT UNION

Rochester, Albany, Sacramento

(877) 968-7828
www.rufcu.org

Main office	Capital District	Sacramento
824 Ridge Road East Rochester, NY 14621 (585) 544-9518 Fax (585) 338-2980	1828 Third Ave Watervliet, NY 12189 (518) 266-0791	6029C San Juan Ave Citrus Heights, CA 95610 (916) 721-1188

• ПРАЦЯ •

Шукаємо жінку по догляду за старшим мужчиною з проживанням.

Тел.: 1-908- 232-1434

Шукаю за співробітниками на повний і неповний час до перукарського заведення. Потрібні професійні перукарі, помічники до манікюру і педікюру й людина, що приймає клієнтів для поширеного перукарського салону у Форт Лі. Знання англійської мови конечне. Власник має європейський вишкіл.
Тел. (201) 944-9787.

ПАЧКИ В УКРАЇНУ

DNIPRO CO.

В наших крамницях можна придбати авіаквитки в Україну та з України, зробити візи до України.
До вибору 99 взірців хусток!
Телефонні картки: 100 хв. розмови із Україною за $10.

NEWARK, NJ	CLIFTON, NJ	PHILADELPHIA
688 Sanford Ave	565 Clifton Ave	1801 Cottman Ave
Тел.: (973) 373-8783 (888) 336-4776	Tel.: (973) 916-1543	Tel.: (215) 728-6040

ЙОСИФ КУПЧАК

власник

JOSEPH MEAT MARKET

М'ясні європейські вироби

437 Smith Street, Perth Amboy, NJ

Tel: (732) 442-4660

УКРАЇНСЬКА НАЦІОНАЛЬНА ФЕДЕРАЛЬНА КРЕДИТОВА КООПЕРАТИВА

ЗВЕРТАЙТЕСЯ ДО НАС І МИ ПОЛАГОДИМО ВСІ ВАШІ ФІНАНСОВІ СПРАВИ!

- позичаємо гроші на низькі відсотки
- пропонуємо нові низькі рати та вигідні умови на купівлю хати
- 10% завдатку на купно нового авта
- скористайтеся з нашої „DEBIT CARD", та розпочніть кредитну історію з „VISA CARD"
- пересилаємо гроші через „WESTERN UNION", „VIGO", „MEEST", а також робимо грошові перекази між банками

Телефонуйте безкоштовно

1-866-859-5848

Головне бюро: 215 Second Ave. (between 13th & 14th St.), York, NY 10003
Tel.: (212) 533-2980 • Fax: (212) 995-5204

Філії в Нью-Джерзі: 35 Main St., So. Bound Brook, NJ 08880
Tel.: (732) 469-9085 • Fax: (732) 469-9165

265 Washington Ave., Carteret, NJ 07008
Tel.: (732) 802-0480 • Fax: (732) 802-0484

Website: www.uofcu.org. e-mail: admin@uofcu.org

"СВОБОДА" запрошує до праці продавців реклями

Ви можете прислужитися громаді й українській пресі, збираючи реклямні оголошення та передплатників для „Свободи", а також продавати газету у Вашій місцевості, отримуючи при тому винагороду. За детальними інформаціями просимо звертатися до Марійки Осціславської на
тел.: **(973) 292-9800, дод. 3040**

ЗМІНА АДРЕСИ

❑ „Свобода" ❑ „The Ukrainian Weekly"

СТАРА АДРЕСА:

Число Відділу (якщо член УНС) ....
Ім'я і прізвище ....
Адреса ....
....

НОВА АДРЕСА:

Ім'я і прізвище ....
Адреса ....
....

Зголошення присилати до:
Svoboda/The Ukrainian Weekly
P.O.Box 280, Parsippany, NJ 07054

На зміну адреси проситься долучити $1.00
ПЕРЕВЕДЕННЯ ЗМІНИ АДРЕСИ ТРИВАЄ 1-2 ТИЖНІ

UKRAINE A CONCISE ENCYCLOPÆDIA

ЕНЦИКЛОПЕДІЯ УКРАЇНИ

універсальне джерело знань про Україну!

Це унікальне видання англійською мовою збагатить будь-яку бібліотеку, як приватну, так і публічну.

Том 1 .... 75.00 дол. (було 95 дол.)
Том 2 .... 75.00 дол. (було 95 дол.)
За ДВА ТОМИ – 130.00 дол.

Ціни включають пересилку. Замовлення разом з чеком або грошевим переказом надсилати на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.
P.O.Box 280, 2200 Route 10, Parsippany, NJ 07054

Мешканці Нью-Джерзі підлягають 6%-му податкові.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

ДМИТРО МАРГОЛИЧ, член УНС Відд. 217 у Рочестері, Н.Й. Помер 4 квітня 2001 р. на 83-му році життя. Нар. в 1918 р. в Дрогобичі. Залишив у глибокому смутку двох синів Богдана, Ярослава і дочку Марію. Похорон відбувся на Holy Seprechre cemetery в Рочестері, Н.Й.

Вічна Йому пам'ять!

Секретар

ДМИТРО КОТ, член УНС Відд. 67 Т-ва За-порозька Січ в Ансонія, Кон. Помер 19 листопада 2002 р. на 61-му році життя. Нар. в 1941 р. в Гладишові, Лемківщина, Польща. Залишив у глибокому смутку дружину Анну, дочку Іванку, синів Богдана і Івана, сестер Варвару і Марію. з родинами. Похорон відбувся 22 листопада 2002 р. на цвинтарі свв. Петра і Павла в Дерви, Кон.

Вічна Йому пам'ять!

Секретар

КАТЕРИНА МАРГОЛИЧ, член УНС Відд. 217 у Рочестері, Н.Й. Померла 29 квітня 2001 р. на 76-му році життя. Нар. в 1926 р. в Полтаві. Залишила в глибокому смутку двох синів Богдана, Ярослава і дочку Марію. Похорон відбувся на на Holy Seprechre cemetery в Рочестері, Н.Й.

Вічна Їй пам'ять!

Секретар

СТЕЛА ЗАКОРЧЕНИЙ, член УНС Відд. 165 Т-ва ім. Тараса Шевченка в Толідо, Огайо. Померла 15 жовтня 2002 р. на 78-му році життя. Нар. в 1924 р. в Бориславі. Членом УНС стала в 1949 р. Залишила в глибокому смутку чоловіка Михайла, синів Богдана і Тараса та доньку Катерину з родинами, внуків і правнуків. Похорон відбувся 18 жовтня 2002 р. на Resurrection Cemetery в Толідо, Огайо.

Вічна Їй пам'ять!

Секретар

ФРАНК ФЕОРКО, член УНС. Помер 29 грудня 2002 р. на 85-му році життя. Нар. в 1917 р. в Ембридж, Па. Залишив у глибокому смутку дружину Елизабету, 6 дітей. Похорон відбувся 31 грудня 2002 р. на цвинтарі свв. Петра і Павла в Economy Borough, PA.

Вічна Йому пам'ять!

Секретар

СТЕФАН КОНОВАЛЬЧУК член УНС Відд. 13 Т-ва св. Миколая у Вотервліті, Н.Й. Помер 15 грудня 2002 р. на 81-му році життя. Нар. в 1920 р. в Криве, Тернопіль. Залишив у глибокому смутку трьох дочок Оксану, Христину і Стефані, сім внуків. Похорон відбувся 19 грудня 2002 р. на цвинтарі св. Миколая в Колоні, Н. Й.

Вічна Йому пам'ять!

Секретар

ДМИТРО КОТ, член УНС Відд. 67 Т-ва Запорозька Січ в Ансонія, Кон. Помер 19 листопада 2002 р. на 61-му році життя. Нар. в 1941 р. в Гладишові, Лемківщина, Польща. Залишив у глибокому смутку дружину Анну, дочку Іванку, синів Богдана і Івана, сестер Варвару і Марію. з родинами. Похорон відбувся 22 листопада 2002 р. на цвинтарі свв. Петра і Павла в Дерви, Кон.

Вічна Йому пам'ять!

Секретар

ДМИТРО ФЕСЕНКО, член УНС Відд. 9 Т-ва св. Марії в St. Clair, PA. Помер 2 грудня 2002 р. на 80-му році життя. Нар. в 1923 р. в St. Clair, PA. Членом УНС став в 1940 р. Залишив у глибокому смутку 3-ох сестер, Гелену, Елизабету, Катерину. Похорон відбувся 6 грудня 2002 р. на Holy Trinity Ukrainian Catholic Cemetery в St. Clair, PA.

Вічна Йому пам'ять!

Секретар

ПАВЛО ОЛХОВЕЦЬКИЙ, член УНС Відд. 45 Т-ва „Любов" у Філядельфії, Па. Помер 26 листопада 2002 р. на 80-му році життя. Нар. в 1922 р. Членом УНС став в 1965 р. Залишив у глибокому смутку дружину Марію, сина Романа з родиною, дочок Марію і Ольгу з родинами. Похорон відбувся 2 грудня 2002 р. на цвинтарі Fox Chase, PA.

Вічна Йому пам'ять!

Секретар

ФРЕНЦЕС ВІЛФОРД член УНС Відд. 355. Т-ва Запорозька Січ, в Ст. Джозеф, Мізурі. Померла 14 жовтня 2002 р. на 80-му ро-ці життя. Нар. в 1922 р. в Ст. Джозеф, Мізурі. Членом УНС стала в 1942 р. Залишила у глибокому смутку племінника з родиною. Похорон відбувся 17 жовтня 2002 р. на Мт. Олівет цвинтарі в Ст. Джозеф, Мізурі.

Вічна Їй пам'ять!

Секретар

PAUL SOLODKY member of UNA Branch #175 Society of St. Nicholas in Detroit. Died on 1/6/2003 at the age of 91. He was born on July 13 1911 in Hamtramck, MI, and became a member of the UNA in 1957. He is survied by wife Bernice, daughters Sylvia and Pauline, eight grandchildren and 1 great grandchild. The Family, friends and the UNA community attended the funeral of the deceased January 10, 2003. Interment was at Resurrection Cemetery in Clinton Twp. MI.

Вічна Йому пам'ять!

Branch Secretary

ЕВСТАХІЙ ДУДАР, член УНС Відд. 385 Т-ва Запорозька Січ в Мінеаполісі, Мін. Помер 21 грудня 2002 р. на 88-му році життя. Нар. 10 березня 1914 р. в Доброводи, Тернопіль, Україна. Членом УНС став в 1955 р. Залишив у глибокому смутку дружину Мирославу, синів Юрія, Бориса і Романа та дочку Любу з родинами. Похорон відбувся 24 грудня 2002 р. на Sunset Memorial Cemetery в St. Anthony, MN.

Вічна Йому пам'ять!

Секретар

КАТЕРИНА ЛУЖНА, член УНС. Померла 20 грудня 2002 р. на 85-му році життя. Нар. в 1917 р. у Львові. Членом УНС стала в 1963 р. Залишила у глибокому смутку дочку Дану Сенишн з родиною. Похорон відбувся 28 грудня 2002 р. на цвинтарі св. Володимира Великого в Ютиці, Н.Й.

Вічна Їй пам'ять!

Секретар

За мову і зміст посмертних оголошень і подяк редакція не відповідає

В ДЕСЯТУ СУМНУ І БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
нашого найдорожчого і незабутнього
МУЖА, ТАТА, ДІДУСЯ, ВУЙКА і ШВАГРА

бл. п.

д-ра прав

ОСИПА ТЕСЛЮКА

будуть відправлені

ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ з ПАНАХИДАМИ

в церквах:

св. Михаїла в Гартфорді і св. Климентія в Празі – Чехія
1 березня 2003 р. о год. 9-ій ранку.

Про молитви і пам'ять про Покійного просять залишені в смутку
дружина – ВОЛОДИМИРА
дочки – ЮЛІЯ з мужем ДАНИЛОМ і внуками ОЛЕЖКОМ і МЕЛАНКОЮ
– МАРТА з мужем АДРІЯНОМ.

У СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ

бл. п.

ОКСАНИ СТАРОСОЛЬСЬКОЇ

буде відправлене

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

1 березня 2003 р. о год. 10-ій ранку
в церкві св. Юра (7-ма вулиця) в Нью-Йорку.

Про молитви за упокій Душі просить
РОДИНА

У ДРУГУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ
відходу у вічність 23 лютого 2001 р.
мого найдорожчого
ЧОЛОВІКА

бл. п.

ДМИТРА ФЕДОРКА

будуть відправлені

СЛУЖБИ БОЖІ

в українських католицьких церквах:

в Дітройті в церкві св. Івана Хрестителя в суботу, 22 лютого, 2003 р., о год. 10-ій ранку;
в Канаді, Вудстоку та у Бразилії.

Про молитви за спокій душі покійного Дмитра
просить дружина ЛЮБА

Ділимося сумною вісткою, що 16 лютого 2003 року відійшла у вічність
на 100-му році життя наша найдорожча
МАМА, БАБА і ПРАБАБА

бл. п.

НАТАЛІЯ
ВОЛОДИМИРІВНА ВЕТУХОВА
з дому ФУРСЕНКО

вдова по проф. МИХАЙЛОВІ О. ВЕТУХОВІ

У смутку залишені:

дочка – ЛАДА
зять – ЯРОСЛАВ
внуки – ТАСЯ і МАРКО з дружиною КАРОЛІНОЮ
правнуки – ЄВГЕНІЯ і НАТАЛКА

ПОХОРОН відбувся в середу, 19 лютого 2003 року, на українському цвинтарі в С. Бавнд-Бруку, Н. Дж.

Вічна Їй пам'ять!

В ПЕРШУ СУМНУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ
найдорожчого і незабутнього МУЖА

бл. п.

АНТОНА ЖИТИНСЬКОГО

(помер 15 лютого 2002 р. на 81-му році життя).

„Мир, душі твоїй, Антоне!"

Залишена в тузі
дружина АННА

В ПЕРШУ ТУЖЛИВУ РІЧНИЦЮ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ

нашої найдорожчої і незабутньої МАМИ і БАБУСІ

бл. п.

ЕВСТАХІЇ МІЛЯНИЧ

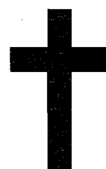
будуть відправлені СЛУЖБИ БОЖІ

- 23 лютого 2003 р., о год. 7:30 ранку, в церкві св. Юра в Нью-Йорку;
- 23 лютого 2003 р., о год. 9:30 ранку в церкві Св. Івана Хрестителя в Нюарку, Н. Дж.;
- 22 лютого 2003 р., в соборі Входу в Храм Пресвятої Богородиці в Норт Порті, Фла.;
- в церкві свв. Петра і Павла в Стрию, Україна;
- в церкві св. Михаїла у Львові, Україна.

Ласкаво просимо злучитися з нами молитвами в цей день.

ДІТИ і ВНУКИ

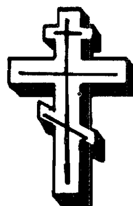
Крайова Екзекутива і Крайова Рада
УКРАЇНСЬКОГО КОНГРЕСОВОГО КОМІТЕТУ АМЕРИКИ
з глибоким жалем повідомляє, що 14 лютого 2003 р. відійшов у вічність

бл. п.

МИХАЙЛО ШПОНТАК

=/довголітній член Крайової Екзекутиви, скарбник УККА, та бувший голова Об'єдна-
ного Комітету Українських Організацій в Нью-Йорку (відділ УККА). Покійний був активним членом української американської громади і залишив великий вклад праці в житті нашої громади. Його наполеглива праця допомогла УККА успішно і ефективно працювати для добра українців в США та на Батьківщині. УККА висловлює глибокі співчуття родині Покійного, а його пам'ять назавжди

Ділимося сумною вісткою, що в неділю, 16 лютого 2003 р , по довгій і тяжкій недузі, відійшов у вічність наш найдорожчий
МУЖ, БАТЬКО і ДІДО

бл. п.

мґр ЮРІЙ НАГОРНИЙ

нар. 23 березня 1923 р. в Умані.

Був активний в українських організаціях, дописував до „Українських Вістей", любив Україну.

ПАНАХИДА була відправлена в четвер, 20 лютого 2003 р., о год. 7-ій веч. в Conroy Funeral Home в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

Похоронні відправи відбулися в п'ятницю, 21 лютого 2003 р., о год. 10-ій ранку в українській православній церкві св. Андрія Первозваного в С. Бавнд Бруку, Н.Дж.

Залишив у глибокому смутку:
дружину – ВАЛЕНТИНУ
доньки – ОЛЮ з чоловіком МИКОЛОЮ
– ВІКТОРІЮ
– ІРЕНУ з чоловіком НІЛОМ
– КАТЕРИНУ з чоловіком РОМАНОМ
9 внуків.

Вічна Йому пам'ять!

Замість квітів родина просить складати пожертви на будову української православної церкви св. Тройці в Коростишеві, Україна. Чеки висилати на адресу:
c/o Neil Potter, 30 Black Birch Dr., Randolph, NJ 07869.

РЕКЛЯМА • ОГОЛОШЕННЯ • ПОВІДОМЛЕННЯ • Марійка Осціславська 973-292-9800 #3040

ХОЧЕТЕ ПРОДАТИ ЧИ КУПИТИ ХАТУ?

Зверніться до

ВАСИЛЯ КАВАЦЮКА

(908) 790-9240
або
(908) 265-7618
Exit Realty

ВАРКА БАЧИНСЬКА
Професійний продавець забезпечення УНС
BARBARA BACHYNSKY
Licensed Agent
Ukrainian National Ass'n, Inc.
101 East 16th St., apt. 2E,
New York, NY 10003
tel.: 212-533-0919

ЕВГЕН ОСЦІСЛАВСЬКИЙ
Професійний продавець забезпечення УНС
EUGENE OSCISLAWSKI
Licensed Agent
Ukrainian National Ass'n, Inc.
tel.: 732 583-4537• fax: 732 583-8344
Matawan 9@optonline.net

PROSTHODONTIST
д-р ОЛЕКСАНДЕР КМЕТА
косметика зубів,
загальне лікування, „Implants".
5E. 19th Street, 5th Floor, New York, NY 10003
Tel.: **(914) 522-2558**
Fax: **(914) 963-9701**
Доктор говорить по українськи

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ
Найбільший вибір українських книжок.
Замовляйте каталог:
1-866-422-4255
www.ukrainianbookstore.com

ARKA COMPANY
Нитки, тканина до вишивання, писанкові прибори, касети, відео-касети, CD, шкільні книжки, хустки, кераміка, різьба.
26 First Avenue, New York, NY 10003
Tel.: (212) 473-3550

ФІРМА ЄВШАН
пропонує касети, компакт диски, відео, шкільні книжки, комп'ютерні програми, писанки та різні подарунки. Замовляйте новий каталог на 2003 рік!
Тел.: 1-800-265-9858

TRAVEL SERVICE, INC.
250 West 57th St.#1211 Phone: (212) 541-5707
New York, NY 10107 Fax: (212) 262-3220
ECONOMY AIRFARES
Львів/Одеса
652 дол.+tax (round trip)
430 дол.+tax (one way)
Київ
547 дол.+tax (round trip)
391 дол.+tax (one way)
Restrictions Apply

ОРКЕСТРА „ЛУНА"
Музика на весілля, забави, фестивалі.
Святкування роковин.
ОЛЕСЬ КУЗИШИН
Тел./Факс: (732) 636-5406
e-mail:dumamuse@aol.com

ДРУКАРНЯ COMPUTOPRINT CORP.

МАРІЯ ДУПЛЯК – власник

Виконуємо друкарські роботи

- книжки
- журнали
- брошури
- коверти, канцелярійні друки
- візитівки
- весільні запрошення на різних мовах

35 Harding Ave, Clifton, NJ 07011
tel.: 973 772-2166 • fax: 973 772-1963
e-mail: computopr@aol.com

LAW OFFICES OF
ZENON B. MASNYJ, ESQ.
Від 1983

- Серйозні персональні пошкодження
- Купно, продаж нерухомостей (Real Estate and coop closings)
- Репрезентування комерційної діяльности
- Securities arbitration
- Розводи
- Заповіти-офіціяльні завірення

157 SECOND AVENUE
NEW YORK, NY 10003
(212) 477-3002
(Тільки за попереднім домовленням)

16.9 ¢/min
Call UKRAINE
Great domestic rates. Great rates to the rest of the world - any day, any time, direct dial. We also offer prepaid Calling Cards: calls to Ukraine 10.9 c/min.
1-800-449-0445
LDPOST
WWW.LDPOST.COM

MEEST- KARPATY of INDIANA
БОГДАН БУХВАК – власник
Посилки в Україну - Найдешевші ціни!!
Пересилаємо пакунки і гроші в Україну і Східню Европу.
Можемо відбирати пакунки з хати.
7429 East 72th Court, Hobart, Indiana, 46342.
Tel.: (219) 947-7111

Рідним в краю помагати, чи по світу подорожувати - тільки з фірмою КАРПАТИ!

Export-Import

KARPATY

ГРОШОВІ ПЕРЕКАЗИ протягом 2-7 днів

НАЙКРАЩІ ЦІНИ НА КВИТКИ

Добре знана у Канаді
Та в Америці відома
Фірма наша вже віддавна
Служить людям чесно й справно.
Щирий сервіс, низькі ціни!
Хто ще краще про Вас дбає?

Доставляємо до рук адресата в Україну, країни СНД та Східної Європи американські доляри

НА ВСІ АВІАЛІНІЇ СВІТУ!

Запрошення до Канади та США

ПЕРЕСИЛКА ПАЧОК

Візи до України, Польщі та Росії

Доставка тракторів, автомобілів, побутової техніки та електроніки

ДОСТАВА ХАРЧОВИХ ПАЧОК З КАТАЛОГУ

Медичне забезпечення для відвідувачів у Канаді

ВІДПОЧИНОК на відомих курортах

На всі замовлення Ви отримаєте поквітовання від Ваших близьких

Телефонуйте до нас, щоб оформити замовлення та за детальнішою інформацією

121 Runnymede Road,
Toronto, Ontario,
Canada M6S 2Y4

Tel. (416) 761-9105 **1-800-265-7189** **Fax (416) 761-1662**

E-mail: nsemczys@aol.com
www.karpaty.on.ca